

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2020/686,

17. detsember 2019,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusisese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuetega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus), ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 94 lõiget 3, artikli 97 lõiget 2, artikli 101 lõiget 3, artikli 106 lõiget 1, artikli 122 lõikeid 1 ja 2, artikli 131 lõiget 1, artikli 160 lõikeid 1 ja 2, artikli 161 lõiget 6, artikli 162 lõikeid 3 ja 4, artikli 163 lõiget 5, artikli 164 lõiget 2, artikli 165 lõiget 3 ja artikli 279 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2016/429 on sätestatud loomadele või inimestele edasikanduvate loomataudide ennetamise ja tõrje eeskirjad. Nende eeskirjadega on muu hulgas ette nähtud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registreerimine ja heakskiitmine ning loomse paljundusmaterjali saadetiste liidusisese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuded. Määrusega (EL) 2016/429 on komisjonile antud ka õigus võtta delegeeritud õigusaktidega vastu eeskirju, mis täiendavad kõnealuse määruse teatavaid vähem olulisi elemente. Seepärast on asjakohane sellised eeskirjad vastu võtta, et tagada süsteemi tõrgeteta toimimine määrusega (EL) 2016/429 loodud uues õigusraamistikus.
- (2) Käesolevas määruses sätestatud eeskirju on vaja selleks, et täiendada määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 1., 2. ja 5. peatükis sätestatud eeskirju seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise, pädevate asutuste peetavate loomse paljundusmaterjali ettevõtete registrite, ettevõtjate arvestuse pidamise kohustuste, jälgitavus- ja loomatervisenõuete ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali saadetiste liidusisese liikumise loomatervise sertifikaatide väljaandmise ja teavitamisnõuetega, et tõkestada loomataudide levimist liidus selle materjali kaudu.
- (3) Need eeskirjad on sisuliselt seotud ja paljud neist on ette nähtud koos kohaldamiseks. Lihtsuse ja läbipaistvuse huvides ning eeskirjade kohaldamise hõlbustamiseks ja nende paljususe vältimiseks tuleks need seepärast sätestada pigem ühes õigusaktis kui mitmes eraldi õigusaktis, mis sisaldavad palju ristviiteid ja mille puhul tekib dubleerimise oht.

⁽¹⁾ ELT L 84, 31.3.2016, lk 1.

- (4) Määruse (EL) 2016/429 eesmärk on kehtestada eelnevast lihtsam ja paindlikum õigusraamistik, tagades samal ajal rohkem riskianalüüsist lähtuvad loomatervisenõuded, tõhusama taudideks valmisoleku ning loomataudide ennetamise ja tõrje. See võeti vastu ka selleks, et tagada loomataudidega seotud eeskirjade sätestamine peamiselt ühes õigusaktis, mitte mitmes eri õigusaktis. Käesolevas määruses sätestatud loomset paljundusmaterjali käsitlevate eeskirjade puhul on järgitud samuti seda põhimõtet.
- (5) Enne määruse (EL) 2016/429 vastuvõtmist olid liidu eeskirjad loomse paljundusmaterjali kohta sätestatud nõukogu direktiivides 88/407/EMÜ, ⁽²⁾ 89/556/EMÜ, ⁽³⁾ 90/429/EMÜ ⁽⁴⁾ ja 92/65/EMÜ ⁽⁵⁾. Määrusega (EL) 2016/429 tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse need neli direktiivi alates 21. aprillist 2021. Kõnealustes direktiivides sätestati veiste, lammaste, kitsede, sigade ja hobuslaste ning põhimõtteliselt teatavate muude loomaliikide sperma, munarakkude ja embrüotega liidusisese kauplemise ja liitu sisenemise loomatervisenõuded. Nendes direktiivides sätestatud eeskirjad on osutunud tõhusaks loomataudide leviku tõkestamisel liidus. Seega tuleks nende eeskirjade põhisisu säilitada, kuid seda tuleks nende kohaldamisel saadud kogemusi ja uusimaid teaduslikke teadmisi arvesse võttes ajakohastada.
- (6) Loomse paljundusmaterjali, eelkõige sperma, kuid vähemal määral ka ootsüütide ja embrüotega võib kaasnedä märkimisväärne loomataudide leviku oht. Neid kogutakse või toodetakse piiratud arvu doonorite abil, kuid kasutatakse laialdaselt loomade üldpopulatsioonis, mistõttu need võivad saada paljude loomade taudiällikaks, kui neid ei käidelda nõuetekohaselt või ei klassifitseerita õige terviseseisundiga. Seda on minevikus ette tulnud ja see on põhjustanud olulist majanduslikku kahju.
- (7) Taudide leviku riski vältimiseks on määruses (EL) 2016/429 sätestatud, et loomset paljundusmaterjali tuleks koguda, toota, töödelda ja säilitada spetsiaalsetes loomse paljundusmaterjali ettevõtetes ning nende suhtes tuleks kohaldada loomatervise ja hügieeni erinõudeid. Samal ajal peavad loomad selleks, et nad neisse loomse paljundusmaterjali ettevõtetesse vastu võetaks ja liikmesriikide vahel liikuda võiva loomse paljundusmaterjali doonoriteks klassifitseeritaks, vastama rangematele loomatervisestandarditele kui need, mida kohaldatakse loomade üldpopulatsiooni suhtes. Määruses (EL) 2016/429 on sätestatud ka erimenetlused, et tagada selle loomse paljundusmaterjali jälgitavus ja spetsiaalsete loomatervisenõuete kohaldamine selle liidusisese liikumise suhtes. Selles raamistikus on asjakohane kehtestada käesoleva määrusega loomse paljundusmaterjali saadetiste liikumise eeskirjad vastavalt määruse (EL) 2016/429 mitmele õigusi andvale sättele, mille kohaselt komisjon võtab vastu delegeeritud õigusaktid, eelkõige nimetatud määruse IV osas sätestatud õigusaktid.
- (8) Määruse (EL) 2016/429 artikli 160 lõikes 1 on sätestatud, et komisjon võtab vastu delegeeritud õigusaktid, milles sätestatakse veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimise loomatervisenõuded. Üks sellise viimise tingimus on, et see loomne paljundusmaterjal peab olema pärit loomse paljundusmaterjali ettevõttest, mis on kõnealusel eesmärgil heaks kiidetud delegeeritud õigusaktis sätestatavate tingimuste kohaselt. Lisaks on määruse (EL) 2016/429 artikli 94 lõike 3 punktis c ette nähtud, et komisjon võtab vastu delegeeritud õigusaktid, mis käsitlevad erieeskirju delegeeritud õigusaktis sätestatud tingimuste kohaselt eelnevalt heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete tegevuse lõpetamise kohta. Samal ajal on kõnealuse määruse artikli 101 lõikes 3 ette nähtud, et komisjon võtab vastu delegeeritud õigusaktid, mis käsitlevad üksikasjalikku teavet, mis sisestatakse pädeva asutuse peetavatesse registreeritud ja heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registritesse, mis hõlmavad ka tegevuse lõpetanud loomse paljundusmaterjali ettevõtteid.
- (9) Kuna kõik nende määruse (EL) 2016/429 sätete kohaselt vastu võetavad loomatervisenõuded ja erandid on seotud peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusisese liikumisega, kuigi puudutavad mitmeid eri liike, tuleks need liidu eeskirjade lihtsustamise huvides sätestada pigem ühes kui mitmes delegeeritud õigusaktis.

⁽²⁾ Nõukogu 14. juuni 1988. aasta direktiiv 88/407/EMÜ, millega sätestatakse koduveiste sperma ühendusisese kaubanduse ja impordi korral kohaldatavad loomatervishoiu nõuded (EÜT L 194, 22.7.1988, lk 10).

⁽³⁾ Nõukogu 25. septembri 1989. aasta direktiiv 89/556/EMÜ koduveiste embrüote ühendusisese kaubanduse ja nende kolmandatest riikidest impordi loomatervishoiu nõuete kohta (EÜT L 302, 19.10.1989, lk 1).

⁽⁴⁾ Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/429/EMÜ, millega sätestatakse kodusigade sperma ühendusisese kaubanduse ja impordi korral kohaldatavad loomatervishoiu nõuded (EÜT L 224, 18.8.1990, lk 62).

⁽⁵⁾ Nõukogu 13. juuli 1992. aasta direktiiv 92/65/EMÜ, milles sätestatakse loomatervishoiu nõuded ühendusiseseks kauplemiseks loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 90/425/EMÜ A (I) lisas osutatud ühenduse erieeskirjades sätestatud loomatervishoiu nõudeid, ning nende impordiks ühendusse (EÜT L 268, 14.9.1992, lk 54).

- (10) Määruse (EL) 2016/429 artikli 162 lõikes 1 on sätestatud nõuded miinimumteabele, mida peavad sisaldama loomatervise sertifikaadid, mis väljastatakse veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali liikmesriikidevaheliseks liikumiseks. Need peavad sisaldama teavet loomse paljundusmaterjali märgistamise kohta, kui seda nõuab kõnealuse määruse artikli 121 lõige 1 või nõuavad selle artikli 122 lõike 1 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjad, ning teavet, mida on vaja tõendamiseks, et loomne paljundusmaterjal vastab kõnealuse määruse artiklites 157 ja 159 ette nähtud liikumisnõuetele või selle artikli 160 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadele. Kõnealuse määruse artikli 162 lõike 3 kohaselt tuleb vastu võtta delegeeritud õigusaktid, mis käsitlevad loomatervise sertifikaatides nõutavat teavet. Samal ajal tuleb selle määruse artikli 163 lõike 5 kohaselt vastu võtta delegeeritud õigusaktid teavitamisnõuete kohta seoses teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise liikumisega, mille puhul on loomse paljundusmaterjaliga kaasas loomatervise sertifikaat, mille sisu kehtestatakse kõnealuse määruse artikli 162 lõigete 3 ja 4 kohaselt.
- (11) Määruse (EL) 2016/429 artikli 94 lõikes 1 on sätestatud, et veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali võib viia teise liikmesriiki, kui see paljundusmaterjal koguti loomse paljundusmaterjali ettevõtetes, mille pädevad asutused on selle määruse artikli 97 lõike 1 kohaselt heaks kiitnud. Sellise heakskiidu võib anda ainult juhul, kui need loomse paljundusmaterjali ettevõtted täidavad karantiini, isolatsiooni ja muude bioturvameetmete, jälgimise, rajatiste ja töövahendite ning töötajate ja veterinaararstide vastutuse, pädevuse ja eriväljaõppega seotud erinõudeid. Seepärast tuleb käesolevas määruses kõnealuste nõuete põhjal sätestada selliste veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise üksikasjalikud eeskirjad ja tingimused, millest võib nende loomade paljundusmaterjali teise liikmesriiki viia.
- (12) Direktiiviga 92/65/EMÜ on ette nähtud, et teise liikmesriiki viidavat lammaste ja kitsede spermat võib seemendusjaamade asemel koguda nende loomade päritoluettevõttes. Käesolevas määruses tuleks sätestada sarnane erand. Tuleks siiski kehtestada sellise sperma saadetiste liikumise eritingimused, sealhulgas sellise liikumise eesmärk ja sihtliikmesriigi nõusolek. Seepärast tuleks käesolevas määruses sellise sperma liikumisega kaasneda võiva riski tõttu sätestada selliste erandite lubamise eeskirjad ja tingimused.
- (13) Hobuslaste sperma kogumisel on oma eripärad hobuslaste erilise aretusüsteemi tõttu, mille puhul võetakse arvesse nende loomade osalemist hobuvõistlustel, näitustel ja muudel hobuüritustel. Praegu on direktiiviga 92/65/EMÜ ette nähtud täkkude kolme liiki viibimine seemendusjaamades. Selles direktiivis sätestatud praeguse süsteemi peamised eeskirjad tuleks käesolevas määruses säilitada. Käesolevas määruses tuleks siiski parandada ja tugevdada tingimusi, millele peavad vastama direktiivi 92/65/EMÜ D lisa II peatüki I jao punkti 1.6 alapunktis b osutatud testimiskava doonoritele, kes võivad seemendusjaamast vahetevahel lahkuda, ja direktiivi 92/65/EMÜ D lisa II peatüki I jao punkti 1.6 alapunktis c osutatud testimiskava täkkudele, keda seemendusjaamas ei peeta.
- (14) Käesoleva määrusega tuleks ette näha ka loomse paljundusmaterjali säilituskeskused, kus säilitatakse ühe kordumatu heakskiidunumbri all ja jälgitavust tagavate eeskirjade kohaselt mis tahes liiki ja rohkem kui ühe loomaliigi paljundusmaterjali, sest ei ole loomatervise seotud põhjusi, mis nõuaksid loomse paljundusmaterjali liigi või loomaliigi järgi eraldatud säilituskeskusi. Teave säilitatava loomse paljundusmaterjali liikide ja päritoluloomaliikide kohta tuleks esitada selliste ettevõtete heakskiidus ja pädevate asutuste peetavas heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete avalikus registris. Käesoleva määrusega tuleks kehtestada ka erisätted värske, jahutatud ja külmutatud sperma säilitamise kohta.
- (15) Loomse paljundusmaterjali töötlemismeetodite pideva arengu tulemusel on loodud spetsiaalsed töötlemisüksused. Need üksused mitte üksnes ei töötle loomset paljundusmaterjali (sh sperma sooline sorteerimine), vaid valmistavad ka kasutus- või säilitusvalmis lõppmaterjali. Seepärast tuleks selliseid üksusi käsitada loomse paljundusmaterjali ettevõtetena, kus toimub loomse paljundusmaterjali töötlemine ja säilitamine. Kuna sperma soolise sorteerimise seadmed on siiski kallid, võivad seemendusjaamad kasutada sperma töötlemiseks, sealhulgas sooliseks sorteerimiseks, teiste ettevõtjate teenuseid. Sel juhul saadetakse sperma töötlemiseks välja ja hiljem päritoluseemendusjaama tagasi. Seepärast on asjakohane sätestada käesolevas määruses loomse paljundusmaterjali töötlemise eeskirjad, sealhulgas võimalus töödelda neid loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtetes, ning üksikasjalikud eeskirjad sperma ja muu loomse paljundusmaterjali vedamise ja märgistamise kohta nende liikumisel sellistesse loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtetesse ja sealt välja. Kui spermat töödeldakse loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttes, peaks kõrrel või muul pakendil olev märgistus sisaldama nii seemendusjaama kui ka loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte heakskiidu- või registreerimisnumbrit, et tagada sperma jälgitavus.

- (16) Kuigi antibiootikumide tuleks kasutada mõistlikult, peaks antibiootikumide lisamine spermalahjenditesse samal ajal olema eelkõige võimalikku rahvusvahelist kaubandust silmas pidades kooskõlas Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) maismaaloomade tervise koodeksi (edaspidi „koodeks“) 2017. aasta väljaande ⁽⁶⁾ artikliga 4.6.7. Direktiivi 88/407/EMÜ kohaselt tuleb veiste spermale lisada antibiootikume, mis toimivad kampülobakterite, leptospiirade ja mükoplasmade vastu, ning direktiivi 90/429/EMÜ kohaselt tuleb sigade spermale lisada antibiootikume, mis toimivad leptospiirade vastu, samal ajal kui direktiiviga 92/65/EMÜ on ette nähtud antibiootikumide vabatahtlik kasutamine. Direktiivides 88/407/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ sätestatud ning OIE soovitatud antibiootikumide kasutamise eeskirjad tuleks käesoleva määrusega säilitada. Kui spermale lisatakse antibiootikume, peaks sellega kaasas olev tervisesertifikaat sisaldama teavet toimeaine(te) ja selle (nende) kontsentratsioonide kohta.
- (17) Määruse (EL) 2016/429 artikli 101 lõikes 1 on sätestatud, et iga pädev asutus peaks koostama ajakohastatult peetavad registrid, mis hõlmavad registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtteid ja heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtteid, ning tegema need kättesaadavaks komisjonile ja liikmesriikide pädevatele asutustele. Lisaks tuleks heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete register teha kättesaadavaks avalikkusele. Seepärast on asjakohane sätestada käesolevas määruses üksikasjalik teave, mida see register peaksid sisaldama, ja näha ette heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registri avalik kättesaadavus.
- (18) Sperma, ootsüütide ja embrüote pika säilivuse tõttu on vaja käesolevas määruses sätestada erieeskirjad tegevust lõpetavate heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete kogutud loomse paljundusmaterjali säilitamise ja liikumise kohta. Selliseid loomse paljundusmaterjali ettevõtteid käsitlevat teavet tuleks säilitada asjaomase liikmesriigi heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registris ja sinna tuleks lisada tegevuse lõpetamise kuupäevad. Lisaks tuleks sellesse registrisse kanda heakskiidu tühistamise kuupäev. Kehtestada tuleks ka selliseid loomse paljundusmaterjali ettevõtteid käsitleva teabe registris säilitamise tähtaeg.
- (19) Lisaks tuleks käesolevas määruses sätestada ka eeskirjad, mis tagavad, et tegevust lõpetavaid loomse paljundusmaterjali ettevõtteid käitavad ettevõtjad viivad neis loomse paljundusmaterjali ettevõtetes kogutud või toodetud ja säilitatud sperma, ootsüüdid ja embrüod enne loomse paljundusmaterjali ettevõtte heakskiidu tühistamise kuupäeva edasiseks säilitamiseks loomse paljundusmaterjali säilituskeskusesse või paljundamisel kasutamiseks ettevõttesse, kus peetakse veiseid, sigu, lambaid, kitsi või hobuslasi, või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009 ⁽⁷⁾ artikli 13 kohaseks ohutuks kõrvaldamiseks või loomse kõrvalsaadusena kasutamiseks.
- (20) Määruse (EL) 2016/429 artiklis 121 on sätestatud veiste, lammaste, kitsede, sigade ja hobuslaste paljundusmaterjali jälgitavusnõuded ning käesolevas määruses tuleks sätestada selle loomse paljundusmaterjali märgistamise üksikasjalikud eeskirjad. Praegune loomse paljundusmaterjali kõrte ja muude pakendite märgistamise süsteem toimib hästi. Sellega seoses tuleks arvesse võtta ka rahvusvahelise loomajäädusluskontrolli komitee (International Committee for Animal Recording – ICAR) ⁽⁸⁾ soovitusi.
- (21) Lammaste ja kitsede sperma kogumisel ja töötlemisel on samuti oma eripärad. Mõni seemendusjaam külmutab spermat graanulites, samal ajal kui teised panevad värske või jahutatud sperma lühikeseks ajaks anumatesse, näiteks tuubidesse. Selliste graanulite ja tuubide eraldi märgistamine on aega- ja vaevanõudev. Selleks et võimaldada lammaste ja kitsede sperma viimist teistesse liikmesriikidesse ning tagada samal ajal selle jälgitavus, peaks olema võimalik külmutatud sperma graanulite või värske või jahutatud sperma tuubide või kõrte rühmiti identifitseerimine. Seepärast on vaja käesolevas määruses sätestada koondpakendite (näiteks topsid, kuhu pannakse külmutatud lamba- ja kitsesperma graanulid, või tuubid või kõrred, kuhu pannakse värske või jahutatud lamba- ja kitsesperma) märgistamise eeskirjad.
- (22) Käesolevas määruses sätestatud veiste, lammaste, kitsede, sigade ja hobuslaste paljundusmaterjali jälgitavusnõudeid täiendatakse kõrte ja muude pakendite märgistamise tehnilisi nõudeid ja kirjeldusi käsitlevate eeskirjadega, mis sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 123 kohaselt vastu võetud komisjoni rakendusmääruses.

⁽⁶⁾ http://www.oie.int/index.php?id=169&L=0&htmfile=chapitre_coll_semen.htm.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnustatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1).

⁽⁸⁾ <https://www.icar.org/>

- (23) Liikmesriikide vahel liigub järjest rohkem koerte ja kasside, kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali. Seepärast on asjakohane kehtestada sellist loomset paljundusmaterjali sisaldavate kõrte ja muude pakendite märgistamise ühtlustatud eeskirjad. Käesolevas määruses tuleks sätestada täiendavad eeskirjad muude peetavate maismaaloomade kui lehmade, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali jälgitavuse kohta.
- (24) Määruse (EL) 2016/429 artiklis 159 on sätestatud veise-, lamba-, kitse-, sea- ja hobuseliikidesse kuuluvate peetavate loomade paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimiseks loa andmise eeskirjad. Et need eeskirjad toimiksid, on vaja käesolevas määruses sätestada loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise, säilitamise ja veo üksikasjalikud eeskirjad; loomatervisenõuded neile peetavatele doonorloomadele, kellelt loomne paljundusmaterjal kogutakse, ja seoses nende loomade isoleerimise või karantiini paigutamise; nõuded peetavate doonorloomade ja loomse paljundusmaterjali labori- ja muudele uuringutele ning selle loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise, säilitamise ja muude toimingute ning veo loomatervisenõuded.
- (25) Lisaks olid direktiividega 88/407/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ teatavatel tingimustel ette nähtud erandid doonorveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsede kontrollimiskohustusest nende loomade liikumisel seemendusjaamade vahel. Kuna sellised erandid vähendavad seemendusjaamu käitavate ettevõtjate menetluslikku ja majanduslikku koormust ning on loomatervise seisukohast põhjendatud, on asjakohane sellised erandid teatavatest heakskiidetud seemendusjaamade vahel liikuvate doonorveiste, -lammaste, -kitsede ja -sigade loomatervisenõuetest käesolevas määruses säilitada.
- (26) Uusimate teaduslike teadmiste põhjal ei kaasne ühe loomaliigi eri liiki paljundusmaterjali veoga ühes anumas loomse paljundusmaterjali saastumise riski, kui neid veetakse teatavatel tingimustel. Need tingimused hõlmavad vedu veoanuma füüsiliselt eraldatud lahtrites või topeltkottide süsteemi kasutamist, et kaitsta üht liiki kaupa teise eest. Seepärast on asjakohane sätestada käesolevas määruses eeskirjad, mis lubavad vedada ühe loomaliigi eri liiki paljundusmaterjali teatavatel tingimustel samas anumas.
- (27) Nende anumate pitseerimine, millega loomset paljundusmaterjali veetakse heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest teistesse liikmesriikidesse või heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest riigisiselt loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtetesse ja loomse paljundusmaterjali säilituskeskustesse, tagab, et loomse paljundusmaterjali veo loomatervisenõudeid ei rikuta. Keskuse veterinaararst või loomse paljundusmaterjali ettevõtte eest vastutav veterinaararst, kelle nimi on märgitud selle ettevõtte heakskiidus, peaks tagama, et veoanumale paigaldatakse selline pits. Loomse paljundusmaterjali saadetist sertifitseerival veterinaarjärelevalve ametnikul peaks olema võimalik see pits veoanuma sisu kontrolliks avada ja veoanum hiljem uuesti pitseerida. Seda korda tuleks käesolevas määruses sätestatavates eeskirjades arvesse võtta.
- (28) Direktiivis 89/556/EMÜ on sätestatud veiseembrüote liidusisese kaubanduse ja liitu importimise tingimused. Käesolevas määruses on siiski vaja sätestada ka veiste ootsüütide ja munasarjade liidusisese liikumise eeskirjad.
- (29) Enne määruse (EL) 2016/429 vastuvõtmist kehtinud liidu õigusaktides ja nimetatud määruses sätestati spermaga kauplemise eeskirjad, mis hõlmasid olukordi, kus saadetise iga doos koosneb ühe konkreetse doonori ejakulaatidest. Ent kuna mitme doonori segusperma võib suurendada viljakust ja sellist spermat kasutatakse sageli, tuleks käesolevas määruses sätestada veiste, sigade, lammaste ja kitsede segusperma liikumise eeskirjad, tingimusel et sperma segamine toimub ainult ühes seemendusjaamas, kus sperma koguti, ning et igale segusperma kõrrele või muule pakendile kantud märgistus võimaldab jälgida kõigi doonorloomade individuaalseid identifitseerimisnumbreid. Lisaks peaks ettevõtja kehtestama segusperma töötlemise menetlused ja tema arvestus peaks sisaldama teavet sellise sperma liikumise kohta seemendusjaamast välja.

- (30) Direktiivi 92/65/EMÜ artiklis 13 on sätestatud eeskirjad, mis käsitlevad kauplemist selle direktiivi A või B lisa loetletud taudidele vastuvõtlike liikide loomade sperma, munarakkude ja embrüotega, mis saadetakse selle direktiivi C lisa kohaselt heaks kiidetud asutustesse, instituutidesse või keskustesse või sealt välja. Kõnealuse direktiivi E lisa on esitatud loomatervisesertifikaadi näidis asjaomaste toodetega kauplemiseks, mis peaks sellise sperma, munarakkude või embrüote saadetistega kaasas olema. Määruse (EL) 2016/429 artiklites 95 ja 137 on kasutatud mõistet „kinnine ettevõtte“, mis on samaväärne direktiivi 92/65/EMÜ artikli 2 lõike 1 punktis c määratletud „heakskiidetud asutuse, instituudi või keskusega“. Arvestades, et heakskiidetud asutused, instituudid ja keskused vahetavad praegu loomade geneetilist materjali, on vaja sellise liidusese liikumise võimalus käesolevas määruses säilitada. Seepärast on asjakohane käesolevas määruses sätestada kinnistes ettevõtetes peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimise loomatervisenõuded. Käesoleva määrusega tuleks seega anda kinniseid ettevõtteid käitavatele ettevõtjatele võimalus viia neis ettevõtetes peetavatel loomadelt kogutud paljundusmaterjali saadeti teistesse liikmesriikidesse, ilma et selleks oleks vaja täiendavat heakskiitmist loomse paljundusmaterjali ettevõttena. Kinnise ettevõttena heakskiitmise ranged loomatervisenõuded, loomade kontrollitud majandamine neis ettevõtetes, seire erinõuded ja loomse paljundusmaterjali saadetiste sihtotstarbeline viimine teise kinnisesse ettevõttesse peaksid olema piisavad tagatised loomataudide leviku ennetamiseks.
- (31) Määruse (EL) 2016/429 artiklis 162 on sätestatud eeskirjad miinimumteabe kohta, mida peavad sisaldama veise-, sea-, lamba-, kitse- ja hobuseliikidesse kuuluvate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise liikumise loomatervisesertifikaadid. Seepärast tuleks käesolevas määruses kindlaks määrata üksikasjalik teave, mida sellised sertifikaadid peaksid sisaldama.
- (32) Määruse (EL) 2016/429 artiklis 163 on sätestatud, et ettevõtjad peaksid oma päritoluriigi pädevat asutust veise-, sea-, lamba-, kitse- ja hobuseliikidesse kuuluvate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali kavandatud viimisest teise liikmesriiki eelnevalt teavitama ja esitama kogu vajaliku teabe, mis võimaldab sellel pädeval asutusel teavitada loomse paljundusmaterjali liikumisest sihtliikmesriigi pädevat asutust. Seepärast on vaja käesolevas määruses sätestada üksikasjalikud eeskirjad, mis käsitlevad ettevõtjatepoolse eelneva teavitamise nõudeid, sellistest liikumistest teavitamiseks vajalikku teavet ja erakorralisi toiminguid selliseks teavitamiseks.
- (33) Määruse (EL) 2016/429 artikli 163 lõikes 2 on sätestatud, et kui loomse paljundusmaterjali saadetised on kavas viia teistesse liikmesriikidesse, tuleks teavitamiseks kasutada süsteemi TRACES. TRACES on komisjoni otsustes 2003/24/EÜ⁽⁹⁾ ja 2004/292/EÜ⁽¹⁰⁾ sätestatud ühtne veterinaariaalane elektrooniline süsteem. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625⁽¹¹⁾ artikliga 131 on ette nähtud TRACESi funktsioone hõlmava ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi (IMSOC) väljatöötamine. Seepärast tuleks käesolevas määruses viidata TRACESi asemel IMSOCile.
- (34) Määruse (EL) 2016/429 artiklis 165 on sätestatud, et sihtkoha pädev asutus võib päritolukoha pädeva asutuse nõusolekul lubada loomse paljundusmaterjali toomist sihtliikmesriigi territooriumile teaduslikel eesmärkidel, kui selline liikumine ei vasta loomse paljundusmaterjali liikumise standardnõuetele. Sellise liikumise võimaldamiseks on asjakohane sätestada käesolevas määruses eeskirjad, mille kohaselt pädevad asutused teevad erandeid loomse paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise teaduslikel eesmärkidel liikumise suhtes.

⁽⁹⁾ Komisjoni 30. detsembri 2002. aasta otsus 2003/24/EÜ ühtse veterinaariaalase elektroonilise süsteemi väljatöötamise kohta (EÜT L 8, 14.1.2003, lk 44).

⁽¹⁰⁾ Komisjoni 30. märtsi 2004. aasta otsus 2004/292/EÜ TRACES süsteemi kasutuselevõtmise kohta ja otsuse 92/486/EMÜ muutmise kohta (ELT L 94, 31.3.2004, lk 63).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

- (35) Liikmesriigi geenipangal on oluline roll üksnes selles liikmesriigis peetavate eriliste loomapopulatsioonide geneetilise materjali säilitamisel. Selliste liikmesriikide geenipankade eesmärk on loomade geneetiliste ressursside *ex situ* säilitamine ja säästev kasutamine. Liikmesriikide geenipankades säilitatav loomne paljundusmaterjal on sageli teadmata loomatervises seisundiga või kogutud, toodetud, töödeldud ja säilitatud teistsuguste loomatervisenõuete kohaselt, kui praegu liidu ja siseriiklike õigusaktidega kooskõlas kehtivad nõuded. Kuna sellisel loomse paljundusmaterjalil on eriline väärtus, sest see on sageli Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1012⁽¹²⁾ artikli 2 punktis 24 määratletud ohustatud tõugude geneetiline materjal või loomse paljundusmaterjali kogumisest alates väljasurnud tõugude geneetiline materjal, ja liikmesriigid on ilmutanud huvi sellise loomse paljundusmaterjali omavahelise vahetamise vastu, tuleks käesolevas määruses sätestada eritingimused, mille kohaselt pädevad asutused teevad erandeid liikmesriikide geenipankades säilitatava loomse paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimise suhtes. Käesolevas määruses tuleks üldiselt sätestada tingimused selle loomse paljundusmaterjali liikumiseks eri liikmesriikide geenipankade vahel, samal ajal kui eeskirjad, mis käsitlevad liikmesriikide geenipankade loomse paljundusmaterjali riigisisest jaotamist ettevõtjatele, tuleks jätta liikmesriikide pädevate asutuste kehtestada. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka sellise liikumise loomatervisenõuetele, mille raames võidakse nõuda uuringute tegemist teatavate taudide suhtes.
- (36) Käesolevas määruses osutatakse komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2018/1882⁽¹³⁾ ja komisjoni delegeeritud määrustele (EL) 2019/2035,⁽¹⁴⁾ (EL) 2020/689⁽¹⁵⁾ ja (EL) 2020/688⁽¹⁶⁾, mis võeti samuti vastu määruse (EL) 2016/429 alusel. Viited neile määrustele on vajalikud, sest neis on sätestatud seiret, likvideerimisprogramme ja taudivaba staatust, identifitseerimist ja registreerimist, jälgitavust ning liidusisest liikumist ja liitu sisenemist käsitlevad nõuded ja eeskirjad, mida kohaldatakse ka loomset paljundusmaterjali tootvate doonorloomade suhtes.
- (37) Selleks et määrusega (EL) 2016/429 alates 21. aprillist 2021 kehtetuks tunnistatud direktiivide 88/407/EMÜ, 89/556/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ kohaselt vastu võetud õigusaktide alusel heakskiidetud seemendusjaamad või säilituskeskused või embrüokogumis- või -tootmisrühmad, kes tegelevad loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise, säilitamise ja veoga, saaksid uuele õigusraamistikule tõrgeteta üle minna, tuleks nad arvata käesoleva määruse kohaselt heakskiidetuks. Liikmesriigid peaksid tagama, et need ettevõtjad järgivad kõiki käesolevas määruses sätestatud eeskirju, ja nõudma neilt eelkõige korrapärase riskipõhiste ametlike kontrollide tegemist. Eeskirjade mittejärgimise korral peaksid pädevad asutused tagama, et need ettevõtjad võtavad vajalikud meetmed eeskirjade rikkumise heastamiseks, ning nende heakskiidu vajaduse korral peatama või tühistama.
- (38) Selleks et tagada tõrgeteta üleminek enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva kogutud ja toodetud loomse paljundusmaterjali puhul, tuleks kõrsi ja muid pakendeid, mida kõnealuste sperma, ootsüütide ja embrüote – olenemata sellest, kas need on jagatud üksikannusteks või mitte – paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks kasutatakse ning mis on märgistatud enne 21. aprilli 2021 direktiivide 88/407/EMÜ, 89/556/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ alusel vastu võetud õigusaktide kohaselt, käsitada käesoleva määruse kohaselt märgistatuna ja liikmesriikidevahelise liikumise tingimustele vastavatena.
- (39) Kooskõlas määruse (EL) 2016/429 kohaldamise alguskuupäevaga tuleks käesolevat määrust kohaldada alates 21. aprillist 2021,

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus) (ELT L 171, 29.6.2016, lk 66).

⁽¹³⁾ Komisjoni 3. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/1882, milles käsitletakse loetellu kantud taudide kategooriate suhtes teatavate taudiennetuse ja -tõrje eeskirjade kohaldamist ning millega kehtestatakse nimekirja liikidest ja liigirühmadest, mis kujutavad endast arvestatavat riski kõnealuste loetellu kantud taudide levimisel (ELT L 308, 4.12.2018, lk 21).

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 28. juuni 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/2035, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega (ELT L 314, 5.12.2019, lk 115).

⁽¹⁵⁾ Komisjoni 17. detsembri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2020/689, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirjadega (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 211).

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 17. detsembri 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2020/688, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 maismaaloomade ja haudemunade liidusisest liikumist käsitlevate loomatervisenõuete (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 140).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I OSA

REGULEERIMISE, KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega täiendatakse määruses (EL) 2016/429 sätestatud eeskirju seoses registreeritud ja heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuetega.
2. II osa 1. peatükis sätestatakse sellistele veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtetele heakskiidu andmise nõuded, kust nimetatud loomade paljundusmaterjali teise liikmesriiki viiakse, ja need käsitlevad järgmist:
 - a) karantiin, isolatsioon ja muud bioturvameetmed;
 - b) jälgimisenõuded;
 - c) rajatised ja töövahendid;
 - d) loomse paljundusmaterjali ettevõtete tegevuse jaoks töötajate ja veterinaararstide suhtes sätestatud vastutus, pädevus ja eriväljaõpe;
 - e) loomse paljundusmaterjali ettevõtteid heaks kiitva pädeva asutuse vastutus;
 - f) erieeskirjad nende loomse paljundusmaterjali ettevõtete tegevuse lõpetamise kohta.
3. II osa 2. peatükis sätestatakse nõuded, mis käsitlevad järgmist:
 - a) teave, mille pädev asutus peab kandma registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registrisse;
 - b) teave, mille pädev asutus peab kandma heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete registrisse, ning eeskirjad selle registri avalikkusele kättesaadavuse kohta, kui nende loomade paljundusmaterjal liigub liikmesriikide vahel.
4. II osa 3. peatükis sätestatakse:
 - a) heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustusi käsitlevad eeskirjad ning sellises ettevõttes kogutud, toodetud või töödeldud loomse paljundusmaterjali kohta ettevõtte tegevuse lõpetamise järgse arvestuse pidamise nõuded;
 - b) järgmiste loomade paljundusmaterjali jälgitavuse nõuded:
 - i) veised, sead, lambad, kitsed ja hobuslased;
 - ii) koerad (*Canis lupus familiaris*) ja kassid (*Felis silvestris catus*);
 - iii) kinnistes ettevõtetes peetavad muud maismaaloomad kui veised, sead, kitsed, lambad ja hobuslased;
 - iv) *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomad.
5. III osa 1. peatükis sätestatakse veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise liikumise loomatervisenõuded, sealhulgas asjaomased erandid, määrates kindlaks:
 - a) eeskirjad loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise ja säilitamise kohta heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetes;
 - b) loomse paljundusmaterjali kogumiseks kasutatud doonorloomade loomatervisenõuded ja nende loomade isoleerimise või karantiini paigutamise loomatervisenõuded;

- c) doonorloomade ja loomse paljundusmaterjali labori- ja muud uuringud;
- d) loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise, säilitamise ja muude toimingute ning veo loomatervisenõuded.
6. III osa 2. peatükis sätestatakse veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise liikumise suhtes:
- a) loomatervise sertifikaatide väljaandmise eeskirjad;
- b) loomatervise sertifikaatides nõutav teave;
- c) ettevõtja deklaratsiooniga seotud nõuded;
- d) teavitamisnõuded.
7. III osa 3. peatükis sätestatakse järgmiste loomade paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise liikumise loomatervise-, sertifitseerimis- ja teavitamisnõuded:
- a) koerad ja kassid;
- b) kinnistes ettevõtetes peetavad muud maismaaloomad kui veised, sead, kitsed, lambad ja hobuslased;
- c) *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomad.
8. III osa 4. peatükis sätestatakse eeskirjad, mille kohaselt pädevad asutused teevad erandeid teaduslikel eesmärkidel kasutatava ja geenipankades säilitatava loomse paljundusmaterjali liikmesriikidevahelise liikumise suhtes.
9. IV osas sätestatakse teatavad direktiividega 88/407/EMÜ, 89/556/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ seotud üleminekumeetmed, mis käsitlevad järgmist:
- a) seemendusjaamade, sperma säilituskeskuste, embrüokogumisrühmade ja embrüootootmisrühmade heakskiitmine;
- b) kõrte ja muude sperma, ootsüütide või embrüote paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks kasutatavate pakendite märgistamine.
10. Käesolevat määrust ei kohaldata metsloomade paljundusmaterjali suhtes.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse lisaks rakendusmääruse (EL) 2018/1882 artiklis 1 sätestatud mõistetele järgmisi mõisteid:

- 1) „registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtte“ – loomse paljundusmaterjali ettevõtte, mis ei ole heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte ja mille pädev asutus on registreerinud määruse (EL) 2016/429 artikli 93 esimese lõigu punkti a kohaselt;
- 2) „heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte“ – määruse (EL) 2016/429 artikli 97 kohaselt heaks kiidetud seemendusjaam, embrüokogumisrühm, embrüootootmisrühm, loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte või loomse paljundusmaterjali säilituskeskus;
- 3) „veis“ või „veiseliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Bison*, *Bos* (sh alamperekonda *Bos*, *Bibos*, *Novibos* ja *Poephagus*) või *Bubalus* (sh alamperekonda *Anoa*) kuuluv kabiloom või nende perekondade loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 4) „siga“ või „sealiiki kuuluv loom“ – liiki *Sus scrofa* kuuluv kabiloom;
- 5) „lammas“ või „lambaliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Ovis* kuuluv kabiloom või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;

- 6) „kits“ või „kitseliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Capra* kuuluv kabiloom või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 7) „hobuslane“ või „hobuseliikidesse kuuluv loom“ – perekonda *Equus* (sh hobused, eeslid ja sebrad) kuuluv kabjaline või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 8) „loomatervise sertifikaat“ – dokument, mille päritoluliikmesriigi pädev asutus on määruse (EL) 2016/429 artikli 161 lõike 4 kohaselt välja andnud loomse paljundusmaterjali saadetise viimiseks selle sihtkohta;
- 9) „ettevõtja deklaratsioon“ – dokument, mille ettevõtja on artiklite 32 ja 46 kohaselt välja andnud loomse paljundusmaterjali saadetise viimiseks selle sihtkohta;
- 10) „geenipank“ – loomade geneetilise materjali hoidla peetavate maismaaloomade geneetiliste ressursside *ex situ* säilitamiseks ja säästvaks kasutamiseks, mida peab vastuvõttev asutus, keda pädev asutus on nende ülesannete täitmiseks volitanud või tunnustanud;
- 11) „seemendusjaam“ – loomse paljundusmaterjali ettevõtte, mille pädev asutus on artikli 4 kohaselt heaks kiitnud teise liikmesriiki viidava veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste sperma kogumiseks, töötlemiseks, säilitamiseks ja veoks;
- 12) „embrüokogumisrühm“ – spetsialistide rühmast või üksusest koosnev loomse paljundusmaterjali ettevõtte, mille pädev asutus on artikli 4 kohaselt heaks kiitnud teise liikmesriiki viidavate veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste *in vivo* saadud embrüote kogumiseks, töötlemiseks, säilitamiseks ja veoks;
- 13) „embrüootootmisrühm“ – spetsialistide rühmast või üksusest koosnev loomse paljundusmaterjali ettevõtte, mille pädev asutus on artikli 4 kohaselt heaks kiitnud teise liikmesriiki viidavate veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste ootsüütide kogumiseks, töötlemiseks, säilitamiseks ja veoks ning nende loomade embrüote *in vitro* tootmiseks – vajaduse korral säilitatud spermaga –, säilitamiseks ja veoks;
- 14) „sperma“ – looma või loomade muutmata, töödeldud või lahjendatud ejakulaat;
- 15) „ootsüüdid“ – ootidogeneesi haploidsed staadiumid, sealhulgas sekundaarsed ootsüüdid ja munarakud;
- 16) „embrüo“ – looma varajane arenemisjärk, mil seda on võimalik siirdada vastuvõtvasse emaslooma;
- 17) „loomse paljundusmaterjali saadetus“ – ühest heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttest lähetatav ja ühe loomatervise sertifikaadiga hõlmatud sperma, ootsüütide, *in vivo* saadud embrüote või *in vitro* toodetud embrüote kogus;
- 18) „loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte“ – loomse paljundusmaterjali ettevõtte, mille pädev asutus on artikli 4 kohaselt heaks kiitnud teise liikmesriiki viidavate ühe või mitme veise-, sea-, lamba-, kitse- või hobuseliigi spermakoguste, ootsüütide või embrüote või loomse paljundusmaterjali liikide või eri loomaliikide paljundusmaterjalide mis tahes kombinatsiooni töötlemiseks, sealhulgas vajaduse korral sperma sooliseks sorteerimiseks, ja säilitamiseks;
- 19) „loomse paljundusmaterjali säilituskeskus“ – loomse paljundusmaterjali ettevõtte, mille pädev asutus on artikli 4 kohaselt heaks kiitnud teise liikmesriiki viidavate ühe või mitme veise-, sea-, lamba-, kitse- või hobuseliigi spermakoguste, ootsüütide või embrüote või loomse paljundusmaterjali liikide või eri loomaliikide paljundusmaterjalide mis tahes kombinatsiooni säilitamiseks;
- 20) „keskuse veterinaararst“ – veterinaararst, kes vastutab seemendusjaamas, loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttes või loomse paljundusmaterjali säilituskeskuses toimuva tegevuse eest, nagu on ette nähtud käesolevas määruses;
- 21) „rühma veterinaararst“ – veterinaararst, kes vastutab embrüokogumisrühma või embrüootootmisrühma tegevuse eest, nagu on ette nähtud käesolevas määruses;
- 22) „kordumatu heakskiidunumber“ – pädeva asutuse antud number;

- 23) „heakskiidu tühistamise kuupäev“ – kuupäev, mil pädev asutus peatab või tühistab heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte heakskiidu vastavalt määruse (EL) 2016/429 artiklile 100;
- 24) „kordumatu registreerimisnumber“ – registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõttele antud number;
- 25) „karantiiniruum“ – rajatis, millele pädev asutus on andnud loa veiste, sigade, lammaste või kitsede isoleerimiseks vähemalt 28 päeva jooksul enne nende vastuvõtmist seemendusjaama;
- 26) „(taudist) vaba ettevõtte“ – ettevõtte, millele on antud delegeeritud määruse (EL) 2020/689 artikli 20 nõuetega kooskõlas olev staatus;
- 27) „ametlik labor“ – liikmesriigis või kolmandas riigis või territooriumil asuv labor, mille pädev asutus on määruse (EL) 2017/625 artikli 37 kohaselt määranud tegema käesoleva määruse artiklitega 24 ja 25 ette nähtud uuringuid;
- 28) „IMSOC“ – määruse (EL) 2017/625 artiklis 131 osutatud ametliku kontrolli teabehaldussüsteem selliste mehhanismide ja vahendite terviklikuks toimimiseks, mille kaudu hallatakse, töödeldakse ja automaatselt vahetatakse ametliku kontrolliga ja muu ametliku tegevusega seotud andmeid, teavet ja dokumente ning mida kasutatakse nüüd TRACESi asemel;
- 29) „ohustatud tõug“ – kohalik tõug, mille liikmesriik on tunnistanud ohustatuks ja mis on geneetiliselt kohanenud ühe või mitme traditsioonilise tootmissüsteemiga või keskkonnaga selles liikmesriigis ning mille ohustatud staatus on teaduslikult kindlaks teinud asutus, kellel on ohustatud tõugude valdkonnas vajalikud oskused ja teadmised, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/1012 artikli 2 punktis 24;
- 30) „heakskiidetud likvideerimisprogramm“ – taudilikvideerimisprogramm, mida rakendatakse ühes liikmesriigis või selle tsoonis, mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõikele 3;
- 31) „doonorloomade partii“ – sama tervisliku seisundiga loomade rühm, mille paljundusmaterjali kogutakse ja töödeldakse samal ajal ja veetakse koos.

II OSA

LOOMSE PALJUNDUSMATERJALI ETTEVÕTETE HEAKSKIITMINE, REGISTRID, ARVESTUSE PIDAMINE JA JÄLGITAVUS

1. PEATÜKK

Loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmine

Artikkel 3

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise nõuded

Järgmisi veiste, sigade, lammaste ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtteid käitavad ettevõtjad esitavad nende loomade paljundusmaterjali saadetiste lähetamiseks teistesse liikmesriikidesse pädevale asutusele määruse (EL) 2016/429 artikli 94 lõike 1 punkti b kohaselt taotluse heakskiidu saamiseks:

- a) veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste spermat koguv, töötlev ja säilitav ettevõtte seemendusjaamana heakskiitmiseks;
- b) spetsialistide rühm või üksus, mida juhib rühma veterinaararst, kes on pädev koguma, töötleva ja säilitama veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste embrüoid, embrüokogumisrühmana heakskiitmiseks;

- c) spetsialistide rühm või üksus, mida juhib rühma veterinaararst, kes on pädev koguma, töötleva ja säilitama veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste ootsüüte ning tootma, töötleva ja säilitama nende loomade embrüoid, embrüootootmisrühmana heakskiitmiseks;
- d) veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste värsket, jahutatud või külmutatud spermat, ootsüüte või embrüoid töötlev ja säilitav ettevõtte loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttena heakskiitmiseks;
- e) veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste värsket, jahutatud või külmutatud spermat, ootsüüte või embrüoid säilitav ettevõtte loomse paljundusmaterjali säilituskeskusena heakskiitmiseks.

Artikkel 4

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete pädeva asutuse poolne heakskiitmine

1. Pädev asutus annab veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste paljundusmaterjali ettevõttele määruse (EL) 2016/429 artikli 97 kohaselt heakskiidu ainult siis, kui see on taganud, et see vastab järgmistele nõuetele:

- a) ettevõtja on nimetanud ametisse:
 - i) keskuse veterinaararsti, kes vastutab nende tegevuste eest, mis on sätestatud:
 - I lisa 1. osa punktis 1, kui taotletakse artikli 3 punktis a osutatud loomse paljundusmaterjali ettevõtte seemendusjaamana heakskiitmist;
 - I lisa 4. osa punktis 1, kui taotletakse artikli 3 punktis d osutatud loomse paljundusmaterjali ettevõtte loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttena heakskiitmist;
 - I lisa 5. osa punktis 1, kui taotletakse artikli 3 punktis e osutatud loomse paljundusmaterjali ettevõtte loomse paljundusmaterjali säilituskeskusena heakskiitmist, või
 - ii) rühma veterinaararsti, kes vastutab nende tegevuste eest, mis on sätestatud:
 - I lisa 2. osa punktis 1, kui taotletakse artikli 3 lõikes b osutatud loomse paljundusmaterjali ettevõtte embrüokogumiserühmana heakskiitmist;
 - I lisa 3. osa punktis 1, kui taotletakse artikli 3 punktis c osutatud loomse paljundusmaterjali ettevõtte embrüootootmisrühmana heakskiitmist;
- b) asjaomase tegevuse jaoks ette nähtud rajatised, töövahendid ja tegevuskord vastavad nõuetele, mis on sätestatud:
 - i) I lisa 1. osa punktis 2 seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste sperma kogumise, töötlemise, säilitamise ja veoga;
 - ii) I lisa 2. osa punktis 2 seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste embrüote kogumise, töötlemise, säilitamise ja veoga;
 - iii) I lisa 3. osa punktis 2 seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste ootsüütide kogumise ning embrüote tootmise, töötlemise, säilitamise ja veoga, sealhulgas embrüote tootmiseks kasutatava sperma ja ootsüütide töötlemise ja säilitamisega;
 - iv) I lisa 4. osa punktis 2 seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste värsket, jahutatud või külmutatud spermat, ootsüütide või embrüote töötlemise, säilitamise ja veoga;
 - v) I lisa 5. osa punktis 2 seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste värsket, jahutatud või külmutatud spermat, ootsüütide või embrüote säilitamise ja veoga.

2. Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtet määruse (EL) 2016/429 artiklite 97 ja 99 kohaselt heakskiites annab pädev asutus talle kordumatu heakskiidunumbri, milles sisaldub heakskiitva riigi ISO 3166-1 kaheaheline riigikood.

*Artikkel 5***Heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete tegevuse lõpetamise erieeskirjad**

1. Kui heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtet käitav ettevõtja lõpetab tegevuse, tagab see ettevõtja, et kõik selles loomse paljundusmaterjali ettevõttes kogutud või toodetud ja säilitatud sperma, ootsüütide või embrüote saadetised on enne heakskiidu tühistamise kuupäeva viidud:
 - a) edasiseks säilitamiseks loomse paljundusmaterjali säilituskeskusesse või
 - b) paljundamisel kasutamiseks ettevõttesse, kus peetakse veiseid, sigu, lambaid, kitsi või hobuslasi, või
 - c) ohutuks kõrvaldamiseks või kasutamiseks loomsete kõrvalsaadustena vastavalt määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklile 13.
2. Kui sperma, ootsüütide või embrüote saadetisi ei viida heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttest enne heakskiidu tühistamise kuupäeva lõike 1 kohaselt ära, ei tohi selliseid saadetisi teise liikmesriiki viia.

*2. PEATÜKK***Pädeva asutuse peetavad registreeritud ja heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registrid***Artikkel 6***Pädeva asutuse peetav registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtete register**

1. Pädev asutus koostab registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registri ja ajakohastab seda.
2. Pädev asutus sisestab lõikes 1 osutatud registrisse iga registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtte kohta vähemalt järgmise teabe:
 - a) registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtte nimi, kontaktandmed ja võimaluse korral veebisaidi universaalne ressursilokaator (URL);
 - b) registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtte aadress;
 - c) loomse paljundusmaterjali liik ja loomaliigid, mille jaoks ettevõtte registreeriti;
 - d) pädeva asutuse antud kordumatu registreerimisnumber ja registreerimise kuupäev;
 - e) kui registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõtte tegevus on lõppenud, siis tegevuse lõpetamise kuupäev.

*Artikkel 7***Pädeva asutuse peetav heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete register**

1. Pädev asutus koostab heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete registri ja ajakohastab seda.
2. Pädev asutus sisestab lõikes 1 osutatud registrisse iga heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte kohta vähemalt järgmise teabe:
 - a) loomse paljundusmaterjali ettevõtte nimi, kontaktandmed ja võimaluse korral veebisaidi URL;
 - b) loomse paljundusmaterjali ettevõtte aadress;
 - c) keskuse veterinaararsti või rühma veterinaararsti nimi;
 - d) loomse paljundusmaterjali liik, loomse paljundusmaterjali ettevõtte liik ja loomaliigid, mille jaoks heakskiit on antud;
 - e) pädeva asutuse antud kordumatu heakskiidunumber ja heakskiitmise kuupäev.

3. Kui pädev asutus kiidab loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte või loomse paljundusmaterjali säilituskeskuse artiklis 4 sätestatud nõuete põhjal heaks rohkem kui üht liiki loomse paljundusmaterjali või rohkem kui ühe loomaliigi paljundusmaterjali säilitamiseks ja loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte korral rohkem kui üht liiki loomse paljundusmaterjali või rohkem kui ühe loomaliigi paljundusmaterjali töötlemiseks, sisestab pädev asutus oma heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registrisse teabe heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttes säilitatava ja vajaduse korral töödeldava loomse paljundusmaterjali liigi ja asjaomaste loomaliikide kohta.

4. Kui pädev asutus on heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte heakskiidu määruse (EL) 2016/429 artikli 100 lõike 2 kohaselt peatanud või tühistanud, teeb ta põhjendamatu viivitusega järgmist:

- a) teeb heakskiidu peatamise või tühistamise kohta märke oma heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registrisse;
- b) täpsustab heakskiidu peatamise korral selle algus- ja lõppkuupäeva ning tühistamise korral heakskiidu tühistamise kuupäeva.

5. Kui heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte on tegevuse lõpetanud, nagu on osutatud artiklis 5, märgib pädev asutus tema tegevuse lõpetamise kuupäeva põhjendamatu viivitusega oma heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtete registrisse.

6. Pädev asutus teeb lõikes 1 osutatud registri oma veebisaidil üldsusele kättesaadavaks, kui loomset paljundusmaterjali on kavas ühest liikmesriigist teise viia, ja teatab kõnealuse veebisaidi URLi komisjonile.

Kui pädeva asutuse veebisaidi URL on muutunud, teatab ta komisjonile põhjendamatu viivitusega selle veebisaidi uue URLi.

3. PEATÜKK

Arvestuse pidamine ja jälgitavus

1. jagu

Arvestuse pidamine

Artikkel 8

Heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused

1. Heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtteid käitavad ettevõtjad peavad ja säilitavad arvestust, mis sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) seemendusjaama kohta:
 - i) iga seemendusjaamas viibiva doonorlooma liik, tõug, sünniaeg ja identifitseerimisandmed;
 - ii) doonorloomade seemendusjaama ja sealt välja liikumise kuupäevad ja kui nende loomadega on kaasas mõni dokument, siis viited neile dokumentidele;
 - iii) doonorloomade tervislik seisund, kliiniliste ja diagnostiliste uuringute tulemused ja kasutatud laborimeetodid, saadud ravi ja vaksineerimised;
 - iv) sperma kogumise kuupäev ning vajaduse korral sperma töötlemise kuupäev ja koht;
 - v) andmed sperma kohta ja selle sihtkoha andmed;
- b) embrüokogumisrühma, embrüootmisrühma või embrüokogumis- ja -tootmisrühma kohta:
 - i) iga ootsüütide või embrüote kogumiseks kasutatud doonorlooma liik, tõug, sünniaeg ja identifitseerimisandmed;
 - ii) ootsüütide või embrüote doonorloomade tervislik seisund, kliiniliste ja diagnostiliste uuringute tulemused ja kasutatud laborimeetodid, saadud ravi ja vaksineerimised;

- iii) ootsüütide või embrüote kogumise, kontrollimise ja töötlemise kuupäev ja koht;
 - iv) andmed ootsüütide või embrüote kohta ja nende sihtkoha andmed;
 - v) embrüote mikrokäitluse korral andmed nende kasutatud mikrokäitlusmeetodite kohta, mis hõlmavad läbipaistva vöötme või hobuslaste embrüote korral embrüoonse kapsli läbistamist;
 - vi) doonorloomade kunstlikuks viljastamiseks või embrüote *in vitro* tootmisel ootsüütide viljastamiseks kasutatud sperma päritolu;
- c) loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte või loomse paljundusmaterjali säilituskeskuse kohta:
- i) heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttes töödeldava ja säilitatava või säilitatava loomse paljundusmaterjali liik koos viitega doonorlooma liigile;
 - ii) loomse paljundusmaterjali heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttesse ja sealt välja liikumise kuupäevad koos viitega selle loomse paljundusmaterjaliga kaasas olnud dokumentidele;
 - iii) dokumendid, sealhulgas loomatervise sertifikaat ja ettevõtja deklaratsioon, selle kohta, et nende doonorloomade tervislik seisund, kelle paljundusmaterjali heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttes töödeldakse ja säilitatakse või säilitatakse, vastab käesoleva määruse nõuetele;
 - iv) andmed heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttes töödeldava ja säilitatava või säilitatava loomse paljundusmaterjali kohta.

2. Kui pädev asutus on kiitnud lõike 1 punktis c osutatud loomse paljundusmaterjali ettevõtte heaks rohkem kui üht liiki loomse paljundusmaterjali või rohkem kui ühe loomaliigi paljundusmaterjali töötlemiseks ja säilitamiseks või säilitamiseks, peab ja säilitab ettevõtja eraldi arvestust iga loomse paljundusmaterjali liigi ja iga loomaliigi paljundusmaterjali kohta, mida töödeldakse ja säilitatakse või säilitatakse.

Artikkel 9

Tegevust lõpetavaid heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused

1. Kui heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtte lõpetab tegevuse, nagu on osutatud artiklis 5, viib seda ettevõtet käitav ettevõtja säilitatud loomse paljundusmaterjali saadetisi loomse paljundusmaterjali säilituskeskusesse ainult juhul, kui selliste saadetistega on kaasas artikli 8 lõike 1 kohaselt nõutava arvestusdokumendi originaal või koopia.

2. Sellist loomse paljundusmaterjali säilituskeskust käitav ettevõtja, mis saab loomse paljundusmaterjali saadetise ettevõttest, mis on tegevuse lõpetanud, nagu on osutatud lõikes 1, kannab loomse paljundusmaterjali sisenemise ja andmed arvestusse nende arvestusandmete põhjal, mis peavad sellega artikli 8 lõike 1 punkti c kohaselt kaasas olema.

2. jagu

Jälgitavus

Artikkel 10

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali jälgitavusnõuded

1. Veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste paljundusmaterjali koguvad, tootvad, töötlevad või säilitavad ettevõtjad märgistavad iga kõrre või muu pakendi, mida kasutatakse sperma, ootsüütide või embrüote – olenemata sellest, kas need on jagatud üksikannusteks või mitte – paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks, sellisel viisil, et on võimalik hõlpsasti tuvastada järgmist teavet:

- a) selle loomse paljundusmaterjali kogumise või tootmise kuupäev;
- b) doonorlooma(de) liik ja identifitseerimisandmed;

- c) selle loomse paljundusmaterjali kogunud või tootnud, töödeldud ja säilitanud loomse paljundusmaterjali ettevõtte kordumatu heakskiidunumber;
- d) muu asjakohane teave.

2. Sperma soolise sorteerimise korral loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttes täiendab seemendusjaama käitav ettevõtja lõikes 1 osutatud teavet teabega, mis võimaldab tuvastada sperma sooliselt sorteeritud loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte kordumatu heakskiidunumbri.

3. Kui üks kõrs või muu pakend sisaldab rohkem kui ühelt doonorloomalt kogutud veiste, sigade, lammaste või kitsede spermat, tagab ettevõtja, et lõikes 1 osutatud teave võimaldab identifitseerida kõik doonorloomad, kellelt on seemendamiseks kasutatava sperma annusesse spermat võetud.

4. Erandina lõikest 1, kui lammaste või kitsede sperma on

- a) külmutatud graanulites, võib ettevõtja märgistada ühe doonori sperma graanuleid sisaldava topi, selle asemel et märgistada iga selles topsis olev graanul;
- b) värske või jahutatud, võib ettevõtja märgistada ühe doonori sperma tuube või kõrsi sisaldava topi, selle asemel et märgistada iga selles topsis olev tuub või kõrs.

5. Erandina lõike 1 punktist c tagab ettevõtja, et iga kõrs või muu pakend, mida kasutatakse sperma, ootsüütide või embrüote paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks, märgistatakse sellisel viisil, et on võimalik tuvastada järgmine:

- a) kui tegemist on lammaste ja kitsede spermaga, mis on kogutud ettevõttes, kus doonorloomi peetakse, nagu on osutatud artiklis 13, siis selle ettevõtte kordumatu registreerimisnumber, või
- b) kui tegemist on veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste paljundusmaterjaliga, mis on kogutud või toodetud artiklis 14 osutatud kinnises ettevõttes, siis selle kinnise ettevõtte kordumatu heakskiidunumber.

Artikkel 11

Koerte ja kasside, kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali jälgitavusnõuded

1. Ettevõtjad, kes koguvad, toodavad, töötlevad või säilitavad koerte või kasside, kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste või *Camelidae* või *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali, märgistavad iga kõrre või muu pakendi, mida kasutatakse sperma, ootsüütide või embrüote – olenemata sellest, kas need on jagatud üksikannusteks või mitte – paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks, sellisel viisil, et on võimalik hõlpsasti tuvastada järgmist teavet:

- a) selle loomse paljundusmaterjali kogumise või tootmise kuupäev;
- b) doonorlooma(de) liik, vajaduse korral alamliik, ja identifitseerimisandmed;
- c) üks järgmistest:
 - i) selle loomse paljundusmaterjali kogunud või tootnud, töödeldud ja säilitanud ettevõtte aadress;
 - ii) kui selle loomse paljundusmaterjali kogunud või tootnud, töödeldud ja säilitanud ettevõttele on antud kordumatu registreerimisnumber, siis see registreerimisnumber, milles sisaldub ettevõtte registreeritud riigi ISO 3166-1 kahetäheline riigikood;
 - iii) kui selle loomse paljundusmaterjali kogunud või tootnud, töödeldud ja säilitanud ettevõtte on kinnine ettevõtte, siis kordumatu heakskiidunumber, milles sisaldub heakskiidu andnud riigi ISO 3166-1 kahetäheline riigikood;
- d) muu teave.

2. Kui sperma sorteeritakse sooliselt muus ettevõttes kui see, kus see koguti või toodeti, täiendab selle sperma kogunud või tootnud ettevõtet käitav ettevõtja lõikes 1 osutatud teavet teabega, mis võimaldab tuvastada ettevõtte, kus see sperma sooliselt sorteeriti.

3. Kui lõikes 1 osutatud loomade sperma on külmutatud graanulites, võib ettevõtja erandina lõikest 1 märgistada ühe doonori sperma graanuleid sisaldava topsi, selle asemel et märgistada iga selles topsis olev graanul.

4. Kui üks kõrs või muu pakend sisaldab rohkem kui ühelt doonorloomalt kogutud spermat, tagab ettevõtja, et lõikes 1 osutatud teave sisaldab kõikide doonorloomade identifitseerimisandmeid.

III OSA

LOOMSE PALJUNDUSMATERJALI LIIKMESRIIKIDEVAHELINE LIIKUMINE

1. PEATÜKK

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali liikumise loomatervisenõuded

1. jagu

Eeskirjad veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise ja säilitamise kohta heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetes

Artikkel 12

Eeskirjad veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest teistesse liikmesriikidesse viimise kohta

Ettevõtjad viivad teise liikmesriiki ainult heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtetest kogutud, toodetud, töödeldud ja säilitatud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste spermat, ootsüüte ja embrüoid.

Artikkel 13

Erand lammaste ja kitsede sperma teistesse liikmesriikidesse viimiseks ettevõtetest, kus neid loomi peetakse

Erandina artiklist 12 võivad ettevõtjad viia teistesse liikmesriikidesse sellise lammaste ja kitsede sperma saadetisi, mida koguti, töödeldi ja säilitati ettevõttes, kus neid doonorloomi peetakse, tingimusel et need ettevõtjad:

- a) saavad sihtliikmesriigi pädevalt asutuselt saadetise vastuvõtmiseks eelneva nõusoleku;
- b) tagavad, et veterinaararst on doonorloomad enne sperma kogumist kliiniliselt läbi vaadanud ja et neil ei olnud sperma kogumise päeval sümptomeid, mis oleksid viidanud D-kategooria taudide või lammaste ja kitsede puhul asjassepuutuvate esilekerkivate taudide esinemisele, või selliste loetellu kantud või esilekerkivate taudide kliinilisi tunnuseid;
- c) tagavad, et doonorloomad on pärit ettevõtetest, mis vastavad delegeeritud määruse (EL) 2020/688 artikli 15 lõigetes 1, 2, 3 ja 4 sätestatud loomatervisenõuetele;
- d) tagavad, et doonorloomadele on vähemalt 30 päeva enne sperma kogumist algaval isolatsiooniperioodil võetud proovide põhjal tehtud järgmised uuringud ja saadud negatiivsed tulemused:
 - i) delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1 osutatud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkuse seroloogiline uuring;
 - ii) lammaste korral jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) seroloogiline uuring;
 - iii) koos lammastega peetavate kitsede korral jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) seroloogiline uuring;

- e) tagavad, et doonorloomad on identifitseeritud vastavalt määruse (EL) 2019/2035 artikli 45 lõikele 2 või 4 või artikli 46 lõikele 1, 2 või 3;
- f) tagavad, et sperma on märgistatud artiklis 10 sätestatud nõuete kohaselt;
- g) peavad ettevõttes arvestust, mis peab sisaldama vähemalt artikli 8 lõike 1 punktis a sätestatud teavet;
- h) tagavad, et spermasaadetist veetakse artiklite 28 ja 29 kohaselt.

Artikkel 14

Erand kinnistes asutustes peetavate veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimiseks

Erandina artiklist 12 võivad kinniseid ettevõtteid käitavad ettevõtjad viia neis ettevõtetes veistelt, sigadelt, lammastelt, kitsedelt ja hobuslastelt kogutud sperma, ootsüütide ja embrüote saadetisi teise liikmesriiki, kui need ettevõtjad:

- a) viivad selle loomse paljundusmaterjali saadetisi ainult teise kinnisesse ettevõttesse;
- b) tagavad, et doonorloomad:
 - i) ei ole pärit ettevõttest ega ole kokku puutunud loomadega ettevõttest, mis asub A-kategooria taudi või veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuva esilekerkiva taudi esinemise tõttu kehtestatud piirangutsoonis;
 - ii) on pärit ettevõttest, kus ei ole vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva esinenud ühtki veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuvat D-kategooria taudi;
 - iii) on viibinud vähemalt 30 päeva enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva ühes kinnises päritoluettevõttes;
 - iv) on kinnises ettevõttes toimuva tegevuse eest vastutava ettevõtte veterinaararsti poolt kliiniliselt läbi vaadatud ja neil ei olnud sperma, ootsüütide või embrüote kogumise päeval sümptomeid, mis oleksid viidanud alapunktis ii osutatud D-kategooria taudide või esilekerkivate taudide esinemisele, või selliste taudide kliinilisi tunnuseid;
 - v) neid ei kasutatud võimaluse korral vähemalt 30 päeva jooksul enne teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma, ootsüütide või embrüote esimese kogumise päeva ja nende kogumisperioodi jooksul loomulikuks paaritamiseks;
 - vi) on identifitseeritud vastavalt määruse (EL) 2019/2035 nõuetele, mis on esitatud
 - veiste puhul artiklis 38;
 - sigade puhul artikli 52 lõikes 1 või artikli 54 lõikes 2;
 - lammaste ja kitsede puhul artikli 45 lõikes 2 või 4 või artikli 46 lõikes 1, 2 või 3;
 - hobuslaste puhul artikli 58 lõikes 1 või artikli 59 lõikes 1 või artikli 62 lõikes 1;
- c) tagavad, et loomne paljundusmaterjal on märgistatud artiklis 10 sätestatud nõuete kohaselt;
- d) tagavad, et loomset paljundusmaterjali veetakse artiklite 28 ja 29 kohaselt.

2. jagu

Loomse paljundusmaterjali kogumiseks kasutatud doonorloomade loomatervisenõuded ning isolatsiooni- ja karantiin nõuded

I alajagu

Doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste üldised loomatervisenõuded

Artikkel 15

Ettevõtjate vastutus loomse paljundusmaterjali kogumiseks kasutatud doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste vastavuse eest loomatervisenõuetele

Ettevõtjad viivad teise liikmesriiki ainult selliseid veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste sperma, ootsüütide ja embrüote saadetisi, mis vastavad järgmistele nõuetele:

- a) loomne paljundusmaterjal koguti loomadelt, kellel ei esinenud kogumise päeval nakkushaiguste sümptomeid või kliinilisi tunnuseid;
- b) liikumiseks andis loa vastavalt kas keskuse või rühma veterinaararst.

Artikkel 16

Keskuse ja rühma veterinaararstide vastutus loomse paljundusmaterjali kogumiseks kasutatud doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste vastavuse eest loomatervisenõuetele

Keskuse veterinaararstid tagavad seoses sperma doonorloomade ja rühma veterinaararstid seoses ootsüütide ja embrüote doonorloomadega, et doonorveised, -sead, -lambad, -kitsed ja -hobuslased vastavad järgmistele nõuetele:

- a) nad sündisid ja on sünnist saadik viibinud liidus või sisenesid liitu kooskõlas liitu sisenemist käsitlevate nõuetega;
- b) nad on pärit liikmesriigi või selle tsooni ettevõtetest või kolmanda riigi või territooriumi või selle tsooni pädeva asutuse ametliku kontrolli all olevatest ettevõtetest, millest igäüks vastab delegeeritud määruses (EL) 2020/688 sätestatud loomatervisenõuetele, mis on esitatud
 - i) veiste puhul artikli 10 lõikes 1, artikli 11 lõigetes 1, 2 ja 3 ja artikli 12 lõigetes 1, 2 ja 3;
 - ii) sigade puhul artikli 19 lõikes 1 ja artikli 20 lõigetes 1 ja 2;
 - iii) lammaste ja kitsede puhul artikli 15 lõigetes 1, 2, 3 ja 4;
 - iv) hobuslaste puhul artikli 22 lõigetes 1 ja 2;
- c) nad on identifitseeritud vastavalt määruse (EL) 2019/2035 nõuetele, mis on esitatud
 - i) veiste puhul artiklis 38;
 - ii) sigade puhul artikli 52 lõikes 1 või artikli 54 lõikes 2;
 - iii) lammaste ja kitsede puhul artikli 45 lõikes 2 või 4 või artikli 46 lõikes 1, 2 või 3;
 - iv) hobuslaste puhul artikli 58 lõikes 1 või artikli 59 lõikes 1 või artikli 62 lõikes 1;

- d) vähemalt 30 päeva jooksul enne loomse paljundusmaterjali esimese kogumise kuupäeva ja kogumisperioodi jooksul:
- i) on neid peetud ettevõtetes, mis ei asu piirangutsoonis, mis on kehtestatud A-kategooria taudi esinemise tõttu veistel, sigadel, lammastel, kitsedel või hobuslastel või nende loomade puhul asjassepuutuva esilekerkiva taudi esinemise tõttu;
 - ii) on neid peetud ettevõtetes, kus ei ole teadaolevalt esinenud nende loomade puhul asjassepuutuva D-kategooria taudide;
 - iii) ei ole nad kokku puutunud loomadega, mis on pärit ettevõtetest, mis asuvad alapunktis i osutatud piirangutsoonis, või ettevõtetest, mis ei vasta alapunktis ii osutatud tingimustele;
 - iv) ei ole neid kasutatud loomulikult paaritamiseks;
- e) sperma, ootsüütide või embrüote kogumise päeval ei esinenud neil punkti d alapunktis ii osutatud D-kategooria taudide või esilekerkivate taudide sümptomeid või kliinilisi tunnuseid;
- f) nad vastavad täiendavatele loomatervisenõuetele, mis on sätestatud:
- i) veiste suhtes artiklis 20 ning II lisa 1. osas ja 5. osa I, II ja III peatükis;
 - ii) sigade suhtes artiklis 21 ning II lisa 2. osas ja 5. osa I ja IV peatükis;
 - iii) lammaste ja kitsede suhtes artiklis 22 ning II lisa 3. osas ja 5. osa I, II ja III peatükis;
 - iv) hobuslaste suhtes artiklis 23 ja II lisa 4. osas.

Artikkel 17

Keskuse veterinaararstide ja rühma veterinaararstide vastutus nende doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste loomatervisenõuetele vastavuse eest, kellelt koguti loomset paljundusmaterjali ettevõtetes, mille suhtes kohaldatakse loomatervisega seotud põhjustel liikumiskiiranguid

Keskuse veterinaararstid tagavad seoses sperma doonorloomade ja rühma veterinaararstid seoses ootsüütide ja embrüote doonorloomadega, et sperma, ootsüüdid ja embrüod, mis kogutakse seemendusjaamas või ettevõttes, mille suhtes kohaldatakse artikli 16 punktis b, artiklis 20, 21, 22 või 23 nimetatud taudidega seotud loomatervisepiirangud, vastavad järgmistele nõuetele:

- a) neid tuleb säilitada eraldi;
- b) need ei tohi liikmesriikide vahel liikuda enne, kui pädevad asutused on seemendusjaama või sperma kogumise ettevõtte suhtes kohaldatavad liikumiskiirangud kaotanud; ning
- c) säilitatav sperma, ootsüüdid ja embrüod peavad olema läbinud asjakohase ametliku uurimise, et välistada neid taudide põhjustavate loomapatogeenide olemasolu spermas, ootsüütides ja embrüotes, mille suhtes liikumiskiirangud kehtestati.

Artikkel 18

Keskuse veterinaararstide lisavastutus sperma kogumiseks kasutatud doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste vastavuse eest loomatervisenõuetele

Keskuse veterinaararstid tagavad, et doonorveised, -sead, -lambad, -kitsed ja -hobuslased vastavad järgmistele nõuetele:

- a) neil ei esinenud seemendusjaama vastuvõtmise päeval artikli 16 punkti d alapunktis ii osutatud D-kategooria taudide sümptomeid või kliinilisi tunnuseid;

- b) doonorveiseid, -sigu, -lambaid ja -kitsi hoiti enne seemendusjaama vastuvõtmise päeva karantiiniruumides, mis vastasid sellel päeval järgmistele tingimustele:
 - i) vähemalt 30 eelnenud päeva jooksul ei ole seal teadaolevalt esinenud ühtki veiste, sigade, lammaste või kitsede puhul asjassepuutuvat D-kategooria taudi;
 - ii) need ei asu piirangutsoonis, mis on kehtestatud A-kategooria taudi esinemise tõttu veistel, sigadel, lammastel või kitsedel või nende loomade puhul asjassepuutuva esilekerkiva taudi esinemise tõttu;
- c) neid peetakse seemendusjaamas:
 - i) kus vähemalt 30 päeva jooksul enne ja vähemalt 30 päeva jooksul pärast sperma kogumise kuupäeva või värsket sperma puhul kuni spermasaadetise lähetamise kuupäevani ei ole teadaolevalt esinenud ühtki veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuvat D-kategooria taudi;
 - ii) mis ei asu piirangutsoonis, mis on kehtestatud A-kategooria taudi esinemise tõttu veistel, sigadel, lammastel, kitsedel või hobuslastel või nende loomade puhul asjassepuutuva esilekerkiva taudi esinemise tõttu;

Artikkel 19

Erand seemendusjaamade vahel liikuvate doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste suhtes kehtestatud loomatervisenõuetest

1. Erandina artikli 18 punktist b võivad ettevõtjad viia doonorveiseid, -sigu, -lambaid ja -kitsi ning II lisa 4. osa I peatüki punkti 1 punkti b alapunktis i osutatud teatavate taudide seireprogrammis osalevaid doonorhobuslasi otse ühest seemendusjaamast teise seemendusjaama:

- a) ilma liikumiseelse ja -järgse karantiinita või uuringuteta, millele on osutatud II lisa järgmiste loomade puhul:
 - i) veiste puhul selle 1. osas ning 5. osa I, II ja III peatükis;
 - ii) sigade puhul selle 2. osas ning 5. osa I ja IV peatükis;
 - iii) lammaste ja kitsede puhul selle 3. osas ning 5. osa I, II ja III peatükis;
 - iv) hobuslaste puhul selle 4. osa I peatüki punkti 1 alapunktis a ning
- b) tingimusel et doonorloomad:
 - i) on selle liikumise päeval sümptomite või tunnusteta, mis viitaksid veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuvate D-kategooria taudide esinemisele;
 - ii) viibisid enne seda liikumist alates vastuvõtmise kuupäevast pidevalt seemendusjaamas ja läbisid negatiivsete tulemustega järgmised veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuvad lõike 1 punktis a osutatud uuringud:
 - kõik II lisa osutatud kohustuslikud korrapäraseid uuringud 12 kuu jooksul enne selle liikumise kuupäeva või
 - kui kohustuslikke korrapäraseid uuringuid ei ole seemendusjaamas veel tehtud, siis kõik nõutud uuringud seemendusjaama vastuvõtmist võimaldavale karantiini paigutamisele vahetult eelnenud ajal ja karantiiniperioodil.

2. Ettevõtjad korraldavad doonorloomade liikumise, millele on osutatud lõike 1 sissejuhatavas lauses, ainult päritoluseemendusjaama pädeva asutuse loal ja sihtseemendusjaama keskuse veterinaararsti eelneval nõusolekul.

3. Ettevõtjad tagavad, et lõike 1 sissejuhatavas lauses osutatud doonorloomad ei puutu liikumisel otseselt ega kaudselt kokku halvema tervisliku seisundiga loomadega ning et kasutatavad veovahendid on enne kasutamist puhastatud ja desinfitseeritud.

4. Sihtseemendusjaama käitavad ettevõtjad teevad lõike 1 sissejuhatavas lauses osutatud doonorloomadega kõik lõike 1 punktis a osutatud kohustuslikud korrapäraseid uuringud hiljemalt 12 kuu jooksul pärast viimaste kohustuslike korrapärase uuringute tegemist nende loomadega.

II alajagu

Teatavate kabiloomaliikide täiendavad loomatervisenõuded

Artikkel 20

Sperma, ootsüütide ja embrüote kogumiseks kasutatud doonorveiste täiendavad loomatervisenõuded

1. Keskuse veterinaararst tagab seoses sperma doonorloomade või rühma veterinaararst seoses ootsüütide ja embrüote doonorloomadega, et doonorveised vastavad järgmistele nõuetele:

- a) nad olid pärit – sperma doonorloomade puhul enne karantiiniruumidesse paigutamist – ettevõttest, kus ei esinenud järgmisi taude, ja neid ei ole eelnevalt kunagi peetud halvema sanitaarse seisundiga ettevõttes:
 - i) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) põhjustatud nakkust;
 - ii) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkust;
 - iii) veiste enzootilist leukoosi;
 - iv) veiste nakkavat rinotrahheiiti/nakkavat pustuloosset vulvovaginiiti;
- b) nad vastavad II lisa 1. osas ning 5. osa I, II ja III peatükis sätestatud täiendavatele loomatervisenõuetele.

2. Erandina lõike 1 punkti a alapunktist iii võib keskuse veterinaararst pidada vastuvõetavaks, et sperma doonorloom on pärit ettevõttest, kus esines veiste enzootilist leukoosi, kui see loom:

- a) on alla kaheaastane ja saadud emasloomalt, kellele tehti pärast kõnealuse looma emasloomast eraldamist veiste enzootilise leukoosi seroloogiline uuring, mille tulemus oli negatiivne, või
- b) on saanud kaheaastaseks ja talle on tehtud veiste enzootilise leukoosi seroloogilise uuring ja saadud negatiivne tulemus.

3. Erandina lõike 1 punkti a alapunktist iii võib rühma veterinaararst pidada vastuvõetavaks alla kaheaastast ootsüütide ja embrüote doonorlooma, kes on pärit ettevõttest, kus esines veiste enzootilist leukoosi, kui päritoluettevõtte eest vastutav veterinaarjärelevalve ametnik on tõendanud, et vähemalt kolme eelnenud aasta jooksul ei ole seal esinenud ühtegi veiste enzootilise leukoosi kliinilist juhtumit.

4. Erandina lõike 1 punkti a alapunktist iv

- a) võib keskuse veterinaararst sperma doonorloomade puhul pidada vastuvõetavaks doonorlooma, kes on pärit ettevõttest, kus esines veiste nakkavat rinotrahheiiti/nakkavat pustuloosset vulvovaginiiti, kui loom on läbinud II lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunkti b alapunktis iv kohaselt nõutud uuringu, või
- b) võib rühma veterinaararst ootsüütide ja embrüote doonorloomade puhul pidada vastuvõetavaks doonorlooma, kes on pärit ettevõttest, kus esines veiste nakkavat rinotrahheiiti/nakkavat pustuloosset vulvovaginiiti, kui päritoluettevõtte eest vastutav veterinaarjärelevalve ametnik on tõendanud, et vähemalt 12 eelnenud kuu jooksul ei ole seal esinenud ühtegi veiste nakkava rinotrahheiidi/nakkava pustuloosse vulvovaginiidi kliinilist juhtumit.

Artikkel 21

Sperma, ootsüütide ja embrüote kogumiseks kasutatud doonorsigade täiendavad loomatervisenõuded

1. Keskuse veterinaararst tagab seoses sperma doonorloomade või rühma veterinaararst seoses ootsüütide ja embrüote doonorloomadega, et doonorsead vastavad järgmistele nõuetele:

- a) sperma doonorloomad tulid enne karantiiniruumi paigutamist ettevõttest, kus ei olnud vähemalt 12 eelnenud kuu jooksul avastatud kliinilisi, seroloogilisi, virooloogilisi või patoloogilisi tõendeid Aujeszky haiguse viirusega nakatumise kohta;
- b) nad vastavad II lisa 2. osas ning 5. osa I ja IV peatükis sätestatud täiendavatele loomatervisenõuetele.

2. Keskuse veterinaararst tagab, et sperma doonorsead vastavad järgmistele nõuetele:
- a) nad tulid enne karantiiniruumi paigutamist ettevõttest, kus ei esinenud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkust kooskõlas II lisa 5. osa IV peatükis sätestatud nõuetega;
 - b) neid peeti karantiiniruumides, kus ei olnud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkust esinenud vähemalt kolme kuu jooksul enne nende sinna paigutamise päeva;
 - c) neid peetakse seemendusjaamas, kus ei ole vähemalt 30 päeva jooksul enne karantiiniruumi paigutamise kuupäeva ja vähemalt 30 päeva vahetult enne kogumise kuupäeva leitud kliinilisi, seroloogilisi, virooloogilisi või patoloogilisi tõendeid Aujeszky haiguse viirusega nakatumise kohta;
 - d) neid ei ole vaksineeritud sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse vastu ja neid peeti sünnist saadik või vähemalt kolme kuu jooksul enne karantiiniruumidesse paigutamise kuupäeva ettevõttes, kus loomi ei ole sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse vastu vaksineeritud ja kus kõnealusel perioodil ei tuvastatud sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkust.

Artikkel 22

Sperma, ootsüütide ja embrüote kogumiseks kasutatud doonorlammaste ja -kitsede täiendavad loomatervisenõuded

Keskuse veterinaararst tagab seoses sperma doonorloomade või rühma veterinaararst seoses ootsüütide ja embrüote doonorloomadega, et doonorlambad ja -kitsed vastavad järgmistele nõuetele:

- a) nad ei olnud pärit ettevõttest ega puutunud kokku loomadega ettevõttest – sperma doonorloomade puhul enne karantiiniruumidesse paigutamist –, mille suhtes olid kehtestatud liikumispääringud seoses *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkusega. Ettevõttega seotud liikumispääringud tühistatakse pärast vähemalt 42 päeva möödumist viimase selle taudiga nakatunud või sellele vastuvõtliku looma tapmise või surmamise ja kõrvaldamise kuupäevast;
- b) nad olid pärit – sperma doonorloomade puhul enne karantiiniruumidesse paigutamist – ettevõttest, kus ei esinenud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkust, ja neid ei ole eelnevalt kunagi peetud halvema sanitaarse seisundiga ettevõttes;
- c) nad vastavad II lisa 3. osas ning 5. osa I, II ja III peatükis sätestatud täiendavatele loomatervisenõuetele.

Artikkel 23

Sperma, ootsüütide ja embrüote kogumiseks kasutatud doonorhobuslaste täiendavad loomatervisenõuded

1. Keskuse veterinaararst tagab, et seemendusjaama vastuvõetud hobuslased, ja rühma veterinaararst tagab, et ootsüütide ja embrüote kogumiseks või embrüote tootmiseks kasutatavad hobuslased vastavad enne loomse paljundusmaterjali kogumist järgmistele nõuetele:

- a) nad on pärit ettevõttest:
 - i) kus ei ole eelnenud 30 päeva jooksul teadaolevalt esinenud surrat (*Trypanosoma evansi*) või kus on eelnenud kahe aasta jooksul teatatud surra (*Trypanosoma evansi*) esinemist ja tabandunud ettevõttes jäid pärast viimast taudipuhangut kehtima liikumispääringud kuni
 - nakatunud loomade eemaldamiseni ettevõttest ja
 - ettevõtte ülejäänud loomadele tehti ühe delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 3. osas sätestatud diagnostikameetodi abil surra (*Trypanosoma evansi*) tuvastamise uuring, mille tulemused olid negatiivsed ja mis tehti proovidega, mis võeti vähemalt kuus kuud pärast nakatunud loomade eemaldamist ettevõttest;

- ii) kus ei ole eelnenud kuue kuu jooksul teadaolevalt esinenud kargtaudi või kus on eelnenud kahe aasta jooksul teatatud kargtaudi esinemisest ja tabandunud ettevõttes jäid pärast viimast taudipuhangut kehtima liikumiskiirangud kuni
 - nakatunud loomade surmamise ja hävitamiseni või tapmiseni või nakatunud isased hobuslased kastreeriti, ja
 - ettevõtte ülejäänud hobuslastele, v.a esimeses taandes nimetatud kastreeritud isastele hobuslastele, keda on emastest hobuslastest eraldi peetud, tehti ühe delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 8 osas sätestatud diagnostikameetodi abil kargtaudi uuring, mille tulemused olid negatiivsed ja mis tehti proovidega, mis võeti vähemalt kuus kuud pärast esimeses taandes kirjeldatud meetmete lõpuleviimist;
- iii) kus ei ole eelnenud 90 päeva jooksul teadaolevalt esinenud hobuste infektsioosset aneemiat või kus on eelnenud 12 kuu jooksul teatatud hobuste infektsioosse aneemia esinemisest ja tabandunud ettevõttes jäid pärast viimast taudipuhangut kehtima liikumiskiirangud kuni
 - nakatunud loomade surmamise ja hävitamiseni või tapmiseni ja
 - ettevõtte ülejäänud hobuslastele tehti ühe delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 9. osas sätestatud diagnostikameetodi abil hobuste infektsioosse aneemia tuvastamise uuring, mille tulemused olid negatiivsed ja mis tehti proovidega, mis võeti pärast esimeses taandes kirjeldatud meetmete lõpuleviimist ja ettevõtte puhastamist ja desinfitseerimist kahel korral vähemalt kolmekuulise intervalliga;
- b) spermadoonoreid peeti 30 päeva jooksul enne sperma kogumise kuupäeva ettevõtetes, kus ühelgi hobuslasel ei olnud sellel ajavahemikul hobuste viirusarteriidi viiruse nakkuse või hobuste nakkava metriidi kliinilisi tunnuseid;
- c) nad vastavad II lisa 4. osas sätestatud täiendavatele loomatervisenõuetele.

2. Erandina lõike 1 punktist a peavad lõike 1 punkti a alapunktides i–iii osutatud liikumiskiirangud jääma kehtima vähemalt 30 päevaks alates päevast, mil kõik ettevõttes olevad loomad liikidest, mida on lõike 1 punkti a alapunktides i–iii osutatud asjaomase taudi puhul nimetatud, surmati ja hävitati või tapeti, kui see on lõike 1 punkti b kohaselt lubatud, ning ettevõtte puhastati ja desinfitseeriti.

3. jagu

Veise-, sea-, lamba-, kitse- ja hobuseliikidesse kuuluvate peetavate doonorloomade ja nende paljundusmaterjali puhul nõutavad labori- ja muud uuringud

Artikkel 24

Doonorveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste ja nende paljundusmaterjali puhul nõutavad labori- ja muud uuringud

Ettevõtjad tagavad, et:

- a) doonorloomadele, kelle paljundusmaterjali viiakse teistesse liikmesriikidesse, on tehtud uuringud, mis on ette nähtud:
 - i) veiste puhul II lisa 1. osas ja vastavalt vajadusele 5. osa I, II ja III peatükis;
 - ii) sigade puhul II lisa 2. osas ja vastavalt vajadusele 5. osa I ja IV peatükis;
 - iii) lammaste ja kitsede puhul II lisa 3. osas ja vastavalt vajadusele 5. osa I, II ja III peatükis;
 - iv) hobuslaste puhul II lisa 4. osas;
- b) kõik punktis a osutatud uuringud tehakse ametlikes laborites.

*Artikkel 25***Loaandmine laboriuuringutegemiseks karantiiniruumidesse paigutatud doonorveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsedega**

1. Pädev asutus võib anda loa teha karantiiniruumides võetud proovidega järgmised II lisas osutatud uuringud:
 - a) veiste puhul nimetatud lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunktis b osutatud uuringud;
 - b) sigade puhul nimetatud lisa 2. osa I peatüki punkti 1 alapunktis b osutatud uuringud;
 - c) lammaste ja kitsede puhul nimetatud lisa 3. osa I peatüki punkti 1 alapunktis c osutatud uuringud.
2. Kui pädev asutus on andnud lõikes 1 osutatud load, peavad olema täidetud järgmised tingimused:
 - a) karantiiniruumides karantiinis olemise periood ei tohi alata enne punkti 1 alapunktides a, b ja c osutatud uuringuteks proovide võtmise kuupäeva;
 - b) kui lõikes 1 osutatud uuringu tulemus on positiivne, tuleb asjaomane loom karantiiniruumist viivitamata eemaldada;
 - c) kui tegemist on loomarühma karantiiniga ja lõikes 1 osutatud uuring annab mis tahes looma puhul positiivse tulemuse, ei tohi ülejäänud loomade karantiin karantiiniruumides alata enne, kui positiivse uuringutulemusega loom on karantiiniruumist eemaldatud.

4. jagu

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise, säilitamise ja muude toimingute loomatervisenõuded*Artikkel 26***Ettevõtjate kohustused seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise ja säilitamise loomatervisenõuetega**

Ettevõtjad tagavad, et veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste sperma, ootsüütide ja embrüote saadetised viiakse teistesse liikmesriikidesse ainult juhul, kui need vastavad III lisas sätestatud loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise ja säilitamise loomatervisenõuetele.

5. jagu

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali veo loomatervisenõuded*Artikkel 27***Keskuse veterinaararstide ja rühma veterinaararstide vastutus veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali veo loomatervisenõuetele vastavuse eest**

1. Kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali viiakse teise liikmesriiki või samas liikmesriigis asuvasse loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttesse või loomse paljundusmaterjali säilituskeskusesse, tagab keskuse veterinaararst või rühma veterinaararst, et:
 - a) veoanumad on enne heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttest lähetamist pitseeritud ja nummerdatud;

- b) kõrtele või muudele pakenditele artikli 10 kohaselt kantud märgistus vastab kas loomatervise sertifikaadil või ettevõtja deklaratsioonil ning nende veoks kasutataval anumal märgitud numbrile.
2. Veterinaarjärelevalve ametnik võib lõike 1 punktis a osutatud pitseri, mis paigaldatakse keskuse veterinaararsti või rühma veterinaararsti vastutusel, enda omaga asendada.

Artikkel 28

Ettevõtjate vastutus veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali veo loomatervisenõuetele vastavuse eest

1. Ettevõtjad viivad veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste spermat, ootsüüte ja embrüoid teistesse liikmesriikidesse ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:
- a) veoanumasse on paigutatud ainult ühe loomaliigi üht liiki paljundusmaterjal;
- b) punktis a osutatud veoanum:
- i) on enne kasutamist puhastatud ja desinfitseeritud või steriliseeritud või kasutatakse uut ühekorraanumat;
- ii) on täidetud krüogeense ainega, mida ei ole varem teiste toodetega kasutatud.
2. Erandina lõikest 1 võivad ettevõtjad paigutada ühte veoanumasse sama loomaliigi spermat, ootsüüte ja embrüoid, kui:
- a) kõrred või muud pakendid, kuhu loomne paljundusmaterjal on paigutatud, on turvaliselt ja hermeetiliselt suletud;
- b) eri liiki loomne paljundusmaterjal on üksteisest eraldatud füüsiliste vaheseintega või on paigutatud eraldi kaitsekottidesse.
3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad ettevõtjad paigutada ühte veoanumasse lammaste ja kitsede sperma, ootsüüdid ja embrüod.

Artikkel 29

Ettevõtjate täiendav vastutus veiste, sigade, lammaste ja kitsede sperma veo eest

Kui ettevõtjad viivad teise liikmesriiki rohkem kui ühelt doonorloomalt kogutud ja ühte kõrde või muusse pakendisse paigutatud veiste, sigade, lammaste või kitsede sperma saadetisi, siis ettevõtjad:

- a) tagavad, et sperma kogutakse ja lähetatakse ühest ja samast seemendusjaamast või artiklites 13 ja 14 ette nähtud erandite korral ühest ja samast ettevõttest, kust see koguti;
- b) kehtestavad selle sperma töötlemise korra, et tagada selle jälgitavus vastavalt artiklitele 10 ja 19.

2. PEATÜKK

Loomatervise sertifikaatide väljaandmine, ettevõtja deklaratsioon ning veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali liikumisest teavitamine

Artikkel 30

Loomatervise sertifikaatide väljaandmise eeskirjad

1. Enne veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevaheliseks liikumiseks loomatervise sertifikaadi väljaandmist teeb veterinaarjärelevalve ametnik:
- a) veoanuma visuaalse vaatluse, veendumaks et artiklis 28 osutatud nõuded on täidetud ja et kontrollida

- i) pitserit ja numbrit, mille paigaldab veoanumale keskuse või rühma veterinaararst, nagu on osutatud artikli 27 lõike 1 punktis a, või
 - ii) vajaduse korral veoanumasse paigutatud loomset paljundusmaterjali ning veoanum pärast seda kontrolli pitseerida ja nummerdada;
- b) keskuse või rühma veterinaararsti esitatud dokumentide kontrolli, tagamaks, et:
- i) sertifitseeritavat teavet toetab kooskõlas artikliga 8 peetav arvestus;
 - ii) kõrtele või muudele pakenditele artikli 10 kohaselt kantud märgistus vastab loomatervise sertifikaadis ja veoks kasutataval anumal märgitud numbrile;
 - iii) III osa I peatükis osutatud nõuded on täidetud.
2. Veterinaarjärelevalve ametnik teeb lõikes 1 ette nähtud kontrollid ja läbivaatused ning annab loomatervise sertifikaadi välja 72 tunni jooksul enne loomse paljundusmaterjali saadetise lähetamist.
3. Loomatervise sertifikaat kehtib 10 päeva pärast selle väljaandmise kuupäeva.

Artikkel 31

Teave, mida peab sisaldama ühest liikmesriigist teise viidava veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali loomatervise sertifikaat

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelise liikumise loomatervise sertifikaat sisaldab vähemalt IV lisa punktis 1 sätestatud teavet.

Artikkel 32

Nõuded ettevõtja deklaratsioonidele veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali saadetiste loomse paljundusmaterjali ettevõttesse ja sealt välja liikumiseks

1. Kui heakskiidetud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtet käitav ettevõtja korraldab loomse paljundusmaterjali töötlemise loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttes, tagab see ettevõtja, et loomse paljundusmaterjali saadetise veol sellesse loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttesse ja sealt välja on saadetisega kaasas ettevõtja deklaratsioon.
2. Heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtet käitav ettevõtja tagab, et lõikes 1 osutatud ettevõtja deklaratsioon sisaldab vähemalt järgmist teavet:
 - a) loomse paljundusmaterjali kogunud või tootnud heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtte nimi ja aadress;
 - b) selle loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte nimi ja aadress, kuhu loomne paljundusmaterjal töötlemiseks viiakse;
 - c) loomse paljundusmaterjali saadetise loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttesse ja sealt välja liikumise kuupäevad;
 - d) loomse paljundusmaterjali liik ja kogus;
 - e) loomse paljundusmaterjali märgistus, nagu on nõutud artiklis 10.

Artikkel 33

Nõue, mille kohaselt ettevõtjad peavad veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisest liikumisest ette teatama

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali saadetiste viimisel teise liikmesriiki teavitavad ettevõtjad, kes kasutavad heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõtteid, artiklis 13 osutatud kitsi ja lambaid pidavaid ettevõtteid või artiklis 14 osutatud kinniseid ettevõtteid, oma päritoluliikmesriigi pädevat asutust nende loomse paljundusmaterjali saadetiste kavandatud liikumisest ette.

Artikkel 34

Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisest liikumisest teavitamiseks vajalik teave

Oma päritoluliikmesriigi pädevat asutust artikli 33 kohaselt teavitavad ettevõtjad esitavad sellele pädevale asutusele iga teise liikmesriiki viidava loomse paljundusmaterjali saadetise kohta teabe, mis on sätestatud:

- a) IV lisa punkti 1 alapunktides a–f, kui loomse paljundusmaterjaliga on kaasas loomatervise sertifikaat, või
- b) artikli 32 lõikes 2, kui loomse paljundusmaterjaliga on kaasas ettevõtja deklaratsioon.

Artikkel 35

Erakorralised toimingud veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisest liikumisest teavitamiseks voolukatkestuste ja muude IMSOCi häirete korral

1. Voolukatkestuste ja muude IMSOCi häirete korral teavitab teise liikmesriiki viidava veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste loomse paljundusmaterjali saadetise päritoluriigi pädev asutus komisjoni ja sihtriigi pädevat asutust selle saadetise liikumisest faksi või e-kirjaga.
2. Loomse paljundusmaterjali saadetise päritoluriigi pädev asutus korraldab lõikes 1 osutatud teavitamise IMSOCi mis tahes funktsiooni mittetoimimise korral kohaldatava eriolukordades tegutsemise korra kohaselt.

3. PEATÜKK

Loomatervisenõuded, loomatervise sertifikaatide väljaandmine ja teavitamine muude loomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali puhul

Artikkel 36

Koerte ja kasside paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimise loomatervisenõuded

Ettevõtjad viivad teistesse liikmesriikidesse ainult sellist spermat, ootsüüte ja embrüoid, mis on kogutud koertelt (*Canis lupus familiaris*) ja kassidelt (*Felis silvestris catus*):

- a) kes sündisid ja on sünnist saadik viibinud liidus või sisenesid liitu kooskõlas liitu sisenemist käsitlevate nõuetega;
- b) kes on pärit ettevõttest, kus marutaudviiruse nakkuse esinemine ei ole leidnud kinnitust vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva;
- c) kellel ei olnud sperma, ootsüütide või embrüote kogumise päeval taudi sümptomeid;

- d) kes on märgistatud mikrokiibi paigaldamise teel või selgelt loetava tätoveeringuga kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 ⁽¹⁷⁾ artikli 17 lõikega 1 või identifitseeritud vastavalt määruse (EL) 2019/2035 artiklile 70;
- e) kes on vaksineeritud marutaudi vastu vastavalt delegeeritud määruse (EL) 2020/688 VII lisa 1. osas sätestatud kehtivuse tingimustele;
- f) kes vastavad muude taudide ja nakkuste kui marutaudi ennetamiseks võetud tervishoiumeetmele, mis on sätestatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 VII lisa 2. osas;
- g) keda ei kasutatud vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva ja kogumisperioodi jooksul loomulikuks paaritamiseks.

Artikkel 37

Loomatervisenõuded muude peetavate maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ühe liikmesriigi kinnisest ettevõttest teise liikmesriigi kinnisesse ettevõttesse viimisel

Kinniseid ettevõtteid käitavad ettevõtjad viivad neis ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali teistes liikmesriikides asuvasse kinnisesse ettevõttesse ainult juhul, kui doonorloomad:

- a) kes sündisid ja on sünnist saadik viibinud liidus või sisenesid liitu kooskõlas liitu sisenemist käsitlevate nõuetega;
- b) on viibinud vähemalt 30 päeva enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva ühes ja samas kinnises päritoluettevõttes;
- c) ei ole pärit ettevõttest ega ole kokku puutunud loomadega ettevõttest, mis asub A-kategooria taudi või nende peetavate maismaaloomade liikide puhul asjassepuutuva esilekerkiva taudi esinemise tõttu kehtestatud piirangutsoonis;
- d) kes on pärit ettevõttest, kus asjaomase liigi puhul asjassepuutuva D-kategooria taudi esinemine ei ole leidnud kinnitust vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva;
- e) on identifitseeritud ja registreeritud selle kinnise ettevõtte eeskirjade kohaselt;
- f) neid ei kasutatud võimaluse korral vähemalt 30 päeva jooksul enne teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma, ootsüütide või embrüote esimese kogumise päeva ja nende kogumisperioodi jooksul loomulikuks paaritamiseks;
- g) on kinnises ettevõttes toimuva tegevuse eest vastutava ettevõtte veterinaararsti poolt kliiniliselt läbi vaadatud ja neil ei olnud sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeval taudi sümptomeid.

Artikkel 38

Camelidae ja Cervidae sugukonna loomade paljundusmaterjali teistesse liikmesriikidesse viimise loomatervisenõuded

Ettevõtjad viivad teise liikmesriiki ainult sellist loomset paljundusmaterjali, mis on kogutud Camelidae või Cervidae sugukonna loomadelt, kes:

- a) sündisid ja on sünnist saadik viibinud liidus või sisenesid liitu kooskõlas liitu sisenemist käsitlevate nõuetega;

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 576/2013 lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 998/2003 (ELT L 178, 28.6.2013, lk 1).

- b) on viibinud ühes ja samas päritoluettevõttes vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumist;
- c) ei ole pärit ettevõttest ega ole kokku puutunud loomadega ettevõttest, mis asub A-kategooria taudi või nende peetavate maismaaloomade liikide puhul asjassepuutuva esilekerkiva taudi esinemise tõttu kehtestatud piirangutsoonis;
- d) on pärit ettevõttest, kus vähemalt 12 kuu jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva:
- i) on delegeeritud määruse (EL) 2020/688 II lisa 2. või 3. osa kohaselt ellu viidud seireprogramm *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) põhjustatud nakkuse tuvastamiseks;
 - ii) kuhu ei ole toodud ühtegi *Camelidae* või *Cervidae* sugukonna looma, kes ei vasta alapunktis i osutatud nõuetele;
 - iii) kus on *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) põhjustatud nakkuse kahtluse korral korraldatud uurimine ja taudi esinemine välistatud;
- e) on pärit ettevõttest:
- i) kus ei ole vähemalt 42 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumist teadaolevalt esinenud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkust;
 - ii) kui tegemist on *Camelidae* sugukonna loomadega, siis kus kõigile peetavatele loomadele on tehtud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osas osutatud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkuse uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis tehti proovidega, mis võeti 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva;
- f) on pärit ettevõttest, kus ei ole vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva teadaolevalt esinenud veiste nakkavat rinotraheiti/nakkavat pustulooset vulvovaginiiti;
- g) on pärit ettevõttest, millest 150 km raadiuses ei ole vähemalt kahe aasta jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva teadaolevalt esinenud epizootilise hemorraagia viiruse nakkust;
- h) on pärit ettevõttest, kus ei ole vähemalt 30 päeva jooksul enne loomse paljundusmaterjali kogumise kuupäeva leidnud kinnitust marutaudi viiruse nakkuse esinemine;
- i) on pärit ettevõttest, kus ei ole vähemalt 15 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva teadaolevalt esinenud põrnatõbe;
- j) on pärit ettevõttest, kus surrat (*Trypanosoma evansi*)
- i) ei ole teadaolevalt esinenud vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva või
 - ii) kus selle esinemine on eelnenud kahel aastal kinnitust leidnud, kuid liikumispääs ja jäid ettevõttes pärast selle taudi viimast puhangut kehtima kuni
- nakatunud loomad eemaldati ettevõttest ning
- ettevõtte ülejäänud loomadele tehti delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 3. osas osutatud surra (*Trypanosoma evansi*) tuvastamise uuring, mille tulemused olid negatiivsed ja mis tehti proovidega, mis võeti vähemalt kuus kuud pärast nakatunud loomade eemaldamist ettevõttest;

- k) vastavad II lisa 5. osa II peatükis sätestatud loomatervisenõuetele, mis on seotud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkusega (serotüübid 1–24);
- l) ei ole kokku puutunud loomadega, kes ei vastanud punktis b ette nähtud vähemalt 30päevase viibimisperioodi jooksul punktis a ja punktides c–k sätestatud nõuetele;
- m) on veterinaararsti poolt kliiniliselt läbi vaadatud ja kellel ei esinenud sperma, ootsüütide või embrüote kogumise päeval taudi sümptomeid;
- n) on identifitseeritud vastavalt määruse (EL) 2019/2035 artikli 73 lõikele 1 või 2 või artiklile 74;
- o) keda ei ole vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma, ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva ja kogumisperioodi jooksul kasutatud loomulikult paaritamiseks.

Artikkel 39

Loomatervise sertifikaatide väljaandmise eeskirjad

1. Veterinaarjärelevalve ametnik teeb enne koerte või kasside paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelise liikumise loomatervise sertifikaadi allkirjastamist:

- a) veoanuma visuaalse vaatluse, et kontrollida:
 - i) ettevõtja poolt veoanumale paigaldatud pitsarit ja numbrit või
 - ii) vajaduse korral veoanumasse paigutatud loomset paljundusmaterjali ning veoanum pärast seda kontrolli pitseerida ja nummerdada;
- b) ettevõtja esitatud dokumentide kontrolli, tagamaks et:
 - i) sertifitseeritavat teavet toetab ettevõttes peetav arvestus;
 - ii) kõrtele või muudele pakenditele artikli 11 kohaselt kantud märgistus vastab loomatervise sertifikaadis ja veoks kasutataval anumal märgitud numbrile;
 - iii) artiklis 36 osutatud nõuded on täidetud.

2. Veterinaarjärelevalve ametnik teeb enne muude kinnistes ettevõtetes peetavate maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelise liikumise loomatervise sertifikaadi allkirjastamist:

- a) veoanuma visuaalse vaatluse, et kontrollida:
 - i) kinnises ettevõttes toimuva tegevuse eest vastutava ettevõtte veterinaararsti poolt veoanumale paigaldatud pitsarit ja numbrit või
 - ii) vajaduse korral veoanumasse paigutatud loomset paljundusmaterjali ning veoanum pärast seda kontrolli pitseerida ja nummerdada;
- b) kinnises ettevõttes toimuva tegevuse eest vastutava ettevõtte veterinaararsti poolt esitatud dokumentide kontrolli, veendumaks et:
 - i) sertifitseeritavat teavet toetab kinnises ettevõttes peetav arvestus;
 - ii) kõrtele või muudele pakenditele artikli 11 kohaselt kantud märgistus vastab loomatervise sertifikaadis ja veoks kasutataval anumal märgitud numbrile;
 - iii) artiklis 37 osutatud nõuded on täidetud.

3. Veterinaarjärelevalve ametnik teeb enne *Camelidae* või *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelise liikumise loomatervise sertifikaadi allkirjastamist:

- a) veoanuma visuaalse vaatluse, et kontrollida:
 - i) ettevõtja poolt veoanumale paigaldatud pitsarit ja numbrit või

- ii) vajaduse korral veoanumasse paigutatud loomset paljundusmaterjali ning veoanum pärast seda kontrolli pitseerida ja nummerdada;
- b) ettevõtja esitatud dokumentide kontrolli, tagamaks et:
- i) sertifitseeritavat teavet toetab ettevõttes peetav arvestus;
 - ii) kõrtele või muudele pakenditele artikli 11 kohaselt kantud märgistus vastab loomatervise sertifikaadis ja veoks kasutataval anumal märgitud numbrile;
 - iii) artiklis 38 osutatud nõuded on täidetud.
4. Veterinaarjärelevalve ametnik teeb lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud kontrollid ja läbivaatused ning annab loomatervise sertifikaadi välja 72 tunni jooksul enne loomse paljundusmaterjali saadetise lähetamist.
5. Lõigetes 1, 2 ja 3 ette nähtud loomatervise sertifikaat kehtib 10 päeva pärast selle väljaandmise kuupäeva.

Artikkel 40

Loomatervise sertifikaatide väljaandmise nõuded muude peetavate maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisel liikumisel

Loomatervise sertifikaadid, mis väljastatakse koerte ja kasside ning kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste või *Camelidae* või *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevaheliseks liikumiseks sisaldavad vähemalt IV lisa punktis 2 sätestatud teavet.

Artikkel 41

Nõue ettevõtjatele muude peetavate maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisest liikumisest ette teatada

Koerte või kasside, kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuste või *Camelidae* või *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali saadetiste viimisel teise liikmesriiki teavitab ettevõtja saadetise päritoluliikmesriigi pädevat asutust nende loomse paljundusmaterjali saadetiste kavandatud liikumisest ette.

Artikkel 42

Muude peetavate maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisest liikumisest teavitamiseks vajalik teave

Ettevõtjad, kes peavad päritoluliikmesriigi pädevat asutust saadetistest artikli 41 kohaselt teavitama, esitavad sellele pädevale asutusele iga teise liikmesriiki viidava loomse paljundusmaterjali saadetise kohta teabe, mis on ette nähtud IV lisa punkti 2 alapunktides a–f.

Artikkel 43

Erakorralised toimingud muude peetavate maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali saadetiste liikmesriikidevahelisest liikumisest teavitamiseks volukatkestuste ja muude IMSOCi häirete korral

1. Volukatkestuste ja muude IMSOCi häirete korral teavitab teise liikmesriiki viidava koerte või kasside, kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste või *Camelidae* või *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali saadetise päritoluriigi pädev asutus komisjoni ja sihtkoha pädevat asutust selle saadetise liikumisest faksi või e-kirjaga.

2. Loomse paljundusmaterjali saadetise päritoluriigi pädev asutus korraldab lõikes 1 osutatud teavitamise IMSOCi mis tahes funktsiooni mittetoimimise korral kohaldatava eriolukordades tegutsemise korra kohaselt.

4. PEATÜKK

Täiendavad eeskirjad, mille kohaselt pädevad asutused võivad teha loomsele paljundusmaterjalile erandeid

Artikkel 44

Täiendavad eeskirjad, mille kohaselt pädevad asutused võivad teha erandeid teaduslikel eesmärkidel kasutatavale loomsele paljundusmaterjalile

1. Päritoluliikmesriigi pädevad asutused võivad erandina lubada viia 1. või 3. peatükis sätestatud loomatervisenõuetele mittevastavat teaduslikel eesmärkidel kasutatavat loomset paljundusmaterjali teise liikmesriiki, kui lähetavat ettevõtet käitav ettevõtja on saanud sihtliikmesriigi pädevalt asutuselt loomse paljundusmaterjali saadetise vastuvõtmiseks eelneva kirjaliku nõusoleku.

2. Sihtliikmesriigi pädev asutus nõustub lõikes 1 osutatud loomse paljundusmaterjali saadetise vastu võtma ainult juhul, kui selle loomse paljundusmaterjali kavandatud sihtettevõtet käitav ettevõtja tagab, et loomset paljundusmaterjali kasutatakse ainult teaduslikel eesmärkidel sellistel tingimustel, mis takistavad D-kategooria taudide levikut.

Artikkel 45

Täiendavad eeskirjad, mille kohaselt pädevad asutused võivad teha erandeid teises liikmesriigis asuvasse geenipankadesse viidavale loomsele paljundusmaterjalile

1. Päritoluliikmesriigi pädevad asutused võivad erandina lubada viia teises liikmesriigis asuvasse geenipankadesse järgmist paljundusmaterjali, kui lähetavat ettevõtet käitav ettevõtja on saanud sihtliikmesriigi pädevalt asutuselt loomse paljundusmaterjali saadetise vastuvõtmiseks eelneva kirjaliku nõusoleku:

- a) ohustatud tõugude paljundusmaterjali, mis ei vasta 1. peatükis sätestatud loomatervisenõuetele, või
- b) kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali, mis ei vasta artiklis 37 sätestatud loomatervisenõuetele.

2. Sihtliikmesriigi pädev asutus nõustub lõikes 1 osutatud loomse paljundusmaterjali saadetise vastu võtma ainult tingimusel, et:

- a) selle loomse paljundusmaterjali sihtgeenipanka käitav ettevõtja tagab, et loomset paljundusmaterjali kasutatakse ainult selliste peetavate maismaaloomade geneetiliste ressursside *ex situ* säilitamiseks ja säästvaks kasutamiseks, milleks vastuvõttev geenipank loodi;
- b) tal on piisavalt teavet, sealhulgas päritoluliikmesriigi pädeva asutuse esitatud teave või uuringute tulemused, või ta töötleb loomset paljundusmaterjali viisil, mis võimaldab vältida suu- ja sõrataudi, veiste katku nakkuse ja muude loetellu kantud taudide levikut.

Artikkel 46

Eeskirjad, mis käsitlevad ettevõtja deklaratsiooni teaduslikel eesmärkidel kasutatava või teises liikmesriigis asuvasse geenipankadesse viimiseks mõeldud loomse paljundusmaterjali kohta, ja teave, mida see peab sisaldama

1. Teaduslikel eesmärkidel kasutamiseks või geenipankades säilitamiseks mõeldud loomse paljundusmaterjali viimisel teise liikmesriiki tagab lähetavat ettevõtet käitav ettevõtja, et loomse paljundusmaterjaliga on sihtkohta vedamise ajal kaasas ettevõtja deklaratsioon.

2. Lähetavat ettevõtet käitav ettevõtja tagab, et lõikes 1 ette nähtud ettevõtja deklaratsioon sisaldab vähemalt järgmist teavet:
 - a) kaubasaatja ja kaubasaaja nimi ja aadress;
 - b) lähetamiskoha ja sihtkoha nimi ja aadress;
 - c) kui loomne paljundusmaterjal liikus loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttesse ja sealt välja, siis nende liikumiste kuupäevad;
 - d) loomse paljundusmaterjali liik ja doonorloomade liik;
 - e) kõrte või muude pakendite arv lähetatavas saadetises;
 - f) järgmine teave, mis võimaldab loomset paljundusmaterjali identifitseerida:
 - i) kõrtele või muudele pakenditele kantud märgistus;
 - ii) selle kogumise või tootmise koht ja kuupäev;
 - g) artikli 45 lõike 2 punktis b osutatud uuringute kättesaadavad tulemused.

Artikkel 47

Teaduslikel eesmärkidel kasutamiseks või geenipankadesse viimiseks mõeldud loomse paljundusmaterjali liikmesriikidevahelisest liikumisest ette teatamine ettevõtjate poolt

Teaduslikel eesmärkidel kasutamiseks või geenipankades säilitamiseks mõeldud loomse paljundusmaterjali viimisel teise liikmesriiki teavitab lähetavat ettevõtet käitav ettevõtja saadetise päritoluliikmesriigi pädevat asutust selle loomse paljundusmaterjali kavandatud liikumisest ette ja esitab artikli 46 lõike 2 punktides a–g loetletud teabe.

Artikkel 48

Erakorralised toimingud teaduslikel eesmärkidel kasutamiseks või geenipankadesse viimiseks mõeldud loomse paljundusmaterjali liikmesriikidevahelisest liikumisest teavitamiseks volukatkestuste ja muude IMSOCi häirete korral

1. Volukatkestuste ja muude IMSOCi häirete korral teavitab teise liikmesriiki viidava teaduslikel eesmärkidel kasutamiseks või geenipankades säilitamiseks mõeldud loomse paljundusmaterjali saadetise päritoluriigi pädev asutus komisjoni ja sihtkoha pädevat asutust selle saadetise liikumisest faksi või e-kirjaga.
2. Loomse paljundusmaterjali saadetise päritoluriigi pädev asutus korraldab lõikes 1 osutatud teavitamise IMSOCi mis tahes funktsiooni mittetoimimise korral kohaldatava eriolukordades tegutsemise korra kohaselt.

IV OSA

LÕPPSÄTTED

Artikkel 49

Üleminekumeetmed

1. Seemendusjaamu, sperma säilituskeskuseid, embrüokogumisrühmi ja embrüootootmisrühmi, mis on määruse (EL) 2016/429 artikli 270 lõike 2 kuuendas, seitsmendas, kaheksandas ja kaheteistkümnendas taandes osutatud direktiivide 88/407/EMÜ, 89/556/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ kohaselt heaks kiidetud enne 21. aprilli 2021, käsitatakse käesoleva määruse kohaselt heakskiidetuna.

Muus osas kohaldatakse nende suhtes käesolevas määruses ja määruses (EL) 2016/429 sätestatud eeskirju.

2. Sperma, ootsüütide ja embrüote – olenemata sellest, kas need on jagatud üksikannusteks või mitte – paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks kasutatavaid kõrsi ja muid pakendeid, mis on direktiivide 88/407/EMÜ, 89/556/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ kohaselt märgistatud enne 21. aprilli 2021, käsitatakse käesoleva määruse kohaselt märgistatuna.
3. Loomatervise sertifikaate, mis on direktiivide 88/407/EMÜ, 89/556/EMÜ, 90/429/EMÜ ja 92/65/EMÜ kohaselt välja antud enne 21. aprilli 2021, käsitatakse käesoleva määruse kohaselt väljaantuna.

Artikkel 50

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 21. aprillist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 17. detsember 2019

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

ILISA

VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE PALJUNDUSMATERJALI KOGUMISE TOOTMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE EESKIRJAD, MILLELE ON OSUTATUD II OSA 1. PEATÜKIS

1. OSA

ARTIKLIS 4 OSUTATUD NÕUDED SEEMENDUSJAAMADELE

1. Keskuse veterinaararsti kohustused, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis i, on järgmised:

a) keskuse veterinaararst tagab, et:

- i) seemendusjaamas peetakse üksnes loomi, keda ei ole vähemalt 30 päeva jooksul enne sperma esimese kogumise kuupäeva ja kogumisperioodil kasutatud loomulikuks paaritamiseks;
 - ii) seemendusjaamas peetakse artikli 8 lõike 1 punktis a sätestatud nõuete kohast arvestust;
 - iii) kõrvaliste isikute sisenemine on välistatud;
 - iv) loaga külastajad vastavad alapunkti c alapunktis i osutatud loomatervise- ja bioturvanõuetele;
 - v) iga sperma üksikannus märgistatakse selgelt artiklis 10 sätestatud nõuete kohaselt;
 - vi) spermat kogutakse, töödeldakse ja säilitatakse üksnes selleks ettenähtud ruumides rangete hügieeninõuete kohaselt;
 - vii) seemendusjaamas töödeldakse ja säilitatakse üksnes seemendusjaamas kogutud spermat ja see ei tohi kokku puutuda muude loomse paljundusmaterjali saadetistega, mis on halvemas tervislikus seisundis;
 - viii) kõik vahendid, mis puutuvad sperma kogumisel ja töötlemisel kokku sperma või doonorloomaga, välja arvatud uued ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendid, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne kasutamist;
 - ix) kui hobuslaste seemendusjaam asub sellise registreeritud ettevõtte territooriumil, kus tegutseb ka kunstliku seemenduse jaam või paarisjaam, on doonorloomade ja nende sperma ja teiste seemendusjaamas peetavate loomadega kokkupuutuvad vahendid ja seadmed ning kunstlikul või loomulikul seemendusel kasutatavad sperma, vahendid ja seadmed rangelt eraldatud;
 - x) sperma töötlemisel kasutatavad loomset päritolu bioloogilised tooted, sealhulgas lahjendid, lisandid ja täiteained, on saadud allikatest, mis ei kujuta endast ohtu loomade tervisele või mida on sellise ohu vältimiseks enne kasutamist töödeldud;
 - xi) säilitus- ja veoanumad, välja arvatud uued ühekorraanumad, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne iga täitmist;
 - xii) sperma säilitamiseks kasutatavaid külmutusaineid ei ole varem kasutatud muude toodete puhul;
 - xiii) seemendusjaama töötajad on saanud piisava väljaõppe taudide leviku tõkestamiseks vajalike desinfitseerimis- ja hügieenimeetodite alal;
- b) erandina alapunkti a alapunktist vii võib keskuse veterinaararst anda loa töödelda seemendusjaamas spermat, mida ei kogutud seemendusjaamas, kui on täidetud järgmised tingimused:

- i) selline sperma kogutakse loomadelt, kes vastavad järgmistele II lisas sätestatud nõuetele:
 - veiste puhul nimetatud lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunktis b ja vajaduse korral 5. osa I, II ja III peatükis sätestatud nõuetele;
 - sigade puhul nimetatud lisa 2. osa I peatüki punkti 1 alapunktis b ja vajaduse korral 5. osa I ja IV peatükis sätestatud nõuetele;
 - lammaste ja kitsede puhul nimetatud lisa 3. osa I peatüki punkti 1 alapunktis c ja vajaduse korral 5. osa I, II ja III peatükis sätestatud nõuetele;
 - hobuslaste puhul nimetatud lisa 4. osa I peatüki punkti 1 alapunktis a;
 - ii) spermat töödeldakse eraldi vahenditega või eraldi ajal ja kasutatakse spermat, mis on mõeldud teise liikmesriiki viimiseks, ning viimasel juhul tuleb vahendid pärast kasutamist puhastada ja steriliseerida;
 - iii) sellist spermat ei viida teise liikmesriiki ning see ei puutu kunagi kokku ja seda ei säilitata koos teise liikmesriiki viimiseks mõeldud spermaga;
 - iv) selline sperma on identifitseeritav märgistuse järgi, mis peab erinema alapunkti a alapunktis v osutatud märgistusest;
- c) keskuse veterinaararst:
- i) kehtestab seemendusjaama tegevuse loomatervise- ja bioturvanõuded ning nende nõuete täitmise tagamise meetmed;
 - ii) võtab seemendusjaama vastu ainult nende liikide loomi, kelle spermat kogutakse;
- d) erandina alapunkti c alapunktist ii võib keskuse veterinaararst lubada seemendusjaama vastu võtta muid peetavaid loomi kui veiseid, sigu, lambaid, kitsi või hobuslasi, kui need ei sea nakkusohtu nende liikide loomi, kelle spermat kogutakse, ja kui nad vastavad alapunkti c alapunktis i osutatud loomatervise- ja bioturvanõuetele;
- e) sellise hobuslaste seemendusjaama veterinaararst, mis asub sellise registreeritud ettevõtte territooriumil, kus tegutseb ka kunstliku seemenduse jaam või paarisjaam, tagab, et ettevõttesse saabuvad hobuslased vastavad artikli 23 lõike 1 punktide a–c nõuetele, ja võib otsustada, et kui isaste doonorhobuslaste otsest kokkupuudet emaste hobuslaste ja prooviloomadeks olevate kastreeritud isaste hobuslaste või ettevõttes väljaspool seemendusjaama loomulikuks seemendamiseks kasutatavate kastreerimata isashobuslastega ei saa välistada, peavad need emased ja isased hobuslased vastama kõigile artikli 23 lõike 1 nõuetele.
2. Artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis i osutatud nõuded seemendusjaama rajatistele, varustusele ja tegevuskorrale on järgmised:
- a) seemendusjaamal peab/peavad olema vähemalt:
- i) lukustatav loomade eluruum ja vajaduse korral hobuslaste jalutusala, mis on sperma kogumise rajatistest ning sperma töötlemise ruumist ja säilitusruumist füüsiliselt eraldatud;
 - ii) isolatsiooniruumid, millel puudub otseühendus loomade tavapäraste eluruumidega, millele on osutatud alapunktis i, ja mis on mõeldud loomadele, kes on saanud käesoleva määruse II lisas osutatud uuringutel positiivsed tulemused või kellel esineb veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuva D-kategooria taudi sümptomeid või tunnuseid;
 - iii) sperma kogumise rajatised, mis võivad olla vabas õhus, kui need on kaitstud halbade ilmastikuolude eest, ning millel on sperma kogumise kohas ja selle ümbruses libisemiskindel pinnakate;
 - iv) eraldi ruum töövahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks või steriliseerimiseks;
 - v) sperma kogumise rajatistest eraldi asuv sperma töötlemise ruum ja alapunktis iv osutatud töövahendite puhastamise ruum, mis ei pea tingimata asuma samas kohas;

- vi) sperma säilitamise ruum, mis ei pea tingimata asuma samas kohas; sperma säilitamise ruumis peab olema loomse paljundusmaterjali säilitamiseks vajalik sisseseade ja see peab olema ehitatud nii, et kaitseb seda loomset paljundusmaterjali ja sisseadet halbade ilmastiku- ja keskkonnaolude eest;
- b) seemendusjaam peab olema ehitatud või eraldatud nii, et on välistatud kokkupuude väljaspool jaama olevate kariloomadega;
- c) seemendusjaam peab olema ehitatud nii, et seda (v.a ametiruumid ja hobuslaste jalutusala) oleks võimalik hõlpsasti puhastada ja desinfitseerida;
- d) seemendusjaam peab olema ehitatud nii, et kõrvaliste isikute juurdepääs on täiesti välistatud.

2. OSA

EMBRÜOKOGUMISRÜHMA HEAKSIITMISE NÕUDED, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLIS 4

1. Embrüokogumisrühma veterinaararsti kohustused, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis ii, on järgmised:
 - a) rühma veterinaararst vastutab embrüokogumisrühma kogu tegevuse, sealhulgas järgmise eest:
 - i) doonorloomade andmete ja tervisliku seisundi kontrollimine;
 - ii) doonorloomade kliiniline läbivaatus ja opereerimine;
 - iii) desinfitseerimis- ja hügieenitoimingud, sealhulgas toimingud, mis tagavad embrüote hügieenilise ja ohutu veo laborisse;
 - iv) artikli 8 lõike 1 punktis b sätestatud nõuete kohane arvestuse pidamine;
 - v) embrüote paigutamiseks kasutatavate kõrte ja muude pakendite märgistamine artikli 10 lõigetes 1 ja 5 sätestatud nõuete kohaselt;
 - vi) embrüokogumisrühma liikmetele desinfitseerimis- ja hügieenimeetodite alase väljaõppe korraldamine, et tõkestada taudide levikut;
 - b) rühma veterinaararst kehtestab embrüokogumisrühma tegevuse loomatervise- ja bioturvanõuded ning nende nõuete täitmise tagamise meetmed, sealhulgas proovide analüüsimine kvaliteedikontrollikava raames.
2. Embrüokogumisrühma rajatised, varustus ja tegevuskord, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis ii, vastavad järgmistele alapunktidele a ja b:
 - a) embrüokogumisrühma käsutuses peab olema piisava varustusega labor, kus embrüoid saab uurida, töödelda ja pakendada, ning see labor peab olema kas:
 - i) püsilabor, kus peab olema järgmine:
 - ruum, kus on võimalik embrüoid töödelda ning mis on füüsiliselt eraldatud alast, kus hoitakse doonorloomi kogumise ajal;
 - embrüote kogumiseks ja töötlemiseks kasutatavate vahendite puhastamise ja steriliseerimise ruum või ala, välja arvatud juhul, kui kasutatakse ainult uusi ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendeid;
 - embrüote säilitamise ruum,

või

ii) teised laborid, mis peab:

- olema sõiduki erivarustusega osas, mis koosneb kahest eraldi seksioonist: puhas seksioon embrüote kontrolliks ja töötlemiseks ning teine seksioon töövahendite ja materjalide jaoks, mida kasutatakse kokkupuutes doonorloomadega;
- kasutama üksnes uusi ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendeid, välja arvatud juhul, kui vahendeid steriliseeritakse ning embrüote kogumiseks ja töötlemiseks vajalikke vedelikke ja muid tooteid varutakse püsilaboris.

Alapunktides i ja ii osutatud laborid peavad olema ehitatud ja varustatud nii, et ei tekiks embrüote ristisaastumise ohtu ning rühma tegevuses välditakse sellist ristisaastumist;

b) embrüokogumisrühma käsutuses peavad olema järgmistele tingimustele vastavad säilitusruumid:

- i) nende hulgas on vähemalt üks lukustatav ruum embrüote säilitamiseks;
- ii) need peavad olema kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad;
- iii) seal peab pidama pidevat arvestust kõikide saabuvate ja väljuvate embrüote kohta;
- iv) seal peavad olema embrüote säilitusanumad.

3. OSA

EMBRÜOTOOTMISRÜHMA HEAKSKIITMISE NÕUDED, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLIS 4

1. Lisaks käesoleva lisa 2. osa punktis 1 loetletud kohustustele tagab embrüotootmisrühma veterinaararst, kellele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis ii, et embrüotootmisrühma liikmed on saanud piisava väljaõppe tauditõrje ja laborimeetodite, eriti steriilsetes tingimustes tehtavate protseduuride alal.
2. Lisaks käesoleva lisa 2. osa punktis 2 loetletud nõuetele vastavad embrüotootmisrühma rajatised, varustus ja tegevuskord, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis iii, järgmistele nõuetele:
 - a) embrüokogumisrühma käsutuses peab olema püsilabor, kus peavad olema:
 - i) asjakohased töövahendid ja rajatised, sealhulgas eraldi ruumid või alad:
 - ootsüütide eraldamiseks munasarjadest,
 - ootsüütide ja embrüote töötlemiseks ning
 - embrüote ja sperma säilitamiseks;
 - ii) laminaarvoolu- või muud sobivad ruumid, kus tehakse kõik steriilseid tingimusi nõudvad tehnilised toimingud (st ootsüütide, embrüote ja sperma töötlemine). Täielike hügieeniabinõude kasutamise korral võidakse spermat siiski tsentrifuugida väljaspool laminaarvoolu- või muid ruume;
 - b) kui ootsüüte ja muid kudesid tuleb koguda tapamajas, peavad embrüotootmisrühma käsutuses olema sobivad töövahendid, mis võimaldavad munasarju ja muid kudesid koguda ning hügieeniliselt ja ohutult töötluslaborisse vedada;
 - c) embrüotootmisrühm võib hankida ootsüütide kogumise teenust spetsialistide rühmalt, kui pädeva asutuse heakskiit embrüotootmisrühmale hõlmab nende tegevust ja punktis 1 osutatud rühma veterinaararsti vastutus laieneb nende tegevusele;

- d) embrüootootmisrühm kasutab spermat:
- i) mis vastab käesoleva määruse nõuetele;
 - ii) mida säilitatakse embrüootootmisrühma tööks vajalikuna eraldi säilitusanumates 2. osa punkti 2 alapunktis b osutatud toodetud embrüote säilitamise ruumides.

4. OSA

LOOMSE PALJUNDUSMATERJALI TÖÖLEMISETTEVÕTTE HEAKSKIITMISE NÕUDED, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLIS 4

1. Keskuse veterinaararsti kohustused, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis i, on järgmised:
 - a) keskuse veterinaararst tagab, et:
 - i) loomse paljundusmaterjali ettevõttes peetakse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud nõuete kohast arvestust;
 - ii) kõrvaliste isikute sisenemine on välistatud;
 - iii) loaga külastajad vastavad alapunkti b alapunktis i osutatud loomatervise- ja bioturvanõuetele;
 - iv) iga sperma, ootsüütide või embrüote üksikannus märgistatakse selgelt artiklis 10 sätestatud jälgitavusnõuete kohaselt;
 - v) loomset paljundusmaterjali töödeldakse ja säilitatakse üksnes selleks ettenähtud ruumides rangete hügieeninõuete kohaselt;
 - vi) kõik loomse paljundusmaterjaliga kokku puutuvad vahendid, välja arvatud uued ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendid, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne kasutamist;
 - vii) säilitus- ja veoanumad, välja arvatud uued ühekorraanumad, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne iga täitmist;
 - viii) loomse paljundusmaterjali säilitamiseks kasutatavaid külmutusaineid ei ole varem kasutatud muude toodete puhul;
 - ix) loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte töötajad on saanud piisava väljaõppe:
 - taudide leviku tõkestamiseks vajalike desinfitseerimis- ja hügieenimeetodite alal,
 - loomse paljundusmaterjali töötlemiseks vajalike laborimeetodite, eriti steriilsetes tingimustes tehtavate protseduuride alal;
 - b) keskuse veterinaararst:
 - i) kehtestab loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte tegevuse loomatervise- ja bioturvanõuded ning nende nõuete täitmise tagamise meetmed;
 - ii) võtab loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttesse vastu üksnes spermat, ootsüüte või embrüoid, mis on kogutud, toodetud, töödeldud ja säilitatud heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttes ning mida on veetud tingimustes, mis tagavad, et ei tekiks sperma, ootsüütide või embrüote ristasaastumise ohtu, sest need ei ole kokku puutunud loomse paljundusmaterjaliga, mis ei vasta käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele.
2. Artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis iv osutatud nõuded loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte rajatistele, varustusele ja tegevuskorrale on järgmised:
 - a) loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttel peavad olema vähemalt:
 - i) loomse paljundusmaterjali töötlemise ruum, mis on alapunktis ii osutatud loomse paljundusmaterjali säilitamise ruumist ja alapunktis iii osutatud töövahendite puhastamise ruumist eraldatud;

- ii) loomse paljundusmaterjali säilitamise ruum, mis ei pea tingimata asuma samas kohas, on loomse paljundusmaterjali säilitamiseks vajaliku sisseadega ja ehitatud nii, et kaitseb seda loomset paljundusmaterjali ja sisseadet halbade ilmastiku- ja keskkonnaolude eest;
 - iii) eraldi ruum töövahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks või steriliseerimiseks;
- b) kui töötlemine ei piirdu ühest heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttest tarnitud või üht liiki või ühe loomaliigi paljundusmaterjaliga, peavad loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttes kehtima menetlused, mis tagavad järgmist:
- i) iga loomse paljundusmaterjali saadeti töödeldakse eri ajal ning
 - ii) eri saadete töötlemise vahepeal töövahendid puhastatakse ja desinfitseeritakse;
- c) kui säilitamine ei piirdu üht liiki või ühe loomaliigi paljundusmaterjaliga,
- i) peavad loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõttes olema alapunkti a alapunktis ii osutatud loomse paljundusmaterjali säilitamise ruumis säilitatavale mis tahes liiki või eri loomaliikide loomsele paljundusmaterjalile määratud eraldi säilitusanumad ja
 - ii) säilitatava eri liiki või eri loomaliikide loomse paljundusmaterjali käitlemine peab toimuma eri töötajate poolt või eri ajal;
- d) loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte peab olema ehitatud nii, et seda (v.a ametiruumi) saaks hõlpsasti puhastada ja desinfitseerida;
- e) loomse paljundusmaterjali töötlemisettevõtte peab olema ehitatud nii, et kõrvaliste isikute juurdepääs on täiesti välistatud.

5. OSA

LOOMSE PALJUNDUSMATERJALI SÄILITUSKESKUSE HEAKSKIITMISE NÕUDED, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLIS 4

1. Keskuse veterinaararsti kohustused, millele on osutatud artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis i, on järgmised:
- a) keskuse veterinaararst tagab, et:
 - i) loomse paljundusmaterjali säilituskeskuses peetakse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud nõuete kohast arvestust;
 - ii) kõrvaliste isikute sisenemine on täielikult välistatud;
 - iii) loaga külastajad vastavad alapunkti b alapunktis i osutatud loomatervise- ja bioturvanõuetele;
 - iv) iga sperma, ootsüütide või embrüote üksikannus märgistatakse selgelt artiklis 10 sätestatud nõuete kohaselt;
 - v) loomset paljundusmaterjali säilitatakse üksnes selleks ettenähtud ruumides rangete hügieeninõuete kohaselt;
 - vi) kõik loomse paljundusmaterjaliga kokku puutuvad vahendid, välja arvatud uued ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendid, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne kasutamist;
 - vii) säilitus- ja veoanumad, välja arvatud uued ühekorraanumad, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne iga täitmist;
 - viii) loomse paljundusmaterjali säilitamiseks kasutatavaid külmutusaineid ei ole varem kasutatud muude toodete puhul;

- ix) loomse paljundusmaterjali säilituskeskuse töötajad on saanud piisava väljaõppe taudide leviku tõkestamiseks vajalike desinfitseerimis- ja hügieenimeetodite alal;
 - b) keskuse veterinaararst:
 - i) kehtestab loomse paljundusmaterjali säilituskeskuse tegevuse loomatervise- ja bioturvanõuded ning nende nõuete täitmise tagamise meetmed;
 - ii) võtab loomse paljundusmaterjali säilituskeskusesse vastu üksnes spermat, ootsüüte või embrüoid, mis on kogutud, toodetud, töödeldud ja säilitatud heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõttes ning mida on veetud tingimustes, mis tagavad, et ei tekiks sperma, ootsüütide või embrüote ristisaastumise ohtu, sest need ei ole kokku puutunud loomse paljundusmaterjaliga, mis ei vasta käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele.
2. Artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis v osutatud nõuded loomse paljundusmaterjali säilituskeskuse rajatistele, varustusele ja tegevuskorrale on järgmised:
- a) loomse paljundusmaterjali säilituskeskusel peab olema loomse paljundusmaterjali säilitamiseks vajaliku sisseseadega säilitusruum, mis on ehitatud nii, et kaitseb seda loomset paljundusmaterjali ja sisseseadet halbade ilmastiku- ja keskkonnaolude eest;
 - b) kui säilitamine ei piirdu üht liiki või ühe loomaliigi paljundusmaterjaliga,
 - i) peavad loomse paljundusmaterjali säilituskeskuses olema säilitatavale mis tahes liiki või eri loomaliikide loomsele paljundusmaterjalile määratud eraldi säilitusanumad ja
 - ii) säilitatava eri liiki või eri loomaliikide loomse paljundusmaterjali käitlemine peab toimuma eri töötajate poolt või eri ajal;
 - c) loomse paljundusmaterjali säilituskeskus peab olema ehitatud nii, et seda (v.a ametiruumi) saaks hõlpsasti puhastada ja desinfitseerida;
 - d) loomse paljundusmaterjali säilituskeskus peab olema ehitatud või eraldatud nii, et on välistatud kokkupuude väljaspool jaama olevate kariloomadega;
 - e) loomse paljundusmaterjali säilituskeskus peab olema ehitatud nii, et kõrvaliste isikute juurdepääs on täiesti välistatud.
-

II LISA

III OSA 1. PEATÜKI 2. JAOS OSUTATUD TÄIENDAVAD LOOMATERVISENÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE VEISTE, LAMMASTE, KITSEDE, SIGADE JA HOBUSLASTE SUHTES, KELLELT KOGUTAKSE LOOMSET PALJUNDUSMATERJALI, JA MIS ON SEOTUD NENDE LOOMADE KARANTIINI NING LABORI- VÕI MUUDE UURINGUTEGA

1. OSA

ARTIKLIS 20 OSUTATUD TÄIENDAVAD LOOMATERVISENÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE VEISTE SUHTES, KELLELT KOGUTAKSE LOOMSET PALJUNDUSMATERJALI, JA MIS ON SEOTUD NENDE LOOMADE KARANTIINI NING LABORI- VÕI MUUDE UURINGUTEGA

I peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse veiste suhtes, kellelt kogutakse spermat, ja mis on seotud nende loomade karantiini ning labori- või muude uuringutega

1. Kõik seemendusjaama vastuvõetavad veised peavad vastama järgmistele nõuetele:
 - a) loomad peavad olema olnud karantiinis karantiiniruumides, kus viibisid üksnes teised vähemalt samaväärse tervisliku seisundiga sõralised;
 - b) loomadele peavad olema 30 päeva jooksul enne alapunkti a osutatud karantiini algust tehtud järgmised uuringud, mille tulemused peavad olema kõikidel juhtudel negatiivsed, välja arvatud alapunktis v osutatud veiste viirusdiarröa antikehade uuringu puhul:
 - i) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) põhjustatud nakkuse tuvastamiseks nahasisene tuberkuliiniproov, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 2. osa punktis 1;
 - ii) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i põhjustatud nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1;
 - iii) veiste enzootilise leukoosi tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 4. osa punktis a, kasutades artikli 20 lõike 2 punktis a sätestatud erandit;
 - iv) veiste nakkava rinotrahheiidi/nakkava pustuloosse vulvovaginiidi tuvastamiseks vereproovi seroloogiline uuring (kogu viirus), kui loomad ei ole pärit veiste nakkava rinotrahheiidi/nakkava pustuloosse vulvovaginiidi vabast ettevõttest;
 - v) veiste viirusdiarröa tuvastamiseks:
 - viirusisolatsiooni uuring, viiruse genoomi uuring või viiruse antigeeni uuring ning
 - seroloogiline uuring antikehade olemasolu või puudumise kindlakstegemiseks;
 - c) loomadele peavad olema alapunktis a osutatud karantiini ajal ja vähemalt 21 päeva jooksul (seitsme päeva jooksul, kui tegemist on alapunktide iv ja v kohaselt nõutavate uuringutega) pärast karantiiniruumidesse paigutamist tehtud järgmised uuringud, mille tulemused peavad olema kõikidel juhtudel negatiivsed, välja arvatud alapunktis iii osutatud veiste viirusdiarröa antikehade uuringu puhul:
 - i) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i põhjustatud nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1;
 - ii) veiste nakkava rinotrahheiidi/nakkava pustuloosse vulvovaginiidi tuvastamiseks vereproovi seroloogiline uuring (kogu viirus).

Kui mõne looma puhul on tulemused positiivsed, tuleb need loomad kohe karantiiniruumidest ära viia ning teised samas rühmas olevad loomad jäävad karantiini ja neile tuleb teha vähemalt 21 päeva pärast positiivsete tulemustega looma(de) äraviimise kuupäeva uued uuringud, mille tulemused peavad olema negatiivsed;

iii) veiste viirusdiarröa tuvastamiseks:

- viirusisolatsiooni uuring, viiruse genoomi uuring või viiruse antigeeni uuring ning
- seroloogiline uuring antikehade olemasolu või puudumise kindlakstegemiseks.

Seronegatiivseid või seropositiivseid loomi võib seemendusjaama vastu võtta üksnes juhul, kui enne karantiiniruumi paigutamist tehtud uuringu tulemuste kohaselt seronegatiivseteks osutunud loomadel ei teki serokonversiooni.

Kui serokonversioon tekib, hoitakse kõiki seronegatiivseks jäänud loomi karantiiniruumides pikemat aega, kuni loomarühmas ei ole kolme nädala jooksul serokonversiooni tekkinud. Seropositiivseid loomi võib seemendusjaama vastu võtta;

iv) veiste genitaalse kampülobakterioosi (*Campylobacter fetus ssp. veneralis*) tuvastamiseks:

- kuni kuue kuu vanuste loomade puhul või loomade puhul, keda on alates kuue kuu vanusest peetud samast soost loomade rühmas, ilma et nad oleksid enne alapunktis a osutatud karantiini emasloomadega kokku puutunud, üks kunsttupelopotuse või eesnahamaterjali proovil põhinev uuring või
- kolmel vähemalt seitsmepäevase vahega võetud kunsttupelopotuse või eesnahamaterjali proovil põhinevad uuringud;

v) trihhomonoosi (*Trichomonas foetus*) tuvastamiseks:

- kuni kuue kuu vanuste loomade puhul või loomade puhul, keda on alates kuue kuu vanusest peetud samast soost loomade rühmas, ilma et nad oleksid enne alapunktis a osutatud karantiini emasloomadega kokku puutunud, üks eesnahamaterjali proovil põhinev uuring või
- kolmel vähemalt seitsmepäevase vahega võetud eesnahamaterjali proovil põhinevad uuringud;

Kui mõne alapunktis c osutatud uuringu tulemus on positiivne, viiakse asjaomane loom kohe karantiiniruumist ära. Kui karantiinis on rühm loomi, võtab pädev asutus kõik vajalikud meetmed, et teha uuesti kindlaks ülejäänud loomade kõlblikkus seemendusjaamas viibimiseks vastavalt käesoleva lisa 1. osa I peatükile;

d) enne veiste viirusdiarröa seropositiivsete pullide sperma esmakordset lähetamist tehakse iga looma spermaprooviga viirusisolatsiooni uuring või viiruse antigeeni ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) veiste viirusdiarröa tuvastamiseks. Positiivse tulemuse korral viiakse pull seemendusjaamast ära ja kogu tema sperma hävitatakse.

2. Kõigile seemendusjaamas peetavatele veistele tuleb vähemalt kord aastas teha järgmised uuringud (kohustuslikud korrapärased uuringud), mille tulemused peavad olema negatiivsed:

- a) *Mycobacterium tuberculosis*'e kompleksi (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) põhjustatud nakkuse tuvastamiseks nahasisene tuberkuliiniproov, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 2. osa punktis 1;
- b) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i põhjustatud nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1;
- c) veiste enzootilise leukoosi tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 4. osa punktis a;
- d) veiste nakkava rinotraheiidi/nakkava pustuloosse vulvovaginiidi tuvastamiseks vereproovi seroloogiline uuring (kogu viirus);

- e) veiste viirusdiarröa tuvastamiseks ainult seronegatiivsete loomade seroloogiline uuring antikeha tuvastamiseks.

Kui loom muutub seroposiitvaks, kõrvaldatakse kõik sellelt loomalt pärast viimast negatiivsete tulemustega uuringut kogutud ejakulaadid või tehakse neile viiruse või viiruse genoomi uuring, mille tulemused peavad olema negatiivsed;

- f) veiste genitaalse kampülobakterioosi tuvastamiseks eesnahamaterjali proovil põhinev uuring. Uuringud tuleb teha ainult sperma tootmise kaasatud pullidele või pullidele, kes puutuvad kokku sperma tootmise kaasatud pullidega. Pullid, kes naasevad seemendusjaama pärast rohkem kui kuue kuu pikkust äraolekut, uuritakse 30 päeva jooksul enne tootmise jätkamist;
- g) trihhomonoosi tuvastamiseks eesnahamaterjali proovil põhinev uuring. Uuringud tuleb teha ainult sperma tootmise kaasatud pullidele või pullidele, kes puutuvad kokku sperma tootmise kaasatud pullidega. Pullid, kes naasevad seemendusjaama pärast rohkem kui kuue kuu pikkust äraolekut, uuritakse 30 päeva jooksul enne tootmise jätkamist.

3. Kui mõne punktis 2 osutatud uuringu tulemus on positiivne, siis loom isoleeritakse ja temalt pärast viimast negatiivsete tulemustega uuringut kogutud spermat ei viida teise liikmesriiki, välja arvatud veiste viirusdiarröa puhul iga sellise ejakulaadi sperma, mille veiste viirusdiarröa viiruse või viiruse genoomi uuringu tulemused on olnud negatiivsed.

Esimeses lõigus osutatud loom viiakse seemendusjaamast ära.

Spermat, mis on seemendusjaamas kõigilt teistelt loomadelt kogutud pärast kuupäeva, mil võeti viimane ühel punktis 2 kirjeldatud uuringul negatiivse tulemuse andnud proov, hoitakse eraldi säilitusanumas ega lubata liikmesriikide vahel liikuda enne, kui seemendusjaama sanitaarne seisund on taastatud ja säilitatud spermat on asjakohaselt ametlikult uuritud, et välistada punktis 2 osutatud taudide patogeenide esinemine spermas.

II peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse *in vivo* saadud embrüote doonoriteks olevate veiste suhtes ja mis on seotud nende loomade karantiiniga

1. Rühma veterinaararst või rühma liige peab olema doonorveised kliiniliselt läbi vaadanud ja kinnitanud, et neil ei esine embrüote kogumise päeval ühegi veiselikidesse kuuluvate loomade puhul asjasepuutuva D-kategooria taudi sümptomeid või tunnuseid.
2. Doonorveiste kunstlikuks seemenduseks kasutatav sperma peab olema kogutud, töödeldud ja säilitatud II lisa 1. osa I peatüki ja III lisa 1. osa nõuete kohaselt.

III peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse veiste suhtes, kellelt kogutakse ootsüüte embrüote *in vitro* tootmiseks, ja mis on seotud nende loomade karantiiniga

1. Kui ootsüüte eraldatakse elusveiselt (kas aspireeritakse kirurgiliselt eemaldatud munasarjadest (ovariektoomia) või aspireeritakse transvaginaalselt ultraheli abil (munarakkude võtmine)), kohaldatakse selliste ootsüütide doonorloomade suhtes II peatükis sätestatud nõudeid.
2. Need doonorloomad, kellelt kogutakse munasarju ja muid kudesid pärast tapamajas tapmist, ei tohi olla määratud tapale heakskiidetud likvideerimisprogrammi raames ega olla pärit ettevõttest, mis asub piirangutsoonis, mis on kehtestatud A-kategooria taudi või määruse (EL) 2016/429 artikli 6 kohase esilekerkiva taudi puhangu tõttu doonorveistel.
3. Tapamaja, kus munasarju ja muid kudesid kogutakse, ei tohi asuda piirangutsoonis, mis on kehtestatud A-kategooria taudi või määruse (EL) 2016/429 artikli 6 kohase esilekerkiva taudi puhangu tõttu doonorveistel.

4. Sperma, mida kasutatakse veiste ootsüütide viljastamiseks embrüote *in vitro* tootmisel, peab olema kogutud, töödeldud ja säilitatud II lisa 1. osa I peatüki ja III lisa 1. osa kohaselt.

2. OSA

ARTIKLIS 21 OSUTATUD TÄIENDAVAD LOOMATERVISENÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE SIGADE SUHTES, KELLELT KOGUTAKSE LOOMSET PALJUNDUSMATERJALI, JA MIS ON SEOTUD NENDE LOOMADE KARANTIINI NING LABORI- VÕI MUUDE UURINGUTEGA

I peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse sigade suhtes, kellelt kogutakse spermat, ja mis on seotud nende loomade karantiini ning labori- või muude uuringutega

1. Kõik seemendusjaama vastuvõetavad sead peavad vastama järgmistele nõuetele:
- loomad peavad olema olnud karantiinis karantiiniruumides, kus viibisid üksnes teised vähemalt samaväärse tervisliku seisundiga sõralised;
 - loomadele peab olema 30 päeva jooksul enne alapunktis a osutatud karantiiniruumidesse paigutamist tehtud järgmised uuringud, mille tulemused peavad olema negatiivsed:
 - Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse tuvastamiseks puhverdatud brutsellaantigeeni uuring (*rose bengal*'i test), võistlev ELISA (ensüümimmuunsorptsioonanalüüs) või kaudne ELISA siledapinnaliste *Brucella* liikide antikehade tuvastamiseks.

Kui mõni loom saab siledapinnaliste *Brucella* liikide (sh *Brucella abortus*, *Brucella melitensis* ja *Brucella suis*) antikehade tuvastamiseks tehtud seroloogilistel uuringutel positiivse tulemuse, ei lubata sama ettevõtte negatiivsete tulemustega loomi karantiiniruumidesse, kuni on leidnud kinnitust positiivse tulemusega loomade päritoluettevõtete *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse vaba seisund.
 - Aujeszky haiguse viiruse nakkuse tuvastamiseks:
 - vaktsineerimata loomade puhul ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) kogu Aujeszky haiguse viiruse vastaste antikehade või viiruse glükoproteiini B (ADV-gB) või glükoproteiini D (ADV-gD) vastaste antikehade tuvastamiseks või uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis;
 - eemaldatud gE antigeeniga vaktsiiniga vaktsineeritud loomade puhul ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E (ADV-gE) vastaste antikehade tuvastamiseks.

Aujeszky haiguse viiruse nakkuse tuvastamiseks tehtav seroloogiline uuring peab vastama delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 7. osas sätestatud standarditele;
 - sigade klassikalise katku tuvastamiseks antikehade ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) või uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis, kui loomad on pärit liikmesriigist või selle tsoonist, kus on eelnenud 12 kuul teadaolevalt esinenud sigade klassikalist katku või selle taudi vastu vaktsineeritud;
 - sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring (immuunperoksüdaasanalüüs rakkude monokihis (IPMA), immunofluorestsentsanalüüs (IFA) või ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA));
 - loomadele on tehtud vähemalt 21 päeva pärast alapunktis a osutatud karantiiniruumidesse paigutamist võetud proovidega järgmised uuringud:
 - Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse tuvastamiseks puhverdatud brutsellaantigeeni uuring (*rose bengal*'i test), võistlev ELISA (ensüümimmuunsorptsioonanalüüs) või kaudne ELISA siledapinnaliste *Brucella* liikide antikehade tuvastamiseks.

Esimeses lõigus osutatud uuringul positiivse tulemuse saanud loomad tuleb karantiiniruumidest ära viia, kui *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse kahtlus ei ole alapunkti d kohaselt välistatud.

ii) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse tuvastamiseks:

- vaktsineerimata loomade puhul ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) kogu Aujeszky haiguse viiruse vastaste antikehade või viiruse glükoproteiini B (ADV-gB) või glükoproteiini D (ADV-gD) vastaste antikehade tuvastamiseks või uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis;
- eemaldatud gE antigeeniga vaktsiiniga vaktsineeritud loomade puhul ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E (ADV-gE) vastaste antikehade tuvastamiseks.

Kui mõni loom saab Aujeszky haiguse viiruse nakkuse uuringul positiivse tulemuse, viiakse see loom kohe karantiiniruumidest ära.

iii) sigade klassikalise katku suhtes antikehade ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) või uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis, kui loomad on pärit liikmesriigist või selle tsoonist, kus ei ole eelnenud 12 kuul teadaolevalt esinenud sigade klassikalist katku ega loomi selle taudi vastu vaktsineeritud;

iv) sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring (IPMA, IFA või ELISA) ja viiruse genoomi uuring (pöördtranskriptaasi polümeraasi ahelreaktsioon (RT-PCR), astmeline RT-PCR, reaaltajajälgitav RT-PCR).

Kui mõni loom saab sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse uuringutel positiivse tulemuse, viiakse see loom kohe karantiiniruumidest ära.

Kui karantiinis on rühm loomi, võtab pädev asutus kõik vajalikud meetmed, et tagada alapunktides i, ii, iii ja iv osutatud uuringutel negatiivse tulemuse saanud ülejäänud loomade rahuldav tervislik seisund enne seemendusjaama vastuvõtmist käesoleva peatüki kohaselt.

d) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse kahtluse korral võetakse järgmised meetmed:i) alapunkti c alapunktis i osutatud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse tuvastamise uuringul positiivse tulemuse saanud loomade suhtes rakendatakse järgmist korda:

- positiivsele seerumile tehakse vähemalt üks alapunkti c alapunktis i sätestatud alternatiivsetest uuringutest, mida ei ole tehtud alapunktis c osutatud proovidega;
- *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse tuvastamise uuringul positiivse tulemuse saanud loomade päritoluettevõt(e)tes tehakse epidemioloogiline uuring;
- mitte varem kui seitse päeva pärast alapunktis c osutatud proovide kogumise kuupäeva võetakse proovid kõikidelt loomadelt, kes said alapunkti c alapunktis i ja alapunkti d alapunkti i esimeses taandes osutatud uuringutel positiivse tulemuse, ja neile tehakse alapunkti c alapunktis i ette nähtud seroloogiline uuring, või kõikidele alapunktis c osutatud loomadele tehakse brutselliini nahauuring;

ii) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse kahtlus välistatakse, kui päritoluettevõt(e)tes tehtud epidemioloogiline uuring ei näidanud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse esinemist ning:

- alapunkti d alapunkti i esimeses taandes osutatud kordusuuringu või alapunkti d alapunkti i kolmandas taandes osutatud uuringu tulemus oli negatiivne

või

- kõikidele loomadele, kes said alapunkti d alapunkti i esimeses või kolmandas taandes osutatud uuringul positiivse tulemuse, on tehtud tapajärgne kontroll ja otsene tauditekitaja tuvastamise uuring (PCR või bakteriloolgiline kultuur) siledapinnaliste *Brucella* liikide (sh *Brucella abortus*, *Brucella melitensis* ja *Brucella suis*) suhtes, mille tulemus on kõikidel juhtudel negatiivne;

iii) pärast *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse kahtluse välistamist võib kõik alapunkti c teises lõigus osutatud karantiiniruumides viibivad loomad seemendusjaama vastu võtta.

2. Seemendusjaamas peetavate sigade kohustuslikud korrapärased uuringud tehakse järgmiselt:

- a) kõikidele seemendusjaamas peetavatele sigadele tuleb teha järgmised uuringud ja nende tulemused peavad olema negatiivsed:
- i) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse tuvastamiseks puhverdatud brutsellaantigeeni uuring (*rose bengal*'i test), võistlev ELISA (ensüümimmuunsorptsioonanalüüs) või kaudne ELISA;
 - ii) Aujeszky haiguse viiruse nakkuse tuvastamiseks:
 - vaktsineerimata loomade puhul ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) kogu Aujeszky haiguse viiruse vastaste antikehade või viiruse glükoproteiini B (ADV-gB) või glükoproteiini D (ADV-gD) vastaste antikehade tuvastamiseks või uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis;
 - eemaldatud gE antigeeniga vaktsiiniga vaktsineeritud loomade puhul ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) Aujeszky haiguse viiruse glükoproteiini E (ADV-gE) vastaste antikehade tuvastamiseks;
 - iii) sigade klassikalise katku tuvastamiseks antikehade ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) või uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis;
 - iv) sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring (IMPMA, IFA või ELISA);
- b) alapunktis a osutatud uuringud tuleb teha proovidega, mis on võetud:
- i) kõikidelt loomadelt vahetult enne seemendusjaamast lahkumist või tapamajja saabumisel, kuid mitte hiljem kui 12 kuu jooksul pärast seemendusjaama vastuvõtmise kuupäeva,
- või
- ii) vähemalt:
 - 25 %-lt seemendusjaamas viibivatest loomadest iga kolme kuu tagant *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse, Aujeszky haiguse viiruse nakkuse ja sigade klassikalise katku tuvastamiseks ning vähemalt 10 %-lt seemendusjaamas viibivatel loomadelt iga kuu sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks
- või
- 10 %-lt seemendusjaamas viibivatest loomadest kord kuus *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse, Aujeszky haiguse viiruse nakkuse, sigade klassikalise katku ja sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks.
- Keskuse veterinaararst tagab kahe alapunktis ii loetletud variandi kohasel proovide võtmisel, et kontrolliks välja valitud loomad esindavad selle keskuse üldpopulatsiooni nii vanuserühmade kui ka paiknemise seisukohast;
- c) keskuse veterinaararst tagab punkti 2 alapunkti b alapunkti ii kohase uuringu tegemisel, et kõikidele loomadele tehakse punkti 2 alapunktis a osutatud taudide tuvastamiseks uuringud vähemalt iga 12 kuu tagant pärast seemendusjaama vastuvõtmise kuupäeva.

3. Kui mõne punkti 2 alapunktis a sätestatud uuringu tulemused on positiivsed, siis loom isoleeritakse ja temalt pärast viimast negatiivsete tulemustega uuringut kogutud spermat ei lubata liikmesriikide vahel liikuda.

Esimeses lõigus osutatud loom viiakse kohe seemendusjaamast ära.

Spermat, mis on kogutud kõigilt teistelt seemendusjaamas viibivatel loomadelt pärast kuupäeva, mil võeti viimane ühel punkti 2 alapunktis a kirjeldatud uuringul negatiivse tulemuse andnud proov, hoitakse eraldi säilitusanumas ega lubata liikmesriikide vahel liikuda enne, kui seemendusjaama sanitaarne seisund on taastatud ja säilitatud spermat on asjakohaselt ametlikult uuritud, et välistada punkti 2 alapunktis a osutatud taudide patogeenide esinemine spermas.

II peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse sigade suhtes, kellelt kogutakse ootsüüte ja embrüoid, ja mis on seotud nende loomade karantiiniga

1. Rühma veterinaararst või rühma liige peab olema doonorsead kliiniliselt läbi vaadanud ja kinnitanud, et neil ei esine ootsüütide või embrüote kogumise päeval ühegi sigade puhul asjassepuutuva D-kategooria taudi sümptomeid või tunnuseid.
2. Lisaks punktis 1 osutatud nõuetele on emased doonorsead, välja arvatud *in vivo* saadud ja trüpsiiniga töödeldud embrüote doonorid, pärit liikmesriigi territooriumilt või selle tsoonist, mis on Aujeszky haiguse viiruse nakkuse vaba või kus viiakse ellu Aujeszky haiguse viiruse nakkuse heakskiidetud likvideerimisprogrammi.
3. *In vivo* saadud embrüote emastele doonorsigadele tehakse sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse nakkuse tuvastamiseks kaks seroloogilist uuringut vähemalt 21-päevase vahega, kusjuures teine uuring tehakse 15 päeva jooksul enne embrüote kogumist ja mõlema uuringu tulemused peavad olema negatiivsed.
4. Doonorsigade kunstlikuks seemenduseks kasutatav sperma peab olema kogutud, töödeldud ja säilitatud II lisa 2. osa I peatüki ja III lisa 1. osa nõuete kohaselt.

3. OSA

ARTIKLIS 22 OSUTATUD TÄIENDAVALD LOOMATERVISENÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE LAMMASTE JA KITSEDE SUHTES, KELLELT KOGUTAKSE LOOMSET PALJUNDUSMATERJALI, JA MIS ON SEOTUD NENDE LOOMADE KARANTIINI NING LABORI- VÕI MUUDE UURINGUTEGA

I peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse lammaste ja kitsede suhtes, kellelt kogutakse spermat, ja mis on seotud nende loomade karantiini ning labori- või muude uuringutega

1. Kõik seemendusjaama vastuvõetavad lambad ja kitsed peavad vastama järgmistele nõuetele:
 - a) loomad peavad olema olnud karantiinis karantiiniruumides, kus viibisid üksnes teised vähemalt samaväärse tervisliku seisundiga sõralised;
 - b) lambad peavad olema pärit ettevõttest, kus neile on 60 päeva jooksul enne alapunktis a osutatud karantiiniruumides viibimist tehtud seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks või mis tahes muu dokumenteeritult samaväärse tundlikkuse ja spetsiifilisusega uuring jäärade epididümiidi tuvastamiseks.

Kui lambaid peetakse koos kitsedega, tehakse nendele kitsedele samuti seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks, mille tulemused peavad olema negatiivsed;
 - c) loomadele on tehtud neilt 30 päeva jooksul enne alapunktis a osutatud karantiini algust võetud vereprooviga järgmised uuringud, mille tulemused peavad olema kõikidel juhtudel negatiivsed:
 - i) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i põhjustatud nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1;
 - ii) lammaste puhul seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks või muu dokumenteeritult samaväärse tundlikkuse ja spetsiifilisusega uuring jäärade epididümiidi tuvastamiseks.

Kui lambaid peetakse koos kitsedega, tehakse nendele kitsedele samuti seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks, mille tulemused peavad olema negatiivsed;
 - d) loomadele on tehtud neilt alapunktis a osutatud karantiini ajal ja vähemalt 21 päeva pärast karantiiniruumidesse paigutamist võetud proovidega järgmised uuringud, mille tulemused peavad olema negatiivsed:
 - i) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i põhjustatud nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1;

- ii) lammaste puhul seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks või muu dokumenteeritud samaväärse tundlikkuse ja spetsiifilisusega uuring jäärade epididümiidi tuvastamiseks.

Kui lambaid peetakse koos kitsedega, tehakse nendele kitsedele samuti seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks, mille tulemused peavad olema negatiivsed.

2. Kõikidele heakskiidetud seemendusjaamas peetavatele lammastele ja kitsedele tuleb vähemalt kord aastas teha järgmised uuringud (kohustuslikud korrapärased uuringud) ja nende tulemused peavad olema negatiivsed:
- a) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i põhjustatud nakkuse tuvastamiseks seroloogiline uuring, millele on osutatud delegeritud määruse (EL) 2020/688 I lisa 1. osa punktis 1;
- b) lammaste puhul seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks või muu dokumenteeritud samaväärse tundlikkuse ja spetsiifilisusega uuring jäärade epididümiidi tuvastamiseks.

Kui lambaid peetakse koos kitsedega, tehakse nendele kitsedele samuti seroloogiline uuring jäärade epididümiidi (*Brucella ovis*) tuvastamiseks, mille tulemused peavad olema negatiivsed.

3. Kui mõne punktis 2 kirjeldatud uuringu tulemus on positiivne, siis loom isoleeritakse ja temalt pärast viimast negatiivsete tulemustega uuringut kogutud spermat ei lubata liikmesriikide vahel liikuda.

Esimeses lõigus osutatud loom viiakse seemendusjaamast ära.

Spermat, mis on kõigilt teistelt seemendusjaamas viibivatelt loomadelt kogutud pärast kuupäeva, mil võeti viimane ühel punktis 2 kirjeldatud uuringul negatiivse tulemuse andnud proov, hoitakse eraldi säilitusanumas ega lubata liikmesriikide vahel liikuda enne, kui seemendusjaama sanitaarne seisund on taastatud ja säilitatud spermat on asjakohaselt ametlikult uuritud, et välistada punktis 2 osutatud taudide patogeenide esinemine spermas.

II peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse lammaste ja kitsede suhtes, kellelt kogutakse ootsüüte ja embrüoid, ja mis on seotud nende loomade karantiiniga

1. Rühma veterinaararst või rühma liige peab olema doonorlambad ja -kitsed kliiniliselt läbi vaadanud ja kinnitanud, et neil ei esine ootsüütide või embrüote kogumise päeval ühegi lamba- ja kitseliikidesse kuuluvate loomade puhul asjassepuutuva D-kategooria taudi sümptomeid või tunnuseid.
2. Doonorlammaste ja -kitsede kunstlikuks seemenduseks kasutatav sperma peab olema kogutud, töödeldud ja säilitatud II lisa 3. osa I peatüki ja III lisa 1. osa nõuete kohaselt.

4. OSA

ARTIKLIS 23 OSUTATUD TÄIENDAVALD LOMATERVISENÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE HOBUSLASTE SUHTES, KELLELT KOGUTAKSE LOOMSET PALJUNDUSMATERJALI, JA MIS ON SEOTUD NENDE LOOMADE KARANTIINI NING LABORI- VÕI MUUDE UURINGUTEGA

I peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse hobuslaste suhtes, kellelt kogutakse spermat, ja mis on seotud nende loomade karantiini ning labori- või muude uuringutega

1. Doonorhobuslane, keda tahetakse kasutada sperma kogumiseks, peab keskuse veterinaararsti kinnitusel vastama järgmistele nõuetele:
- a) loomale tehakse vastavalt ühele alapunktis b ettenähtud seireprogrammile järgmised uuringud:
- i) hobuste infektsioosse aneemia tuvastamiseks immunodifusioonreaktsioon agargeelis (Cogginsi uuring) või ensüümimmunosorptsioonanalüüs (ELISA), mille tulemus peab olema negatiivne;

- ii) viirusisolatsiooni uuring hobuste viirusarteriidi või selle genoomi tuvastamiseks polümeraasi ahelreaktsiooni (PCR) või reaalaajas jälgitava PCRiga, mille tulemus peab olema negatiivne doonortäku kogu sperma alikvoodi puhul; uuringut ei pea tegema, kui doonortäkule on tehtud hobuste viirusarteriidi tuvastamiseks uuring viiruse neutraliseerimisega seerumis ja see on seerumilahjendusel 1:4 andnud negatiivse tulemuse;
- iii) hobuste nakkava metriidi (*Taylorella equigenitalis*) tauditekitaja tuvastamise uuring, mille tulemus peab olema kõikidel juhtudel negatiivne ja mis tehakse kolme tampooniprooviga, mis on võetud doonortäkul kahel korral vähemalt seitsmepäevase vahega ning mitte mingil juhul varem kui seitse päeva (süsteemne ravi) või 21 päeva (kohalik ravi) pärast doonortäku võimalikku antimikroobikumiravi vähemalt järgmistest kohtadest:

- kürvatupest (eesnahk),
- kusitist,
- kusitilohust.

Enne laborisse saatmist pannakse proovid aktiivsöega (nt Amies' söega) transpordisöötmesse.

Proovid peavad olema läbinud vähemalt ühe järgmistest uuringutest:

- tauditekitaja *Taylorella equigenitalis*'e isoleerimiseks mikroaerofiilsetes tingimustes tehtud vähemalt seitsmepäevane külv, mis on tehtud 24 tunni jooksul pärast doonorloomalt proovide võtmist või 48 tunni jooksul, kui proove hoitakse veo ajal jahedas,

või

- PCR või reaalaajas jälgitav PCR tauditekitaja *Taylorella equigenitalis*'e genoomi tuvastamiseks, mis on tehtud 48 tunni jooksul pärast doonorloomalt proovide võtmist;

b) loom peab läbima ühe järgmistest seireprogrammidest:

- i) kui doonortäkku peetakse seemendusjaamas vähemalt 30 päeva enne sperma esimese kogumise kuupäeva ja kogumisperioodil ning ükski seemendusjaamas viibiv hobuslane ei puutu otseselt kokku doonortäkest halvemas tervislikus seisundis hobuslasega, kasutatakse alapunkti a kohaselt nõutavate uuringute tegemiseks proove, mis on doonortäkul võetud vähemalt kord aastas (kohustuslikud korrapärased uuringud) paaritushooaja algul või enne värske, jahutatud või külmutatud spermana teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma esimest kogumist, kuid kõige varem 14 päeva pärast sperma esimesele kogumisele eelnenud vähemalt 30päevase seemendusjaamas viibimise perioodi algust;
- ii) kui doonortäkku peetakse seemendusjaamas vähemalt 30 päeva enne sperma esimese kogumise kuupäeva ja kogumisperioodil, kuid ta võib vahetevahel keskuse veterinaararsti vastutusel seemendusjaamast lahkuda kogumisperioodi jooksul kuni 14 päevasteks perioodideks, või kui seemendusjaamas viibivad teised hobuslased puutuvad otseselt kokku halvemas tervislikus seisundis hobuslastega, tehakse alapunkti a kohaselt nõutavad uuringud järgmiselt:

- doonortäkul vähemalt kord aastas paaritushooaja algul või enne värske, jahutatud või külmutatud spermana teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma esimest kogumist, kuid kõige varem 14 päeva pärast sperma esimese kogumise kuupäevale eelnenud vähemalt 30päevase viibimise perioodi alguskuupäeva võetud proovidega

ning

- värske, jahutatud või külmutatud spermana teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma kogumisperioodi jooksul:

- alapunkti a alapunktis i nõutud uuring proovidega, mis on võetud kuni 90 päeva enne teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma kogumise kuupäeva;
- alapunkti a alapunktis ii nõutud uuring proovidega, mis on võetud kuni 30 päeva enne teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma kogumise kuupäeva, välja arvatud juhul, kui kuni kuus kuud enne teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma kogumise kuupäeva kogu sperma ühest alikvoodist võetud proovidega tehtud viirusisolatsiooniuringu, PCRi või reaalaajas jälgitava PCRiga on tehtud kindlaks, et doonortäkk ei ole taudi levitaja ning doonortäkk on hobuste viirusarteriidi tuvastamiseks tehtud uuringul viiruse neutraliseerimisega seerumis seerumilahjendusel vähemalt 1:4 andnud positiivse tulemuse;

- alapunkti a alapunktis iii nõutud uuring, mis tehakse proovidega, mis on võetud kuni 60 päeva enne teise liikmesriiki viimiseks mõeldud sperma kogumise kuupäeva, ja mille võib PCRi või reaalajas jälgitava PCRi korral teha kolme ühel korral võetud tampooniprooviga;
- iii) kui doonortäkk ei vasta alapunktides i ja ii sätestatud tingimustele ja sperma kogutakse selleks, et viia see teise liikmesriiki külmutatud spermana, tehakse alapunkti a kohaselt nõutav uuring proovidega, mis on võetud doonortäkkult järgmiselt:
 - vähemalt kord aastas paaritushooaja algul;
 - III lisa 1. osa punkti 2 alapunktis b sätestatud säilitusperioodil ja enne sperma seemendusjaamast äraviimist või kasutamist: proovidega, mis ei ole võetud varem kui 14 päeva ja mitte hiljem kui 90 päeva pärast sperma kogumise algust.

Erandina alapunkti iii teisest taandest ei nõuta alapunkti a alapunktis ii kirjeldatud kogumisperiodijärgset proovivõtmist ja hobuste viirusarteriidi tuvastamiseks uuringu tegemist juhul, kui kaks korda aastas vähemalt neljakuuse vahega seropositiivse doonortäku kogu sperma ühest alikvoodist võetud proovidega tehtud viirusisolatsiooniuuringu, PCRi või reaalajas jälgitava PCRiga saadud negatiivsed tulemused kinnitavad, et doonortäkk ei ole hobuste viirusarteriidi levitaja, ning doonortäkk on hobuste viirusarteriidi tuvastamiseks tehtud uuringul viiruse neutraliseerimisega seerumis seerumilahjendusel vähemalt 1:4 andnud positiivse tulemuse;

- c) kui mõne alapunktis b ettenähtud uuringu tulemus on positiivne, siis doonortäkk isoleeritakse ja temalt pärast viimase negatiivsete tulemustega uuringu kuupäeva kogutud spermat ei lubata liikmesriikide vahel liikuda, välja arvatud hobuste viirusarteriidi puhul igast sellisest ejakulaadist pärit sperma, mille suhtes on tehtud hobuste viirusarteriidi viirusisolatsiooniuuring ja saadud negatiivne tulemus.

Spermat, mis on seemendusjaamas kõigilt teistelt täkkudest kogutud pärast kuupäeva, mil võeti viimane ühel alapunktis b ettenähtud uuringul negatiivse tulemuse andnud proov, hoitakse eraldi säilitusanumas ega lubata liikmesriikide vahel liikuda enne, kui seemendusjaama sanitaarne seisund on taastatud ja säilitatud spermat on asjakohaselt ametlikult uuritud, et välistada alapunktis b osutatud taudide patogeenide esinemine spermas.

II peatükk

Täiendavad loomatervisenõuded, mida kohaldatakse hobuslaste suhtes, kellelt kogutakse ootsüüte ja embrüoid, ja mis on seotud nende loomade karantiini ning labori- või muude uuringutega

1. Rühma veterinaararst või rühma liige peab olema doonorhobuslased kliiniliselt läbi vaadanud ja kinnitanud, et neil ei esine ootsüütide või embrüote kogumise päeval ühegi hobuselikesse kuuluvate loomade puhul asjassepuutuva D-kategooria taudi sümptomeid või tunnuseid.
2. Lisaks punktis 1 osutatud nõuetele peavad doonorhobuslased vastama järgmistele nõuetele:
 - a) neid ei kasutata loomulikuks paaritamiseks vähemalt 30 päeva enne ootsüütide ja embrüote kogumise kuupäeva ega alapunktides b ja c osutatud esimese proovi võtmise ning ootsüütide ja embrüote kogumise kuupäeva vahelisel ajal;
 - b) neile on tehtud uuring agargeeli immuundifusiooni meetodil (Cogginsi uuring) või ensüümimmuunsorptsioonanalüüs (ELISA) hobuste nakkava aneemia tuvastamiseks, kasutades vereproovi, mis on neilt võetud vähemalt 14 päeva pärast alapunktis a osutatud vähemalt 30päevase perioodi alguskuupäeva ja mitte rohkem kui 90 päeva enne liikmesriikidevaheliseks liikumiseks mõeldud ootsüütide ja embrüote kogumise kuupäeva, ja selle tulemused peavad olema negatiivsed;
 - c) neile on tehtud hobuste nakkava metriidi (*Taylorella equigenitalis*) tauditekitaja tuvastamise uuring, mille tulemus peab olema kõikidel juhtudel negatiivne, kasutades vähemalt kahte tampooniproovi, mis on võetud doonorloomalt kõige varem seitse päeva (süsteemne ravi) või 21 päeva (kohalik ravi) pärast doonorlooma võimalikku antimikroobikumiravi vähemalt järgmistest kohtadest:
 - kliitorilohu limaskest,
 - kliitoriruged.

Proovid võetakse alapunktis a osutatud vähemalt 30päevasel perioodil kahel korral vähemalt seitsmepäevase vahega allpool alapunktis i osutatud uuringu puhul või ühel korral allpool alapunktis ii osutatud uuringu puhul.

Enne laborisse saatmist pannakse proovid aktiivsõega (nt Amies' sõega) transpordisöötmesse.

Proovid peavad olema läbinud vähemalt ühe järgmistest uuringutest:

- i) tauditekitaja *Taylorella equigenitalis*e isoleerimiseks mikroaerofiilsetes tingimustes tehtud vähemalt seitsmepäevane külv, mis on tehtud 24 tunni jooksul pärast doonorloomalt proovide võtmist või 48 tunni jooksul, kui proove hoitakse veo ajal jahedas,

või

- ii) PCR või reaajas jälgitav PCR tauditekitaja *Taylorella equigenitalis*e genoomi tuvastamiseks, mis on tehtud 48 tunni jooksul pärast doonorloomalt proovide võtmist.

3. Doonorloomade kunstlikuks seemenduseks kasutatav sperma peab olema kogutud, töödeldud ja säilitatud II lisa 4. osa I peatüki ja III lisa 1. osa nõuete kohaselt.

5. OSA

ARTIKLITES 20, 21, 22 JA 38 OSUTATUD MUUD LOOMATERVISENÕUDED, MIDA KOHALDATAKSE VEISTE, SIGADE, LAMMASTE JA KITSEDE NING CAMELIDAE JA CERVIDAE SUGUKONNA LOOMADE SUHTES, KELLELT KOGUTAKSE LOOMSET PALJUNDUSMATERJALI, JA MIS ON SEOTUD NENDE LOOMADE KARANTIINI NING LABORI- VÕI MUUDE UURINGUTEGA

I peatükk

Suu- ja sõrataudiga seotud nõuded veistele, sigadele, lammastele ja kitsedele

1. Sperma, ootsüütide või embrüote doonoriteks olevad veised, sead, lambad ja kitsed:
 - a) peavad olema pärit ettevõtetest:
 - i) mis asuvad alal, kus 10 kilomeetri raadiuses ettevõttest ei ole vähemalt 30 päeval vahetult enne kogumise kuupäeva teadaolevalt esinenud suu- ja sõrataudi;
 - ii) kus ei ole vähemalt kolme kuu jooksul vahetult enne kogumise kuupäeva teadaolevalt esinenud suu- ja sõrataudi;
 - b) neid ei ole 12 kuu jooksul vahetult enne kogumise kuupäeva suu- ja sõrataudi vastu vaksineeritud.
2. Keskuse veterinaararst tagab, et:
 - a) spermadoonoriteks olevad veised, sead, lambad ja kitsed võetakse seemendusjaama vastu üksnes pärast seda, kui nad on olnud karantiinis karantiiniruumides, mis loomade seemendusjaama vastuvõtmise päeval:
 - i) peavad asuma alal, kus 10 kilomeetri raadiuses karantiiniruumidest ei ole vähemalt 30 päeva jooksul teadaolevalt esinenud suu- ja sõrataudi;
 - ii) kus ei ole kolme kuu jooksul enne loomade seemendusjaama vastuvõtmise kuupäeva teadaolevalt olnud ühtki suu- ja sõrataudi puhangut;
 - b) sperma viiakse teise liikmesriiki üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - i) seemendusjaam asub alal, kus 10 kilomeetri raadiuses seemendusjaamast ei ole vähemalt 30 päeva jooksul teadaolevalt esinenud suu- ja sõrataudi;

- ii) seemendusjaamas ei ole esinenud suu- ja sõrataudi vähemalt kolme kuu jooksul enne sperma kogumise kuupäeva ja 30 päeva jooksul pärast kogumist või värske sperma korral kuni spermasaadetise teise liikmesriiki lähetamiseni;
 - iii) värske sperma puhul on doonorlooma peetud alapunktis i osutatud seemendusjaamas vähemalt 30 päeva jooksul vahetult enne sperma kogumise kuupäeva.
3. Erandina punkti 1 alapunktist b võib keskuse veterinaararst lubada lähetada spermat, mis on kogutud peetavalt doonorloomalt, keda on vaktsineeritud suu- ja sõrataudi vastu 12 kuu jooksul vahetult enne kogumise kuupäeva, tingimisel et:
- a) doonorlooma ei ole vaktsineeritud suu- ja sõrataudi vastu vähemalt 30 päeva jooksul vahetult enne kogumise kuupäeva;
 - b) 5 %-le (vähemalt viis kõrt) igast mis tahes ajal doonorloomalt võetud spermakogusest tehakse suu- ja sõrataudi viirusisolatsiooniuuring, mille tulemused peavad olema negatiivsed.
4. Erandina punkti 1 alapunktist b võib rühma veterinaararst lubada lähetada teise liikmesriiki *in vivo* saadud embrüoid, mis on kogutud doonorloomalt, keda on vaktsineeritud suu- ja sõrataudi vastu 12 kuu jooksul vahetult enne kogumise kuupäeva, tingimisel et:
- a) emast doonorlooma ei ole vaktsineeritud suu- ja sõrataudi vastu vähemalt 30 päeva jooksul vahetult enne kogumise kuupäeva;
 - b) viljastamiseks kasutatud sperma koguti isaselt doonorilt, kes vastab punkti 1 alapunktis b sätestatud tingimustele, või see sperma vastab punktis 2 sätestatud tingimustele;
 - c) embrüoid on enne külmutamist pestud trüpsiiniga IETSi käsiraamatu ⁽¹⁾ soovitude kohaselt;
 - d) embrüoid on säilitatud sügavkülmutatult vähemalt 30 päeva jooksul pärast kogumise kuupäeva ja doonorloomal ei ole selle aja jooksul ilmnenu suu- ja sõrataudi kliinilisi tunnuseid.

II peatükk

Lammaste katarralse palaviku viiruse nakkusega (serotüübid 1–24) seotud nõuded veistele, lammastele ja kitsedele ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomadele

1. Spermadoonoriteks olevad veised, lambad ja kitsed ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomad peavad vastama vähemalt ühele järgmisele tingimusele:
- a) neid on peetud vähemalt 60 päeva jooksul enne sperma kogumist ja sperma kogumise ajal lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse (serotüübid 1–24) vabas liikmesriigis või selle tsoonis;
 - b) neid on peetud vähemalt 60 päeva jooksul enne sperma kogumist ja sperma kogumise ajal taudivabal hooajal sellise liikmesriigi või selle tsooni hooajati taudivabas tsoonis,
 - i) millel on olemas lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse (serotüüp 1–24) heakskiidetud likvideerimisprogramm või
 - ii) mille spermasaadetise päritolukoha pädev asutus on saanud sihtliikmesriigi pädevalt asutuselt eelneva kirjaliku nõusoleku selle hooajati taudivaba tsooni kehtestamise tingimustega ja spermasaadetise vastuvõtmiseks;
 - c) neid on peetud siirutajate eest kaitstud ettevõttes vähemalt 60 päeva jooksul enne sperma kogumist ja sperma kogumise ajal;
 - d) neile on tehtud 28–60 päeva pärast sperma iga kogumist lammaste katarralse palaviku viiruse nakkuse (serotüüp 1–24) antikehade tuvastamiseks seroloogiline uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed;

⁽¹⁾ Rahvusvahelise embrüosiirdamise ühingu käsiraamat „A procedural guide and general information for the use of embryo transfer technology emphasising sanitary procedures“, avaldanud rahvusvaheline embrüosiirdamise ühing, 1 111 North Dunlap Avenue, Savoy, Illinois 61 874 USA (<http://www.iets.org/>).

- e) neile on tehtud tauditekitaja tuvastamise uuring lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse tuvastamiseks (serotüüp 1–24), mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis on tehtud vereproovidega, mis on võetud sperma kogumise alguses ja viimasel kogumisel ning sperma kogumise jooksul järgmiste vahedega:
- i) viirusisolatsiooni uuringu puhul vähemalt iga seitsme päeva tagant
- või
- ii) PCRi puhul vähemalt iga 28 päeva tagant.
2. Lambad ja kitsed ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomad, kes on *in vivo* saadud embrüote doonorid, ning veised, lambad ja kitsed ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomad, kes on embrüote *in vitro* tootmiseks kasutatavate ootsüütide doonorid, peavad vastama vähemalt ühele järgmisele tingimusele:
- a) neid on peetud vähemalt 60 päeva jooksul enne ootsüütide või embrüote kogumist ja selle ajal liikmesriigis või selle tsoonis, mis on olnud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse (serotüüp 1–24) vaba;
 - b) neid on peetud vähemalt 60 päeva jooksul enne ootsüütide või embrüote kogumist ja selle ajal taudivabal hooajal sellise liikmesriigi või selle tsooni hooajati taudivabas tsoonis,
 - i) millel on olemas lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse (serotüüp 1–24) heakskiidetud likvideerimisprogramm või
 - ii) mille ootsüüdi- või embrüosaadetise päritolukoha pädev asutus on saanud sihtliikmesriigi pädevalt asutuselt eelneva kirjaliku nõusoleku selle hooajati taudivaba tsooni kehtestamise tingimustega ja ootsüüdi- või embrüosaadetise vastuvõtmiseks;
 - c) neid on peetud siirutajate eest kaitstud ettevõttes vähemalt 60 päeva jooksul enne ootsüütide või embrüote kogumist ja selle ajal;
 - d) neile on tehtud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse (serotüüp 1–24) antikehade tuvastamiseks seroloogiline uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis on tehtud 28–60 päeva pärast ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva võetud vereprooviga;
 - e) neile on tehtud lammaste katarraalse palaviku viiruse nakkuse (serotüüp 1–24) tauditekitaja tuvastamise uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis on tehtud ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeval võetud vereprooviga.
3. Ootsüütide viljastamiseks kasutatav sperma peab olema kogutud loomadelt, kes vastavad punktis 1 sätestatud nõuetele.

III peatükk

Epizootilise hemorraagia viiruse nakkusega (serotüübid 1–7) seotud nõuded veistele, lammastele ja kitsedele

1. Spermadoonoriks olevad veised, lambad ja kitsed peavad vastama vähemalt ühele järgmisele tingimusele:
- a) neid on peetud vähemalt 60 päeva jooksul enne sperma kogumist ja sperma kogumise ajal liikmesriigis või selle tsoonis, kus 150 km raadiuses asjaomasest ettevõttest ei ole vähemalt kahel eelnenud aastal teadaolevalt esinenud epizootilise hemorraagia viiruse nakkust (serotüübid 1–7);
 - b) neid on peetud siirutajate eest kaitstud ettevõttes vähemalt 60 päeva jooksul enne sperma kogumist ja sperma kogumise ajal;
 - c) neile on tehtud kogumisperioodi jooksul vähemalt iga 60 päeva tagant ja 28–60 päeva pärast sperma viimase kogumise kuupäeva epizootilise hemorraagia viiruse nakkuse (serotüübid 1–7) antikehade tuvastamiseks seroloogiline uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed;
 - d) neile on tehtud tauditekitaja tuvastamise uuring epizootilise hemorraagia viiruse nakkuse (serotüübid 1–7) tuvastamiseks, mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis on tehtud vereproovidega, mis on võetud sperma kogumise alguses ja viimasel kogumisel ning sperma kogumise ajal järgmiste vahedega:
 - i) viirusisolatsiooni uuringu puhul vähemalt iga seitsme päeva tagant
- või
- ii) PCRi puhul vähemalt iga 28 päeva tagant.

2. Lambad ja kitsed, kes on *in vivo* saadud embrüote doonorid, ning veised, lambad ja kitsed, kes on embrüote *in vitro* tootmiseks kasutatavate ootsüütide doonorid, peavad vastama vähemalt ühele järgmisele tingimusele:
 - a) neid on peetud vähemalt 60 päeva jooksul enne ootsüütide või embrüote kogumist ja selle ajal liikmesriigis või selle tsoonis, kus 150 km raadiuses asjaomasest ettevõttest ei ole vähemalt kahel eelnenud aastal teadaolevalt esinenud epizootilise hemorraagia viiruse nakkust (serotüübid 1–7);
 - b) neid on peetud siirutajate eest kaitstud ettevõttes vähemalt 60 päeva jooksul enne ootsüütide või embrüote kogumist ja selle ajal;
 - c) neile on tehtud epizootilise hemorraagia viiruse nakkuse (serotüübid 1–7) antikehade tuvastamiseks seroloogiline uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis on tehtud 28–60 päeva pärast ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeva võetud vereprooviga;
 - d) neile on tehtud epizootilise hemorraagia viiruse nakkuse (serotüübid 1–7) tauditekitaja tuvastamise uuring, mille tulemused on olnud negatiivsed ja mis on tehtud ootsüütide või embrüote kogumise kuupäeval võetud vereprooviga.
3. Ootsüütide viljastamiseks kasutatav sperma peab olema kogutud loomadelt, kes vastavad punktis 1 sätestatud nõuetele.

IV peatükk

Nõuded ettevõtte tunnistamiseks *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkuse vabaks sigade puhul

Brucella abortus'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkuse vabaks ettevõtteks kvalifitseerumiseks peab seakasvatustevõtte vastama järgmistele nõuetele:

- a) *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkus peab olema liikmesriigis sigade puhul teatamiskohustuslik loomataud;
 - b) ettevõttes ei ole *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse esinemine vähemalt kolmel eelnenud aastal kinnitust leidnud;
 - c) loomadele, kellel ilmnevad *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse kliinilised tunnused, nagu abort või orhiit, tehakse vajalikud diagnostilised uuringud, mille tulemused peavad olema negatiivsed;
 - d) ettevõttele kuuluvaid sigu ei ole vähemalt kolmel eelnenud aastal vaksineeritud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse vastu;
 - e) ettevõttesse toodud sead:
 - i) on pärit ettevõtetest, mis on olnud vähemalt kolmel eelnenud aastal *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkuse vabad, või neile on tehtud 30 päeva jooksul enne lähetamise kuupäeva võetud prooviga asjaomane uuring ja saadud negatiivne tulemus
- ning
- ii) neid ei ole vähemalt kolmel eelnenud aastal vaksineeritud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e või *Brucella suis*'i nakkuse vastu;
- f) vähemalt kolmel eelnenud aastal ei ole sama ettevõtte muudes epidemioloogilistes üksustes esinenud *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkust või on rakendatud meetmeid, et vältida *Brucella abortus*'e, *Brucella melitensis*'e ja *Brucella suis*'i nakkuse levikut neist muudest epidemioloogilistest üksustest.

III LISA

ARTIKLIS 26 OSUTATUD VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE PALJUNDUSMATERJALI KOGUMISE, TOOTMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE LOOMATERVISENÕUDED

1. OSA

VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE VÄRSKE, JAHUTATUD VÕI KÜLMUTATUD SPERMA KOGUMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE NING SELLE SPERMA VEDAMISE LOOMATERVISENÕUDED

1. Kõik sperma kogumisel, töötlemisel, säilitamisel või külmutamisel kasutatavad vahendid, välja arvatud uued ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendid, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne kasutamist.
2. Külmutatud sperma:
 - a) pannakse säilitusanumatesse:
 - i) mis on enne kasutamist puhastatud ja kas desinfitseeritud või steriliseeritud või on uued ühekordseks kasutamiseks mõeldud anumad;
 - ii) kus kasutatakse külmutusainet, mida ei tohi olla varem kasutatud muude loomset päritolu bioloogiliste toodete puhul;
 - b) säilitatakse enne lähetamist või kasutamist heakskiidetud tingimustes vähemalt 30 päeva pärast kogumise kuupäeva.
3. Vajaduse korral võib spermale lisada või võivad spermalahjendid sisaldada antibiootikume või antibiootikumisegusid, mille baktereid hävitav toime sperma igas milliliitris on vähemalt samaväärne kui järgmistel antibiootikumidel või nende segudel:
 - a) veiste ja sigade sperma korral linkomütsiin-spektinomütsiini (150/300 µg), penitsilliini (500 IU) ja streptomütsiini (500 µg) segu või
 - b) lammaste ja kitsede sperma korral gentamütsiini (250 µg) või penitsilliini (500 IU) ja streptomütsiini (500 µg) segu või
 - c) gentamütsiini (250 µg), tülosiini (50 µg), linkomütsiin-spektinomütsiini (150/300 µg), penitsilliini (500 IU) ja streptomütsiini (500 µg) segu või
 - d) amikatsiini (75 µg) ja divekatsiini (25 µg) segu.
4. Veiste spermale lisatakse punkti 3 alapunktides a, c ja d osutatud antibiootikume või selliseid antibiootikume või antibiootikumisegusid sisaldavaid spermalahjendeid, mis peavad toimima eelkõige kampülobakterite, leptospiirade ja mükoplasmade vastu.
5. Sigade spermale lisatakse punkti 3 alapunktides a, c ja d osutatud antibiootikume või antibiootikumisegusid või selliseid antibiootikume või antibiootikumisegusid sisaldavaid spermalahjendeid, mis peavad toimima eelkõige leptospiirade vastu.
6. Kui spermale lisatakse antibiootikumi või antibiootikumisegu:
 - a) märgitakse saadetisega kaasas olevale loomatervisesertifikaadile lisatud antibiootikumi(de) nimi ja kontsentratsioon või antibiootikume sisaldava spermalahjendi kaubanimi;
 - b) lisatakse see (need) sperma lõpplahusele või lahjendile;
 - c) külmutatud sperma korral tuleb see (need) lisada enne sperma külmutamist.
7. Külmutatud või jahutatud sperma puhul tuleb lahjendatud spermat hoida vahetult pärast antibiootikumide lisamist
 - a) vähemalt 45 minutit vähemalt 5 °C juures, välja arvatud sigade sperma, mida võib hoida vähemalt 15 °C juures, või
 - b) dokumenteeritult samaväärse baktereid hävitava toimega aja- ja temperatuurirežiimil.

2. OSA

IN VIVO SAADUD VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE EMBRÜOTE KOGUMISE JA TÖÖTLEMISE LOOMATERVISENÕUDED

In vivo saadud embrüoid kogutakse, töödeldakse ja säilitatakse järgmiste nõuete kohaselt.

1. Embrüokogumisrühm kogub ja töötleb embrüoid nii, et need ei puutuks kokku ühegi muu embrüosaadetisega, mis ei vasta käesoleva määruse nõuetele.
2. Embrüoid kogutakse ruumis, mis on muudest selle keskuse või ettevõtte ruumidest eraldatud ning on heas seisukorras ja ehitatud materjalidest, mis võimaldavad seda kerge vaevaga korralikult puhastada ja desinfitseerida.
3. Embrüoid töödeldakse (uuritakse, pestakse, käideldakse ja pakendatakse kõrtesse või muudesse pakenditesse) püsilaboris või teistsaldatavas laboris.
4. Kõik töövahendid, mida kasutatakse embrüote kogumiseks, käitlemiseks, pesemiseks, külmutamiseks ja säilitamiseks, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne kasutamist vastavalt IETSi käsiraamatule või kasutatakse uusi ühekordseks kasutamiseks mõeldud töövahendeid.
5. Embrüote kogumiseks, töötlemiseks, pesemiseks või säilitamiseks ettenähtud söötmetes ja lahustes kasutatavad loomset päritolu bioloogilised tooted ei sisalda patogeene. Embrüote kogumiseks, külmutamiseks ja säilitamiseks kasutatavad söötmed ja lahused steriliseeritakse heakskiidetud meetodeid kasutades vastavalt IETSi käsiraamatule ning neid käideldakse nii, et nende steriilsus säilib.
6. Kui kogumiseks, töötlemiseks, pesemiseks ja säilitamiseks ettenähtud söötmetele lisatakse IETSi käsiraamatu kohaselt antibiootikume või antibiootikumisegu, märgitakse saadetisega kaasas olevale loomatervisesertifikaadile söötmele lisatud antibiootikumide nimi ja kontsentratsioon.
7. Embrüote säilitamiseks kasutatavaid külmutusained ei ole varem kasutatud muude loomset päritolu bioloogiliste toodete puhul.
8. Embrüod pestakse IETSi käsiraamatu kohaselt ja nende läbipaistev vööde või hobuslaste embrüote puhul embrüonaalne kapsel on enne ja vahetult pärast pesemist terve. Iga embrüot pestakse vähemalt kümme korda spetsiaalses embrüote jaoks ettenähtud vedelikus, mida iga kord vahetatakse. Iga pesuvedelik peab olema eelmise pesuvedeliku 100kordne lahjendus ning igal korral tuleb embrüo siirdamiseks kasutada steriilset mikropipetti.

Standardset pesemismeetodit muudetakse, et lisada ensüümi trüpsiiniga pesemine vastavalt IETSi käsiraamatule, kui on nõutud teatavate patogeenide inaktiveerimine või kõrvaldamine.

9. Eri doonorloomadelt saadud embrüoid ei pesta koos.
10. Iga embrüo läbipaistva vööde või hobuslaste embrüote puhul embrüonaalse kapsli kogu pinda tuleb kontrollida vähemalt 50kordse suurenduse all ning see peab olema terve ja lisaainetest puhas.
11. Embrüod, mis on edukalt läbinud punktis 10 ettenähtud kontrolli, pannakse puhastatud ja kas desinfitseeritud või steriliseeritud kõrde või muusse pakendisse (kui see ei ole uus ja ühekordseks kasutamiseks mõeldud), mis märgistatakse artikli 10 lõigete 1 ja 5 kohaselt ja pitseeritakse viivitamata.
12. Iga embrüo külmutatakse vajaduse korral võimalikult kiiresti ja säilitatakse I lisa 2. osa punkti 2 alapunktis b osutatud säilitusruumides ja selle eest vastutab rühma veterinaararst.

13. Kui doonorloomade tervisliku seisundi kontrolliks ei ole ette nähtud muud menetlust või kui see on vajalik rühma veterinaararsti poolt embrüokogumisrühma tegevusele kehtestatud loomatervise- ja bioturvanõuete järgimise kontrollimiseks, sh I lisa 2. osa punkti 1 alapunktis b osutatud kvaliteedikontrollikava raames, esitab embrüokogumisrühm kooskõlas IETSi käsiraamatuga ametlikule või pädeva asutuse volitatud laborile korrapäraselt, rühma veterinaararsti määratava intervalliga bakteriaalse ja viirusliku saastatuse kontrolliks oma tegevusest tulenevate mitteelujõuliste embrüote või ootsüütide, loputusvedelike või pesuvedelike proovid.

3. OSA

VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE EMBRÜOTE IN VITRO TOOTMISEKS KASUTATAVATE OOTSÜÜTIDE, MUNASARJADE JA MUUDE KUDEDE KOGUMISE JA TÖÖTLEMISE LOOMATERVISENÕUDED

Peale 2. osas sätestatud nõuete kohaldatakse *in vitro* viljastamisel ja *in vitro* keskkonnas kasutamiseks mõeldud ootsüütide, munasarjade ja muude kudede kogumise, töötlemise ja veo suhtes järgmisi lisanõudeid.

1. Tapamajas üksikutelt doonorloomadelt või doonorloomade partiilt kogutavad munasarjad ja muud koed kogutakse tapamajas, mis on heaks kiidetud määruse (EL) 2017/625 artikli 148 kohaselt.

Need võimalikud doonorloomad peavad olema läbinud tapamajas tapaeelse ja tapajärgse kontrolli, mille teinud veterinaararst peab olema kinnitanud, et neil ei esine veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste puhul asjassepuutuvate A-, B-, C- ja D-kategooria taudide sümptomeid ja tunnuseid.

Tapamaja peab asuma alal, kus ei ole 10 kilomeetri raadiuses suu- ja sõrataudi teadaolevalt esinenud vähemalt 30 päeval enne munasarjade ja muude kudede kogumise kuupäeva.

2. Munasarju ei tooda embrüotootmisrühma laborisse töötlemiseks enne, kui doonorloomade tapajärgne kontroll on andnud rahuldava tulemuse.

Kui ühel doonorloomal või doonorloomade partiil või mõnel selles tapamajas sellel päeval tapetud loomal avastatakse punktis 1 osutatud taud, siis kõik nendelt doonorloomadelt pärit munasarjad ja muud koed tuvastatakse ja kõrvaldatakse.

3. Munasarjade ja muude kudede eraldamiseks ja veoks kasutatavad vahendid, välja arvatud uued ühekordseks kasutamiseks mõeldud vahendid, puhastatakse ja kas desinfitseeritakse või steriliseeritakse enne kasutamist ning neid kasutatakse ainult kõnealusel otstarbel.

Eri doonorloomade ja eri doonorloomapartiide ootsüütide ja embrüote käitlemiseks kasutatakse eraldi vahendeid.

4. OSA

IN VITRO TOODETUD VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE EMBRÜOTE TÖÖTLEMISE LOOMATERVISENÕUDED

Peale 2. osas sätestatud nõuete kohaldatakse *in vitro* toodetud embrüote töötlemise suhtes järgmisi lisanõudeid.

1. Pärast *in vitro* keskkonnas viibimist, kuid enne külmutamist, säilitamist ja vedu tuleb embrüod pesta ning teha 2. osa punktides 7, 10 ja 11 osutatud protseduurid.
2. 3. osa punktis 1 osutatud eri doonorloomade või eri doonorloomapartiide embrüoid ei pesta koos.
3. Eri doonorloomade või eri doonorloomapartiide embrüoid ei panda samasse kõrde või muusse pakendisse.

5. OSA

VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE MIKROMANIPULEERITUD EMBRÜOTE TÖÖTLEMISE LOOMATERVISENÕUDED

Kõiki embrüoid ja munarakke tuleb enne mikromanipulatsiooni, mis võib kahjustada läbipaistva vöötme või hobuslaste embrüote puhul embrüonaalse kapsli terviklikkust, koguda ja töödelda 2., 3. ja 4. osas sätestatud loomatervisenõuete kohaselt.

Peale selle kohaldatakse järgmisi nõudeid.

1. Kui embrüo mikromanipulatsiooniga kaasneb embrüo läbipaistva vöötme või hobuslaste embrüote puhul embrüonaalse kapsli läbistamine, tehakse seda I lisa 3. osa punkti 2 alapunktis a osutatud laboris ja selle eest vastutab rühma veterinaararst.
2. Iga embrüootmisrühm peab oma tegevuse kohta artikli 8 lõike 1 punkti b kohaselt arvestust.

In vitro viljastamise teel toodetud embrüote puhul võib embrüote identifitseerimine toimuda doonorloomapartiide kaupa, kuid identifitseerimisandmetesse tuleb märkida andmed munasarjade ja ootsüütide kogumise kuupäeva ja koha kohta. See võimaldab tuvastada ka doonorloomade päritoluettevõtte.

3. Mikromanipulatsioon, millega kaasneb embrüo läbipaistva vöötme või hobuslaste embrüote puhul embrüonaalse kapsli läbistamine, tehakse selleks heakskiidetud rajatistes pärast viimast pesu ja kontrolli.

Mikromanipuleerida võib ainult embrüoid, mille läbipaistev vööde või hobuslaste embrüote puhul embrüonaalne kapsel on terve.

6. OSA

IN VIVO SAADUD JA IN VITRO TOODETUD EMBRÜOTE NING VEISTE, SIGADE, LAMMASTE, KITSEDE JA HOBUSLASTE OOTSÜÜTIDE SÄILITAMISE LOOMATERVISENÕUDED

1. Iga embrüokogumisrühm ja embrüootmisrühm tagab, et embrüoid ja ootsüüte säilitatakse sobiva temperatuuriga säilitusruumides, millele on osutatud I lisa 2. osa punkti 2 alapunktis b.
2. I lisa 2. osa punkti 2 alapunktis b osutatud säilitusruumidesse võib viia üksnes embrüokogumisrühma kogutud embrüoid või embrüootmisrühma kogutud ootsüüte ja toodetud embrüoid, mida on veetud tingimustes, mis tagavad, et ei tekiks embrüote ja ootsüütide ristasaatumise ohtu, sest need ei ole kokku puutunud embrüote ja ootsüütidega, mis ei vasta käesoleva määruse nõuetele.

In vivo saadud embrüoid, *in vitro* toodetud embrüoid ja ootsüüte säilitatakse igale loomse paljundusmaterjali liigile määratud eraldi säilitusanumates ning säilitatava eri liiki või eri loomaliikide loomse paljundusmaterjali käitlemine peab toimuma eri töötajate poolt või eri ajal.

3. Rühma veterinaararst võib otsustada, et embrüokogumisrühm või embrüootmisrühm võib töödelda embrüoid, mida ei ole kogunud embrüokogumisrühm, või ootsüüte, mida ei ole kogunud, ja embrüoid, mida ei ole tootnud embrüootmisrühm, tingimusel et:
 - a) sellised ootsüüdid ja embrüod on kogutud loomadelt, kes vastavad tingimustele, mis on sätestatud:
 - i) veiste puhul II lisa 1. osa II peatüki punktis 1 ning vajaduse korral II lisa 5. osa I, II ja III peatükis;
 - ii) sigade puhul II lisa 2. osa II peatüki punktides 1, 2 ja 3 ning vajaduse korral II lisa 5. osa I ja IV peatükis;
 - iii) lammaste ja kitsede puhul II lisa 3. osa II peatüki punktis 1 ja vajaduse korral II lisa 5. osa I–III peatükis;
 - iv) hobuslaste puhul II lisa 4. osa II peatüki punktides 1 ja 2;

- b) ootsüüte ja embrüoid töödeldakse eraldi vahenditega või eraldi ajal neist ootsüütidest ja embrüotest, mis on mõeldud teise liikmesriiki viimiseks; viimasel juhul tuleb vahendid pärast kasutamist puhastada ja steriliseerida;
 - c) selliseid ootsüüte ja embrüoid ei viida teise liikmesriiki ja need ei puutu kunagi kokku ja neid ei säilitata koos teise liikmesriiki viimiseks mõeldud ootsüütide ja embrüotega;
 - d) sellised ootsüüdid ja embrüod peavad olema identifitseeritavad märgistuse järgi, mis erineb I lisa 1. osa punkti 1 alapunkti a alapunktis v osutatud märgistusest.
4. Külmutatud embrüoid ja ootsüüte säilitatakse enne teise liikmesriiki lähetamist I lisa 2. osa punkti 2 alapunktis b osutatud säilitusruumides vähemalt 30 päeva jooksul pärast nende kogumist või tootmist.
5. Samasse kõrde või muude pakendisse pannakse üksnes 3. osa punktis 1 osutatud ühe doonorlooma või ühe doonorloomapartii embrüod või ootsüüdid.
-

IV LISA

TEAVE, MIDA PEAB SISALDAMA LIIKMESRIIKIDE VAHEL LIIKUVA LOOMSE PALJUNDUSMATERJALI LOOMATERVISESERTIFIKAAT, MILLELE ON OSUTATUD ARTIKLITES 31 JA 40

1. Artiklis 31 osutatud loomatervisesertifikaat veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali liikmesriikidevaheliseks liikumiseks sisaldab vähemalt järgmist teavet:
 - a) kaubasaatja ja kaubasaaja nimi ja aadress;
 - b) lähetava ettevõtte nimi ja aadress ning
 - i) ettevõtte kordumatu heakskiidunumber, kui lähetav ettevõte on heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõte või artiklis 14 osutatud kinnine ettevõte,või
 - ii) ettevõtte kordumatu registreerimisnumber, kui lähetav ettevõte on artiklis 13 osutatud ettevõte, kus peetakse lambaid ja kitsi;
 - c) sihtettevõtte nimi ja aadress ning
 - i) ettevõtte kordumatu heakskiidunumber, kui sihtettevõte on heakskiidetud loomse paljundusmaterjali ettevõte või kinnine ettevõte,või
 - ii) ettevõtte kordumatu registreerimisnumber, kui sihtettevõte on registreeritud loomse paljundusmaterjali ettevõte või mistahes muu registreeritud ettevõte;
 - d) loomse paljundusmaterjali liik ja doonorloomade liik;
 - e) lähetatavate kõrte või muude pakendite arv;
 - f) loomset paljundusmaterjali identifitseerida võimaldav teave:
 - i) vastavalt määruse (EL) 2019/2035 III osa I, II, III või IV jaotises sätestatud nõuetele nende doonorloomade liik, tõug ja identifitseerimisandmed, kellelt loomne paljundusmaterjal koguti;
 - ii) kõrtele või muudele pakenditele artiklis 10 sätestatud nõuete kohaselt kantud märgistus;
 - iii) nende kogumise või tootmise koht ja kuupäev;
 - g) veoanumale paigaldatud plommil olev number;
 - h) teave loomade tervisliku seisundi, täiendavate tagatiste ja vajaduse korral uuringutulemuste kohta seoses järgmisega:
 - i) liikmesriik või selle tsoon;
 - ii) doonorloomade päritoluettevõtte;
 - iii) loomse paljundusmaterjali ettevõtte või artiklis 14 sätestatud juhul kinnine ettevõte, kus toimus loomse paljundusmaterjali kogumine või tootmine, töötlemine ja säilitamine;
 - iv) doonorloomad, kellelt loomne paljundusmaterjal koguti;
 - v) lähetatav loomne paljundusmaterjal;
 - i) loomatervisesertifikaadi väljaandmise kuupäev ja koht, veterinaarjärelevalve ametniku nimi, ametinimetus ja allkiri ning saadetise päritolukoha pädeva asutuse pits.
2. Artiklis 40 osutatud ühest liikmesriigist teise viidava koerte ja kasside ning kinnistes ettevõtetes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste ning *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomade paljundusmaterjali loomatervisesertifikaat sisaldab vähemalt järgmist teavet:
 - a) kaubasaatja ja kaubasaaja nimi ja aadress;

- b) lähetava ettevõtte nimi ja aadress ning
- i) kordumatu registreerimisnumber, kui lähetavale ettevõttele on selline registreerimisnumber määratud,
- või
- ii) kinnise ettevõtte kordumatu heakskiidunumber, kui lähetav ettevõtte on kinnine ettevõtte;
- c) sihtettevõtte nimi ja aadress ning kui sihtettevõtte on kinnine ettevõtte, siis selle kinnise ettevõtte kordumatu heakskiidunumber;
- d) loomse paljundusmaterjali liik ja doonorloomade liik;
- e) lähetatavate kõrte või muude pakendite arv;
- f) loomset paljundusmaterjali identifitseerida võimaldav teave:
- i) nende doonorloomade liik (vajaduse korral alamliik) ning identifitseerimisandmed, kellelt loomne paljundusmaterjal koguti;
 - koerte ja kasside puhul vastavalt määruse (EL) nr 576/2013 artikli 17 lõikele 1 või määruse (EL) 2019/2035 artiklile 70,
- või
- kinnises ettevõttes peetavate muude maismaaloomade kui veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste puhul selle kinnise ettevõtte eeskirjade kohaselt
- või
- *Camelidae* ja *Cervidae* sugukonna loomade puhul vastavalt määruse (EL) 2019/2035 artikli 73 lõikele 1 või 2 või artiklile 74;
- ii) kõrtele või muudele pakenditele artikli 11 kohaselt kantud märgistus;
- iii) nende kogumise või tootmise koht ja kuupäev;
- g) veoanumale paigaldatud plommil olev number;
- h) teave loomade tervisliku seisundi, täiendavate tagatiste ja vajaduse korral uuringutulemuste kohta seoses järgmisega:
- i) liikmesriik või selle tsoon;
 - ii) doonorloomade päritoluettevõtte;
 - iii) doonorloomad, kellelt loomne paljundusmaterjal koguti;
 - iv) lähetatav loomne paljundusmaterjal;
- i) loomatervisesertifikaadi väljaandmise kuupäev ja koht, veterinaarjärelevalve ametniku nimi, ametinimetus ja allkiri ning saadetise päritolukoha pädeva asutuse pits.
-